Zohar

Yom Kippur

This book include most of the Zohar sections that discuss issues and reveal great secrets related to Yom Kippur. Activate this light in your life by studying, reading and scanning the Zohar text.

The Zohar in the original Aramaic is on the right column, the Hebrew translation is on the left column.

May you all be inscribed in the Book of Life

DailyZohar.com

סֵפֶר
זוֹהַר יוֹם הַכִּפּוּרִים

הכולל בתוכו כל מאמרי הזוהר ליום הכיפורים

ובוודאי הלומד מאמרים אלו בשבת שבתון, מכפיל ומשליש זכויותיו עשרת מונים, ושעה לימוד הזוהר הקדוש ביום הקדוש, יחשב למאות מיליוני שנות תורה כמבואר בספר ערכה של שעה וכוח הזוהר חלקים א-ד. ויתקיים בנו הבטחת משה רעיא מהימנא בדא יפקון מגלותא ברחמי אמן.

יצא לאור עשרת ימי תשובה תשע"ג
על ידי "מפעל הזוהר העולמי"
נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש - 0548436784

הוצאת:

מפעל הזוהר העולמי

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי"
מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C\O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים
ולפרסם ספרי הזוהר היומי
בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,
ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א
וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

מכתבי הסכמה מגדולי ישראל, כבר באו בדפוס בשאר הספרים שהוצאנו לאור וזכרון אחד עולה לכאן ולכאן

"מפעל הזוהר העולמי"
רחוב נחל לכיש 24/8
רמת בית שמש ארץ ישראל
טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300
hazohar.com@gmail.com

עימוד ועיצוב ספרים מקצועי
'מקראי אור'
052-7615936
yoel32@neto.net.il

הקדמה

י'תפרסם ה'זוהר ו'ילמדו ה'כל את תורת הזוהר על ידי עיון בספר קדוש זה שאנחנו מוציאים עתה לאור, בעזרת ה' ובסיעתא דשמיא הצלחנו לגמור את ספר הקדוש זוהר ליום הכיפורים, כדי לזכות את ישראל ביום הקדוש הזה, ללמוד ולסיים מאמרי הזוהר השייכים ליום הכיפורים, רבות הזכרנו בספרים הקודמים על הזכות של לימוד הזוהר בשבת קודש, ראה בהרחבה בקונטריסים "ערכה של שעה, ו"כוח הזוהר" חלקים א-ד, וודאי שיום הכיפורים שנקרא שבת שבתון, הזכויות מכפילות את עצמם בפרט שהלימוד יוצא מפה קדוש מתוך צום ובכי ותפילה וצעקה, וודאי שיתקבל הלימוד לרצון לפני ה', להיחתם לאלתר לחיים טובים ולשלום, וכדאי רבי שמעון לסמוך עליו, ולקרב ק"ץ הגאולה כמו שהבטיח משה רעיא מהימנא בספרא דא יפקון מגלותא ברחמי אמן כן יהי רצון.

תְּפִילָה קְצָרָה לְאוֹמְרָהּ קֹדֶם הַלִּימוּד

לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ וְכוּ׳. עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנֶעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל לְאַקְמָא שְׁכִינְתָּא מֵעַפְרָא, וּלְעִלּוּי שְׁכִינַת עוּזֵּנוּ אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה, עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנֶעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

הֲרֵינִי מְקַשֵּׁר עַצְמִי בְּלִימוּד הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה בְּנִשְׁמַת כָּל הַתְּנָאִים וְהַצַּדִּיקִים הַכְּתוּבִים בְּזוֹהַר הַקָּדוֹשׁ וּבְרֹאשָׁם הַתַּנָּא הָאֱלוֹקִי רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ. וְעַל יְדֵי זֶה תִּתְקַיֵּים תְּפִילַת דָּוִד הַמֶּלֶךְ ע"ה (תְּהִילִים סא ד׳- ה׳) כִּי הָיִיתָ מַחְסֶה לִי מִגְדַּל עֹז מִפְּנֵי אוֹיֵב. אָגוּרָה בְאָהֳלְךָ עוֹלָמִים אֶחֱסֶה בְסֵתֶר כְּנָפֶיךָ סֶלָה. וְאֶזְכֶּה שְׁבִּלִימוּדֵינוּ זֶה יִהְיוּ שִׂפְתוֹתֵיהֶם דּוֹבְבוֹת בְּקֶבֶר, לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרֵנוּ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹן בּוֹרְאֵנוּ. וּבְהַדִּין סִפְרָא סֵפֶר הַזֹּהַר, יִפְקוּן יִשְׂרָאֵל מִן גָּלוּתָא בְּרַחֲמֵי, יֵרָאֶה אֶל עֲבָדֶיךָ פָּעֳלֶךָ וַהֲדָרְךָ עַל בְּנֵיהֶם. וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ, וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ. (תְּהִילִים צ׳ ט"ז י"ז). (סוֹד ה׳)

◇◇◇◇◇◇◇◇

תְּפִילָה קוֹדֶם לִימוּד קַבָּלָה מֵהָאַר"י זלה"ה

רִבּוֹן הָעוֹלָמִים וַאֲדֹנֵי הָאֲדוֹנִים. אָב הָרַחֲמִים וְהַסְּלִיחוֹת. מוֹדִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, בְּקִידָּה וּבְהִשְׁתַּחֲוָיָה, שֶׁקֵּרַבְתָּנוּ לְתוֹרָתֶךָ וְלַעֲבוֹדָתֶךָ עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ, וְנָתַתָּ לָנוּ חֵלֶק בְּסוֹדוֹת תּוֹרָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה. מַה אָּנוּ, מַה חַיֵּינוּ, אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּנוּ חֶסֶד גָּדוֹל כְּזֶה. עַל כֵּן אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ שֶׁתִּמְחֹל וְתִסְלַח לְכָל חַטֹּאתֵינוּ וַעֲוֹנוֹתֵינוּ. וְאַל יִהְיוּ עֲוֹנוֹתֵינוּ מַבְדִּילִים בֵּינֵינוּ לְבֵינֶךָ. וּבְכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּכוֹנֵן אֶת לְבָבֵנוּ לִיְרָאָתֶךָ וְאַהֲבָתֶךָ, וְתַקְשִׁיב אָזְנְךָ לִדְבָרֵינוּ אֵלֶּה, וְתִפְתַּח לְבָבֵנוּ הֶעָרֵל בְּסוֹדוֹת תּוֹרָתֶךָ. וְיִהְיֶה לִמּוּדֵנוּ זֶה נַחַת רוּחַ לִפְנֵי כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ כְּרֵיחַ נִיחוֹחַ.

וְתַאֲצִיל עָלֵינוּ אוֹר מִקּוֹר נִשְׁמָתֵנוּ בְּכָל בְּחִינוֹתֵינוּ. וְשֶׁיִּתְנוֹצְצוּ נִיצוֹצוֹת עֲבָדֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים אֲשֶׁר עַל יָדָם גִּלִּיתָ דְּבָרֶיךָ אֵלֶּה בָּעוֹלָם. וּזְכוּתָם וּזְכוּת אֲבוֹתָם וּזְכוּת תּוֹרָתָם וּתְמִימוּתָם וּקְדֻשָּׁתָם יַעֲמֹד לָנוּ לְבַל נִכָּשֵׁל בִּדְבָרִים אֵלּוּ. וּבִזְכוּתָם תָּאִיר עֵינֵינוּ בְּמַה שֶּׁאָנוּ לוֹמְדִים. כְּמַאֲמַר נְעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל, גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלָאוֹת מִתּוֹרָתֶךָ. יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי. כִּי יְהוָה יִתֵּן חָכְמָה, מִפִּיו דַּעַת וּתְבוּנָה:

רִבּוֹן עָלְמִין, דְּאַנְתְּ הוּא מְגַלֵּי עַמִּיקָתָא וּמְסַתְּרָתָא וְגָלֵי רָזַיָּא. יְהֵא רַעֲוָא מִן קֳדָמָךְ לְאַסְבָּרָא מִלִּין בְּפוּמָּנָא, לְקַיָּמָא בַּנָּא מִקְרָא שֶׁכָּתוּב, וְאָנֹכִי אֶהְיֶה עִם פִּיךָ וְהוֹרֵיתִיךָ אֲשֶׁר תְּדַבֵּר. וְלָא נֵיעוֹל בְּכִסּוּפָא קֳדָמָךְ. וְנִזְכֵּי לְמִשְׁמַע רָזִין עִלָּאִין דְּאוֹרַיְתָא מִפּוּמָא דְּרִישָׁא דִּמְתִיבְתָא עִלָּאָה. אָמֵן וְכֵן יְהִי רָצוֹן, אָמֵן, סֶלָה:

וְנָהָר יֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת־הַגָּן, וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים: וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ, וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד: גַּל־עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלָאוֹת מִתּוֹרָתֶךָ:

תְּפִלָּה לִרְפוּאוֹת וִישׁוּעוֹת

הֲרֵינִי מְקַבֵּל עָלַי מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ, וַהֲרֵינִי אוֹהֵב כָּל אֶחָד מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּנַפְשִׁי וּמְאֹדִי, וַהֲרֵינִי מְזַמֵּן אֶת פִּי לִלְמֹד בְּסֵפֶר הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ לִזְכוּת ... פב"פ (וְכָאן יְפָרֵט בַּקָּשָׁתוֹ) [לִרְפוּאַת...] [יְשׁוּעַת ...] [לְבָנִים ...] הַשֵּׁם יִשְׁלַח דְּבָרוֹ יְחַזְּקֵהוּ [וְיִרְפָּאֵהוּ בִּרְפוּאַת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאַת הַגּוּף בִּרְמַ"ח אֵבָרָיו וּשְׁסָ"ה גִּידָיו בְּתוֹךְ שְׁאָר חוֹלֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּאֲרִיךְ יָמָיו וּשְׁנוֹתָיו בַּנְּעִימִים] [וְיוֹשִׁיעֵהוּ בִּדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים ...] אָמֵן סֶלָה.

תְּפִילָה לְאַחַר קְרִיאַת הַזֹּהַר

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹקַי וֵאלֹקֵי אֲבֹתַי שֶׁיִּתְקַיֵּם בָּנוּ עַתָּה מִקְרָא שֶׁכָּתוּב "וָאָשִׂים דְּבָרַי בְּפִיךָ וּבְצֵל יָדִי כִּסִּיתִיךָ לִנְטֹעַ שָׁמַיִם וְלִיסֹד אָרֶץ",

לְהַעֲלוֹת לְרוֹמֵם וּלְתַקֵּן הֲרִיסוֹת וְחָרְבוֹת הַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה לְקִשּׁוּט וּפוּרְפִּירָא עִלָּאָה וּלְאַרְמוֹן שֶׁעַל מְכוֹנוֹ יֵשֵׁב לְהַחֲזִיר עֲטָרָה לְיוֹשְׁנָהּ וְקַיֵּם בָּנוּ מִהֵרָה מִקְרָא שֶׁכָּתוּב "וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה וְאוֹר הַחַמָּה יִהְיֶה שִׁבְעָתַיִם כְּאוֹר שִׁבְעַת הַיָּמִים". וּזְכוּת הָרַשְׁבִּ"י הַקָּדוֹשׁ וּבְנוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְיוֹתָם בֶּן עֻזִּיָּהוּ, יַעֲמוֹד לָנוּ לְתַקֵּן הָעוֹלָם מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא עַד סוֹפוֹ כִּרְצוֹנוֹ וְכִרְצוֹן יֵרָאָיו. וּבִזְכוּת הֱיוֹתֵנוּ עֲסוּקִים בַּחָכְמָה הַזֹּאת, עַל יָדָהּ תִּתְקָרֵב הַגְּאוּלָה, וִישׁוּעָתָהּ מִהֵרָה תַּצְמִיחַ, לְעִלּוּי שְׁכִינַת עוּזֵּנוּ בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ. וִיקוּיִם בָּנוּ מִקְרָא שֶׁכָּתוּב "וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי אוֹר", וַיִּזְרַח עָלֵינוּ אוֹר ה', בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, אָמֵן נֶצַח סֶלָה וָעֶד. (נְסַח הַתְּפִלָּה מִתּוֹךְ לְשׁוֹנוֹ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל רַבִּי חַיִּים וִיטָאל זיע"א)

מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ הַשֵּׁם אֱלוֹקַי וֵאלֹקֵי אֲבוֹתַי שֶׁזִּכִּיתָנִי לִלְמוֹד וְלַהֲגוֹת בְּסֵפֶר הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה זִיהַרָה עִילָּאָה, וּזְכוּת הַתְּנָאִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁלָּמַדְנוּ תּוֹרָתָם יַעֲמוֹד לָנוּ וּלְזַרְעֵנוּ וְנִזְכֶּה לְהִבָּטֵחַת הַנָּבִיא (יְשַׁעְיָה נט, כ-כא) וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשָׁבֵי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב נְאֻם ה'. וַאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם אָמַר יְהוָה רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרַי אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְּפִיךָ לֹא יָמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זַרְעֲךָ וּמִפִּי זֶרַע זַרְעֲךָ אָמַר ה' מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. וְיִתְקַיֵּים בָּנוּ הַנְּבוּאָה (יְשַׁעְיָה נא, טז) וָאָשִׂים דְּבָרַי בְּפִיךָ וּבְצֵל יָדִי כִּסִּיתִיךָ לִנְטֹעַ שָׁמַיִם וְלִיסֹד אָרֶץ וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עַמִּי אָתָּה. וּבִרְכַּת מֹשֶׁה רַעְיָא מְהֵימְנָא תִּתְגַּלֶּה בִּמְהֵרָה דִּידָן, ה' בָּדָד יַנְחֶנּוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֵכָר, יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לִבֵּנוּ וְתָגֵל נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתְךָ בֶּאֱמֶת בֶּאֱמֹר לְצִיּוֹן מָלַךְ אֱלֹהָיִךְ, בָּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. (סוֹד ה')

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמָן רַחֵם עָלֵינוּ טוֹב וּמֵטִיב הִדָּרֵשׁ לָנוּ. שׁוּבָה אֵלֵינוּ [עָלֵינוּ]בַּהֲמוֹן רַחֲמֶיךָ בִּגְלַל אָבוֹת שֶׁעָשׂוּ רְצוֹנֶךָ. בְּנֵה בֵיתְךָ כְּבַתְּחִלָּה וְכוֹנֵן מִקְדָּשְׁךָ עַל מְכוֹנוֹ. וְהַרְאֵנוּ בְּבִנְיָנוֹ וְשַׂמְּחֵנוּ בְּתִקּוּנוֹ. וְהָשֵׁב שְׁכִינָתְךָ לְתוֹכוֹ, וְהָשֵׁב כֹּהֲנִים לַעֲבוֹדָתָם וּלְוִיִּים לְדוּכָנָם לְשִׁירָם וּלְזִמְרָם. וְהָשֵׁב יִשְׂרָאֵל לִנְוֵיהֶם. וּמְלֹאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת ה' לְיִרְאָה וּלְאַהֲבָה אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן. (סי"ת).

תוכן הענינים

א. כאילו התענה תשיעי ועשירי ..... **א**
ב. ביום הזה יכפר עליכם ..... **א**
ג. בריאת האדם ..... **ב**
ד. כח התשובה ..... **ב**
ה. ממעמקים קראתיך ה' ..... **ג**
ו. טהרת האדם מהחטא ..... **ג**
ז. תשעה לחדש ..... **ד**
ח. שמאלו תחת לראשי ..... **ד**
ט. דין העולם בראש השנה ..... **ה**
י. הארת פנים ביום הכפורים ..... **ה**
יא. התעוררות כנגד הקטרוג ..... **ו**
יב. ערבוב המקטרג ..... **ז**
יג. התהפכות הקטגור לסניגור ביום הכפורים ..... **ז**
יד. דין ברחמים ..... **ח**
טו. חשיבות המעשה ..... **ח**
טז. הארה של מעלה ביום הכפורים ..... **ח**
יז. הגרלות ..... **ט**
יח. המלכה מבקשת על בניה ..... **ט**
יט. חרות ושמחה ..... **י**
כ. יום כפור – יום של נקיון ..... **יא**
כא. לבושי כפרה ..... **יב**
כב. בעשור לחדש השביעי ..... **יג**
כג. אחד המרבה ואחד הממעיט ..... **יד**
כד. גודל אהבת ה' לישראל ..... **טו**
כה. אך – למעט ..... **טז**
כו. יכפר עליכם ..... **טז**
כז. מצות התענית ביוה"כ ..... **יז**
כח. ביום הזה ..... **יז**
כט. מי שלא סולח לחבירו ..... **יח**
ל. מקרא קודש יהיה לכם ..... **כ**
לא. כל נדרי ..... **כא**
לב. מיתת בני אהרן ..... **כב**
לג. צער על אבדן הצדיקים ..... **כב**

לד. וירא כי אין איש ..... **כג**
לה. גדולת היום ..... **כה**
לו. מצוות היום ..... **כה**
לז. שעיר לה׳ ..... **כו**
לח. סוד קרבן השעיר ..... **כח**
לט. שני הגורלות ..... **ל**
מ. שני שעירי עזים לחטאת ..... **ל**
מא. ונשא השעיר עליו את כל עונתם ..... **לא**
מב. איש עתי ..... **לג**
מג. בלעם – רע העין ..... **לג**
מד. ושלח ביד איש עתי ..... **לד**
מה. טוב עין הוא יברך ..... **לד**
מו. קטגור נעשה סניגור ..... **לה**
מז. שליחת השעיר לעזאזל ..... **לו**
מח. הכל צריך, טוב ורע ..... **לו**
מט. הקב"ה חס על ישראל ..... **לז**
נ. ביום הזה מזומן המלשין ..... **לח**
נא. להעסיק את המקטרג ..... **לט**
נב. כחו של שעיר ..... **מב**
נג. העוונות חוזרים על ראשי עמו ..... **מב**
נד. ושעיר עזים אחד ..... **מג**
נה. נושא עוון ..... **מד**
נו. כמו למטה כן למעלה ..... **מד**
נז. לפני ה׳ תטהרו ..... **מה**
נח. כניסת הכהן גדול לקדש הקדשים ..... **מה**
נט. הקטרת הקטורת ..... **מו**
ס. עת רצון ושמחה ..... **מו**
סא. ההזאות על הכפרת ..... **מז**
סב. במה יודעים אם נתקבלה התפלה ..... **מח**
סג. אם שגורה תפילתו בפיו ..... **מט**

זוֹהַר יוֹם הַכִּפּוּרִים

כאילו התענה תשיעי ועשירי

חלק ג דף ס"ח ע"ב

תְּעַנּוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם (ויקרא ט"ז), נַפְשׁוֹתֵיכֶם קָאָמַר, בְּגִין דְּיִשְׂרָאֵל מִשְׁתַּכְחִין קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא זַכָּאִין, וְיֵהֵא רְעוּתָא דִּלְהוֹן לְגַבֵּי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְאִתְדַּבְקָא בֵּיהּ, בְּגִין דְּיִתְכַּפַּר לְהוּ חוֹבַיְיהוּ. וְעַל דָּא, מָאן דְּאָכַל וְשָׁתֵי בִּתְשִׁיעָאָה, וּמְעַנְּגָא נַפְשֵׁיהּ בְּמֵיכְלָא וּמִשְׁתְּיָיא, אִשְׁתְּכַח בַּעֲשִׂירָאָה עַנּוּיָא דְּנַפְשָׁא בִּתְרֵין חוּלָקִין, וְאִשְׁתְּכַח כְּאִלּוּ אִתְעַנֵּי תְּשִׁיעָאָה וַעֲשִׂירָאָה. אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם: לְאַכְלְלָא כֹּלָּא, גּוּפָא וְנַפְשָׁא, וּלְאִתְכַּנְעָא בְּהַאי יוֹמָא, לְאִתְכַּפְּרָא עַל חוֹבֵיהוֹן.

תְּעַנּוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם, נַפְשׁוֹתֵיכֶם הוּא אָמַר, כִּי יִשְׂרָאֵל נִמְצָאִים צַדִּיקִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ, וְיִהְיֶה הָרָצוֹן שֶׁלָּהֶם אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּלְהִדָּבֵק בּוֹ כְּדֵי שֶׁיִּתְכַּפֵּר לָהֶם חֶטְאָם. וְלָכֵן, מִי שֶׁאוֹכֵל וְשׁוֹתֶה בַּתְּשִׁיעִי וּמְעַנֵּג אֶת נַפְשׁוֹ בְּמַאֲכָל וּבְמִשְׁתֶּה, נִמְצָא בַּעֲשִׂירִי עִנּוּי נֶפֶשׁ בִּשְׁנֵי חֲלָקִים, וְנִמְצָא כְּאִלּוּ הִתְעַנָּה תְּשִׁיעִי וַעֲשִׂירִי. אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם - לְהַכְלִיל אֶת הַכֹּל, גּוּף וָנֶפֶשׁ, וּלְהִכָּנַע בַּיּוֹם הַזֶּה, כְּדֵי לְכַפֵּר עַל חֶטְאָם.

ביום הזה יכפר עליכם

תָּאנָא כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם. בַּיּוֹם הַזֶּה. הַיּוֹם הַזֶּה מִיבְעֵי לֵיהּ. אֶלָּא בַיּוֹם הַזֶּה דַּיְיקָא, דְּבֵיהּ

לָמַדְנוּ, כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם. בַּיּוֹם הַזֶּה?! הַיּוֹם הַזֶּה הָיָה צָרִיךְ לִהְיוֹת! אֶלָּא בַיּוֹם הַזֶּה דַּוְקָא,

אִתְגְּלֵי עַתִּיקָא קַדִּישָׁא, לְכַפָּרָא עַל חוֹבֵיהוֹן דְּכֹלָּא.

שֶׁבּוֹ מִתְגַּלֶּה הָעַתִּיק הַקָּדוֹשׁ לְכַפֵּר עַל חֲטָאֵי כֻּלָּם.

בריאת האדם

חלק ג דף ס"ט ע"ב

רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים קל) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יְהוָה אדנ"י יהו"ה יהוה. תָּנִינָן, בְּשַׁעְתָּא דְּבָרָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, בָּעָא לְמִבְרֵי בַר נָשׁ, אַמְלִיךְ בְּאוֹרַיְיתָא, אָמְרָה קַמֵּיהּ, תִּבְעֵי לְמִבְרֵי הַאי בַר נָשׁ, זַמִּין הוּא לְמֶחֱטֵי קַמָּךְ, זַמִּין הוּא לְאַרְגָּזָא קַמָּךְ. אִי תַּעֲבִיד לֵיהּ כְּעוֹבָדוֹי, הָא עָלְמָא לָא יְכִיל לְמִיקָם קַמָּךְ, כָּל שֶׁכֵּן הַהוּא בַר נָשׁ. אָמַר לֵיהּ, וְכִי לְמַגְנָא אִתְקְרִינָא, (שמות לד) אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים קל) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ ה'. שָׁנִינוּ, בְּשָׁעָה שֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, רָצָה לִבְרֹא אָדָם. נִמְלַךְ בַּתּוֹרָה. אָמְרָה לְפָנָיו: תִּרְצֶה לִבְרֹא הָאָדָם הַזֶּה?! עָתִיד הוּא לַחֲטֹא לְפָנֶיךָ וְעָתִיד הוּא לְהַרְגִּיז לְפָנֶיךָ. אִם תַּעֲשֶׂה לוֹ כְּמַעֲשָׂיו, הֲרֵי הָעוֹלָם לֹא יוּכַל לַעֲמֹד לְפָנֶיךָ, כָּל שֶׁכֵּן אוֹתוֹ הָאִישׁ. **אָמַר לָהּ: וְכִי לְחִנָּם נִקְרֵאתִי** (שמות לד) **אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם?**

כח התשובה

וְעַד לָא בָרָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, בָּרָא תְּשׁוּבָה, אָמַר לָהּ לִתְשׁוּבָה, אֲנָא בָעֵינָא לְמִבְרֵי בַר נָשׁ בְּעָלְמָא, עַל מְנָת דְּכַד יְתוּבוּן לָךְ מֵחוֹבֵיהוֹן, דְּתֶהֱוֵי זְמִינָא לְמִשְׁבַּק חוֹבֵיהוֹן, וּלְכַפְּרָא עָלַיְיהוּ. וּבְכָל שַׁעְתָּא וְשַׁעְתָּא תְּשׁוּבָה זְמִינָא לְגַבֵּי בְּנֵי נָשָׁא, וְכַד בְּנֵי נָשָׁא תַּיְיבִין מֵחוֹבַיְיהוּ, הַאי תְּשׁוּבָה תָּבַת לְגַבֵּי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכַפֵּר עַל כֹּלָּא,

וְטֶרֶם שֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, בָּרָא תְּשׁוּבָה. אָמַר לָהּ לַתְּשׁוּבָה: אֲנִי רוֹצֶה לִבְרֹא אָדָם בָּעוֹלָם, עַל מְנָת שֶׁכְּשֶׁיָּשׁוּבוּ לָךְ מֵחֲטָאֵיהֶם, שֶׁתִּהְיִי עֲתִידָה לַעֲזֹב אֶת חֲטָאֵיהֶם וּלְכַפֵּר עֲלֵיהֶם. **וּבְכָל שָׁעָה וְשָׁעָה הַתְּשׁוּבָה זְמִינָה לָאֲנָשִׁים,** וּכְשֶׁאֲנָשִׁים שָׁבִים מֵחֲטָאֵיהֶם, הַתְּשׁוּבָה הַזּוֹ שָׁבָה לַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְהוּא מְכַפֵּר עַל הַכֹּל, וְהַדִּינִים

וְדִינִין אִתְכַּפְיָין, וּמִתְבַּסְּמָן כֻּלְּהוּ, וּבַר נָשׁ אִתְדָּכֵי מֵחוֹבֵיהּ. נִכְנָעִים, וְכֻלָּם מִתְבַּשְּׂמִים, וְאָדָם נִטְהָר מֵחֶטְאוֹ.

ממעמקים קראתיך ה׳

אֵימָתַי אִתְדָּכֵי בַּר נָשׁ מֵחוֹבֵיהּ בְּשַׁעְתָּא דְּעָאל בְּהַאי תְּשׁוּבָה כַּדְקָא חָזֵי. רִבִּי יִצְחָק אָמַר, דִּתְב קָמֵי מַלְכָּא עִלָּאָה, וְצַלֵּי (דף ע׳ ע״א) צְלוֹתָא מֵעוּמְקָא דְּלִבָּא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יְהוָ״ה אדון הכל היה הוה ויהיה.

מָתַי נִטְהָר אָדָם מֵחֶטְאוֹ? **בְּשָׁעָה שֶׁנִּכְנָס לַתְּשׁוּבָה הַזּוֹ כָּרָאוּי.** רַבִּי יִצְחָק אָמַר, **שֶׁשָּׁב לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן וּמִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה מֵעֹמֶק הַלֵּב.** זֶהוּ שֶׁכָּתוּב מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ ה׳.

רִבִּי אַבָּא אָמַר, מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יְהוָ״ה אדון הכל היה הוה ויהיה, אֲתַר גְּנִיז הוּא לְעֵילָא, וְהוּא עַמִּיקָא דְּבִירָא, וּמֵהַאי נָפְקִין נַחֲלִין וּמַבּוּעִין לְכָל עִיבָר, וְהַהוּא עַמִּיקָא דַּעֲמִיקְתָּא אִקְרֵי תְּשׁוּבָה. וּמַאן דְּבָעֵי לְאָתְבָא וּלְאִתְדַּכְּאָה מֵחוֹבוֹי, בְּהַאי עוּמְקָא אִצְטְרִיךְ לְמִקְרֵי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יְהוָ״ה אדון הכל היה הוה ויהיה.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ ה׳, מָקוֹם גָּנוּז הוּא לְמַעְלָה, וְהוּא עֹמֶק הַבְּאֵר, וּמִזֶּה יוֹצְאִים נְחָלִים וּמַעְיָנוֹת לְכָל עֵבֶר, וְאוֹתוֹ עֹמֶק הָעֲמָקִים נִקְרָא תְּשׁוּבָה. וּמִי שֶׁרוֹצֶה לָשׁוּב וּלְהִטָּהֵר מֵחֶטְאָיו, מֵהָעֹמֶק הַזֶּה הוּא צָרִיךְ לִקְרֹא לַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ ה׳.

טהרת האדם מהחטא

תָּאנָא, בְּשַׁעְתָּא דְּהַוָה בַּר נָשׁ חָב קָמֵי מָארֵיהּ, וְקָרִיב קָרְבָּנֵיהּ עַל מַדְבְּחָא, וְכַהֲנָא מְכַפֵּר עָלֵיהּ, וּבָעֵי בָּעוּתֵיהּ עָלֵיהּ, מִתְעָרִין רַחֲמֵי, וְדִינִין מִתְבַּסְּמָן, וּתְשׁוּבָה אָרִיק

לָמַדְנוּ, בְּשָׁעָה שֶׁהָיָה אָדָם חוֹטֵא לִפְנֵי רִבּוֹנוֹ וּמַקְרִיב קָרְבָּנוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ, וְהַכֹּהֵן מְכַפֵּר עָלָיו וּמְבַקֵּשׁ בַּקָּשָׁתוֹ עָלָיו, מִתְעוֹרְרִים רַחֲמִים, וְהַדִּינִים מִתְבַּשְּׂמִים,

בִּרְכָאן, בְּמַבּוּעִין דְּנַגְדִּין וְנָפְקִין, וּמִתְבָּרְכִין כֻּלְּהוּ בּוּצִינִין כַּחֲדָא, וּבַר נָשׁ אִתְדָּכֵי מֵחוֹבֵיהּ.

וְהַתְּשׁוּבָה מְרִיקָה בְּרָכוֹת בְּמַעְיָנוֹת שֶׁשּׁוֹפְעִים וְיוֹצְאִים, וְכָל הַמְּאוֹרוֹת מִתְבָּרְכִים כְּאֶחָד, וְהָאָדָם נִטְהָר מֵחֶטְאוֹ.

תשעה לחדש

חלק ג דף ס"ז ע"א

תָּאנָא, מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה אדון הכל היה הוה ויהיה, כֵּיוָן דִּכְתִיב מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם, אֲמַאי לִפְנֵי יְהוָה אדון הכל היה הוה ויהיה. אֶלָּא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לִפְנֵי יְהוָה אדון הכל היה הוה ויהיה מַמָּשׁ.

לָמַדְנוּ, מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי ה'. כֵּיוָן שֶׁכָּתוּב מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם, לָמָּה לִפְנֵי ה'? אֶלָּא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לִפְנֵי ה' מַמָּשׁ.

דְּתַנְיָא, מֵרֵישָׁא דְּיַרְחָא סִפְּרִין פִּתְיחִין, וְדַיְּנֵי דַּיָּנִין. בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא בָּתֵּי דִּינִין אִתְמַסְרָן, לְאִתְפַּתְּחָא בְּדִינָא, עַד הַהוּא יוֹמָא דְּאִקְרֵי תִּשְׁעָה לְיַרְחָא. בְּהַהוּא יוֹמָא, סַלְּקִין דִּינִין כֻּלְּהוּ לְמָארֵי דְּדִינָא, וּמִתְקְנֵי כּוּרְסְיָיא עִלָּאָה דְּרַחֲמֵי, לְמַלְכָּא קַדִּישָׁא. בְּהַהוּא יוֹמָא בָּעָאן יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, לְמֶחְדֵּי בְּחֶדְוָותָא לְקַדְמוּת מָארֵיהוֹן, דְּזַמִּין לְיוֹמָא אַחֲרָא, לְמֵיתַב עָלַיְיהוּ בְּכוּרְסְיָיא קַדִּישָׁא דְּרַחֲמֵי, בְּכוּרְסְיָיא דְּוַותְּרָנוּתָא.

שֶׁשָּׁנִינוּ, מֵרֹאשׁ חֹדֶשׁ הַסְּפָרִים פְּתוּחִים וְהַדַּיָּנִים דָּנִים. בְּכָל יוֹם וָיוֹם בָּתֵּי הַדִּין נִמְסָרִים לְהִפָּתֵחַ לְדִין, עַד אוֹתוֹ יוֹם שֶׁנִּקְרָא תִּשְׁעָה לַחֹדֶשׁ. בְּאוֹתוֹ יוֹם כָּל הַדִּינִים עוֹלִים לְבַעַל הַדִּין וּמִתַּקְּנִים כִּסֵּא עֶלְיוֹן שֶׁל רַחֲמִים לַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ. בְּאוֹתוֹ יוֹם צְרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה לִשְׂמֹחַ בְּשִׂמְחָה לִפְנֵי אֲדוֹנָם שֶׁעָתִיד לְיוֹם אַחֵר לָשֶׁבֶת עֲלֵיהֶם בַּכִּסֵּא הַקָּדוֹשׁ שֶׁל רַחֲמִים, בְּכִסֵּא שֶׁל וַתְּרָנוּת.

שמאלו תחת לראשי

חלק ג דף רי"ד ע"ב

לְבָתָר אֲתִיאַת מַטְרוֹנִיתָא, וּבַעְיָין בְּנֵי הֵיכָלָא בְּתִשְׁעָה לְיַרְחָא, לְמֶעְבַּד חֶדְוָותָא, וּלְמִטְבַּל בְּנַהֲרָא, **אַחַר** כָּךְ בָּאָה הַמַּלְכָּה, וּמִתְבַּקְּשִׁים בְּנֵי הַהֵיכָל בַּתְּשִׁיעִי לַחֹדֶשׁ לַעֲשׂוֹת חֶדְוָה וְלִטְבֹּל בְּנָהָר, לְטַהֵר

לְדַכְאָה גַּרְמַיְיהוּ בְּזִוּוּגָא דְּמַטְרוֹנִיתָא, בְּיוֹמָא אַחֲרָא, הוּא זִוּוּגָא דִּילָהּ לְשַׁוָּאָה שְׁמָאלָא תְּחוֹת רֵישָׁהָא, (נ"א רֵישָׁא דְּמַלְכָּא) כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר שְׁמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי.

עַצְמָם בְּזִוּוּג הַמַּלְכָּה בַּיּוֹם הָאַחֵר, הוּא זִוּוּג שֶׁלָּהּ לָשִׂים שְׂמֹאל תַּחַת רֹאשָׁהּ (רֹאשׁ הַמֶּלֶךְ), כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי.

וּכְדֵין יִשְׂרָאֵל בְּתַעֲנִיתָא עַל חוֹבַיְיהוּ, וּמְכַפְּרָא לְהוּ. דְּהָא אִימָּא עִלָּאָה אַנְהִירַת אַנְפָּהָא לְמַטְרוֹנִיתָא בְּזִוּוּגָהָא, וּמִתְכַּפְּרִין כָּל בְּנֵי הֵיכָלָא. כֵּיוָן דִּשְׂמָאלָא מְקַבְּלָה לָהּ בְּהַאי יוֹמָא, דְּרֵישָׁא דְּמַטְרוֹנִיתָא שַׁרְיָא עַל שְׂמָאלָא.

וְאָז יִשְׂרָאֵל בְּתַעֲנִית עַל חֲטָאֵיהֶם, וּמְכַפֶּרֶת לָהֶם. שֶׁהֲרֵי הָאֵם הָעֶלְיוֹנָה מְאִירָה פָּנֶיהָ לַמַּלְכָּה בְּזִוּוּגָהּ, וּמִתְכַּפְּרִים כָּל בְּנֵי הַהֵיכָל, כֵּיוָן שֶׁהַשְּׂמֹאל מְקַבֵּל אוֹתָהּ בַּיּוֹם הַזֶּה, שֶׁרֹאשׁ הַמַּלְכָּה עַל הַשְּׂמֹאל.

דין העולם בראש השנה

חלק א דף ס"ד ע"א

תּוּ אָמַר לוֹן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אִתְעָרוּתָא קַדְמָאָה אִיהוּ בְּעָלְמָא. מָאי אִתְעָרוּתָא קַדְמָאָה. דָּא בֵּי דִינָא דִּלְתַתָּא (נ"א דָּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה מַמָּשׁ) דְּאִתְעַר לְמֵידַן עָלְמָא. וְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָתִיב עַל עָלְמָא בְּדִינָא וְדָאִין עָלְמָא.

עוֹד אָמַר לָהֶם, בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הִתְעוֹרְרוּת רִאשׁוֹנָה הִיא בָּעוֹלָם. מַה זֶּה הִתְעוֹרְרוּת רִאשׁוֹנָה? זֶה בֵּית דִּין הַתַּחְתּוֹן [נ"א זֶה רֹאשׁ הַשָּׁנָה מַמָּשׁ] שֶׁמִּתְעוֹרֵר לָדוּן אֶת הָעוֹלָם. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יוֹשֵׁב עַל הָעוֹלָם בְּדִין וְדָן אֶת הָעוֹלָם.

הארת פנים ביום הכפורים

וְשָׁלְטָא הַאי בֵּי דִינָא לְמֵידַן עָלְמָא, עַד יוֹמָא דְּכִפּוּרֵי דְּנָהֲרִין אַנְפָּהָא, וְלָא אִשְׁתְּכַח חִוְיָא דַּלְטוֹרָא בְּעָלְמָא. דְּאִיהוּ אִתְעַסַּק בַּמֶּה דְּאַתְיָין לֵיהּ הַהוּא שָׁעִיר דְּאִיהוּ מִסִּטְרָא דְּרוּחַ מְסָאֲבָא כְּדְקָא חָזֵי לֵיהּ. וּבְגִין

וְשׁוֹלֵט בֵּית הַדִּין [שֶׁלְּמַטָּה] הַזֶּה לָדוּן אֶת הָעוֹלָם, עַד יוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁמְּאִירִים פָּנֶיהָ, וְלֹא נִמְצָא נָחָשׁ מַלְשִׁין בָּעוֹלָם, שֶׁהוּא מִתְעַסֵּק בְּמַה שֶׁמְּבִיאִים לוֹ אוֹתוֹ הַשָּׂעִיר, שֶׁהוּא מִצַּד רוּחַ הַטֻּמְאָה כָּרָאוּי לוֹ.

דְּאִתְעַסַּק בְּהַהוּא שָׁעִיר לָא קָרִיב לְמַקְדְּשָׁא.

וְשָׂעִיר דָּא כְּהַהוּא שָׁעִיר דְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ דְּאִתְעַסַּק בֵּיהּ וְאַנְהִירוּ אַנְפָּהָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה (נ"א כַּד בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה) (נ"א אַנְהִירוּ) (אַנְפּוֹי דְּמַקְדְּשָׁא). וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל כֻּלְּהוּ מַשְׁכְּחִין רַחֲמֵי קַמֵּי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאִתְעֲבַר חוֹבֵיְיהוּ.

וּמִשּׁוּם שֶׁמִּתְעַסֵּק בְּאוֹתוֹ שָׂעִיר, לֹא קָרֵב לַמִּקְדָּשׁ.

וְשָׂעִיר זֶה כְּמוֹ אוֹתוֹ שָׂעִיר שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ שֶׁמִּתְעַסֵּק בּוֹ וּמְאִירוֹת פָּנָיהָ שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה [כָּךְ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה] [מְאִירִים] [פְּנֵי הַמִּקְדָּשׁ]. וְעַל זֶה כָּל יִשְׂרָאֵל מוֹצְאִים רַחֲמִים לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וַחֲטָאֵיהֶם מִתְבַּטְּלִים.

התעוררות כנגד הקטרוג

חלק א דף קי"ד ע"א

תָּא חֲזֵי, כְּגַוְונָא דָּא בְּיוֹם רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים דְּדִינָא אִשְׁתְּכַח בְּעָלְמָא, אִיהוּ קָאִים לְקַטְרְגָא וְיִשְׂרָאֵל בָּעְיָין לְאִתְעָרָא בְּשׁוֹפָר, וּלְאַתְעָרָא קוֹל דְּכָלִיל בְּאֶשָׁ"א וּמַיָ"א וְרוּחָ"א וְאִתְעֲבִידוּ חָד, וּלְאַשְׁמָעָא הַהוּא קוֹל מִגּוֹ שׁוֹפָר. **וְהַהוּא** קוֹל סָלְקָא עַד אֲתַר דְּכָרְסְיָא דְּדִינָא יָתְבָא וּבָטַשׁ בָּהּ וְסָלְקָא. כֵּיוָן דְּמָטָא הַאי קוֹל מִתַּתָּא, קוֹל דְּיַעֲקֹב אִתְתַּקַּן לְעֵילָא, וְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (דף קיד ע"ב) אִתְעַר רַחֲמֵי, דְּהָא כְּגַוְונָא דְּיִשְׂרָאֵל מִתְעֲרֵי לְתַתָּא קוֹל חַד כָּלִיל בְּאֶשָׁ"א וְרוּחָ"א וּמַיָ"א דְּנָפְקֵי כְּחָדָא מִגּוֹ שׁוֹפָר, הָכִי נָמִי אִתְעַר לְעֵילָא שׁוֹפָר. וְהַהוּא קוֹל דְּכָלִיל בְּאֶשָׁ"א וּמַיָ"א וְרוּחָ"א אִתְתַּקַּן, וְנָפַק דָּא מִתַּתָּא וְדָא מֵעֵילָא,

בֹּא רְאֵה, כְּמוֹ זֶה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים, שֶׁנִּמְצָא הַדִּין בָּעוֹלָם, הוּא עוֹמֵד לְקַטְרֵג, וְיִשְׂרָאֵל צְרִיכִים לְהִתְעוֹרֵר בַּשּׁוֹפָר וּלְעוֹרֵר קוֹל שֶׁכָּלוּל בְּאֵ"שׁ וּמַי"ם רו"ח וְנַעֲשִׂים אֶחָד, וּלְהַשְׁמִיעַ אוֹתוֹ קוֹל מִתּוֹךְ הַשּׁוֹפָר.

וְאוֹתוֹ קוֹל עוֹלֶה עַד מָקוֹם שֶׁיּוֹשֵׁב כִּסֵּא הַדִּין וּמַכֶּה בּוֹ וְעוֹלֶה. כֵּיוָן שֶׁמַּגִּיעַ הַקּוֹל הַזֶּה מִלְּמַטָּה, הַקּוֹל שֶׁל יַעֲקֹב נִתְקָן לְמַעְלָה, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְעוֹרֵר רַחֲמִים. שֶׁהֲרֵי כְּמוֹ שֶׁיִּשְׂרָאֵל מְעוֹרְרִים לְמַטָּה קוֹל אֶחָד כָּלוּל בְּאֵ"שׁ וְרו"ח מַי"ם שֶׁיּוֹצְאִים כְּאֶחָד מִתּוֹךְ הַשּׁוֹפָר, כָּךְ גַּם מִתְעוֹרֵר לְמַעְלָה שׁוֹפָר. וְאוֹתוֹ קוֹל שֶׁכָּלוּל בְּאֵ"שׁ וּמַי"ם רו"ח נִתְקָן, וְיוֹצֵא זֶה מִלְּמַטָּה וְזֶה מִלְּמַעְלָה,

וְאִתְתַּקַּן עָלְמָא וְרַחֲמֵי אִשְׁתְּכָחוּ. וְנִתְקָן הָעוֹלָם וְנִמְצָאִים הָרַחֲמִים.

ערבוב המקטרג

וְהַהוּא מְקַטְרְגָא אִעַרְבֵּב דְּחֲשִׁיב לְשַׁלְטָאָה בְּדִינָא וּלְקַטְרְגָא בְּעָלְמָא, וְחָמֵי דְּמִתְעָרֵי רַחֲמֵי, כְּדֵין אִעַרְבָּב וְאִתְּשַׁשׁ חֵילֵיהּ וְלָא יְכִיל לְמֶעְבַּד מִידִי, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּאִין עָלְמָא בְּרַחֲמֵי, דְּאִי תֵימָא דְּדִינָא אִתְעֲבִיד, לָאו הָכִי, אֶלָּא אִתְחַבָּרוּ רַחֲמֵי בְּדִינָא, וְעָלְמָא אִתְדָּן בְּרַחֲמֵי.

וְאוֹתוֹ מְקַטְרֵג מִתְעָרְבֵּב, שֶׁחוֹשֵׁב לִשְׁלֹט בַּדִּין וּלְקַטְרֵג בָּעוֹלָם, וְרוֹאֶה שֶׁמִּתְעוֹרְרִים רַחֲמִים. אָז מִתְעָרְבֵּב וְתָשׁ כֹּחוֹ וְלֹא יָכוֹל לַעֲשׂוֹת דָּבָר, **וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא דָּן אֶת הָעוֹלָם בְּרַחֲמִים.** שֶׁאִם תֹּאמַר שֶׁנַּעֲשָׂה דִּין - לֹא כָּךְ! אֶלָּא מִתְחַבְּרִים רַחֲמִים עִם דִּין, וְהָעוֹלָם נִדּוֹן בְּרַחֲמִים.

תָּא חֲזֵי, כְּתִיב, (תהלים פא) תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ דְּאִתְכַּסְיָא סִיהֲרָא. דְּהָא כְּדֵין שָׁלְטָא הַאי חִיוְיָא בִישָׁא וְיָכִיל לְנַזְקָא עָלְמָא, וְכַד מִתְעָרֵי רַחֲמֵי, סָלְקָא סִיהֲרָא וְאִתְעָבְרַת מִתַּמָּן, וְאִיהוּ אִתְעַרְבֵּב וְלָא יְכִיל לְשַׁלְטָאָה, וְאִתְעֲבַר דְּלָא יִתְקְרַב תַּמָּן, וְעַל דָּא בְּיוֹם רֹאשׁ הַשָּׁנָה בָּעֵי לְעַרְבְּבָא לֵיהּ כְּמַאן דְּאִתְעַר מִשְׁנָתֵיהּ וְלָא יָדַע כְּלוּם.

בֹּא רְאֵה, כָּתוּב (תהלים פא) תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ, שֶׁהַלְּבָנָה מִתְכַּסָּה, שֶׁהֲרֵי אָז שׁוֹלֵט הַנָּחָשׁ הָרָע וְיָכוֹל לְהַזִּיק לָעוֹלָם. וּכְשֶׁמִּתְעוֹרְרִים רַחֲמִים, עוֹלָה הַלְּבָנָה וּמָעֻבֶּרֶת מִשָּׁם, וְהוּא מִתְעָרְבֵּב וְלֹא יָכוֹל לִשְׁלֹט, וְעוֹבֵר שֶׁלֹּא יִתְקָרֵב לְשָׁם, וְלָכֵן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה צָרִיךְ לְעָרְבֵּב אוֹתוֹ כְּמִי שֶׁמִּתְעוֹרֵר מִשְּׁנָתוֹ וְלֹא יוֹדֵעַ כְּלוּם.

התהפכות הקטגור לסניגור ביום הכפורים

בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים בָּעֵי לְנַיְיחָא וּלְמֶעְבַּד לֵיהּ נַיְיחָא דְּרוּחָא בְּשָׂעִיר דְּקָרְבִּין לֵיהּ, וּכְדֵין אִתְהַפַּךְ סַנֵּיגוֹרְיָא עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, אֲבָל בְּיוֹמָא דְּרֹאשׁ

בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים צָרִיךְ לָנוּחַ וְלַעֲשׂוֹת לוֹ נַחַת רוּחַ בַּשָּׂעִיר שֶׁמַּקְרִיבִים לוֹ, וְאָז מִתְהַפֵּךְ לְסָנֵגוֹר עַל יִשְׂרָאֵל, אֲבָל בַּיּוֹם שֶׁל רֹאשׁ

הַשָּׁנָה אִתְעַרְבָּב דְּלָא יְדַע וְלָא יְכִיל לְמֶעְבַּד כְּלוּם. חָמֵי אִתְּעָרוּתָא דְּרַחֲמֵי סָלְקִין מִתַּתָּא, וְרַחֲמֵי מִלְּעֵילָא וְסִיהֲרָא סָלְקָא בֵּינַיְיהוּ. כְּדֵין אִתְעַרְבָּב וְלָא יְדַע כְּלוּם וְלָא יְכִיל לְשַׁלְטָאָה.

הַשָּׁנָה מִתְעַרְבֵּב, שֶׁלֹּא יוֹדֵעַ וְלֹא יָכוֹל לַעֲשׂוֹת כְּלוּם. רוֹאֶה הִתְעוֹרְרוּת שֶׁל הָרַחֲמִים עוֹלִים מִלְּמַטָּה וְרַחֲמִים מִלְּמַעְלָה וְהַלְּבָנָה עוֹלָה בֵּינֵיהֶם, אָז הוּא מִתְעַרְבֵּב וְלֹא יוֹדֵעַ כְּלוּם וְלֹא יָכוֹל לִשְׁלֹט.

דין ברחמים

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּן לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמֵי, וְחָיִים עֲלַיְיהוּ וְאִשְׁתְּכַח לְהוּ זִמְנָא כָּל אִנּוּן עֲשָׂרָה יוֹמִין דְּבֵין רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְיוֹם הַכִּפּוּרִים לְקַבְּלָא כָּל אִנּוּן דְּתָיְיבִין קַמֵּיהּ וּלְכַפָּרָא לוֹן מֵחוֹבַיְיהוּ וְסָלִיק לוֹן לְיוֹמָא דְכִפּוּרֵי.

וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא דָּן אֶת יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים וְחָס עֲלֵיהֶם וּמוֹצֵא לָהֶם זְמַן כָּל אוֹתָם עֲשָׂרָה יָמִים שֶׁבֵּין רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְיוֹם הַכִּפּוּרִים לְקַבֵּל אֶת כָּל אוֹתָם הַשָּׁבִים לְפָנָיו וּלְכַפֵּר לָהֶם מֵחֲטָאֵיהֶם וּמַעֲלֶה אוֹתָם לְיוֹם הַכִּפּוּרִים.

חשיבות המעשה

וְעַל דָּא בְּכוֹלָּא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פַּקִּיד לוֹן לְיִשְׂרָאֵל לְמֶעְבַּד עוֹבָדָא בְּגִין דְּלָא יִשְׁלוֹט עֲלַיְיהוּ מָאן דְּלָא אִצְטְרִיךְ, וְלָא יִשְׁלוֹט עֲלַיְיהוּ דִּינָא, וִיהוֹן כֻּלְּהוֹן זַכָּאִין בְּאַרְעָא (דף קטו ע"א) כְּרַחִימוּ דְּאַבָּא עַל בְּנִין, וְכוֹלָּא בְּעוֹבָדָא וּבְמִלִּין תַּלְיָא, וְהָא אוֹקִימְנָא מִלִּין.

וְעַל זֶה בַּכֹּל מְצַוֶּה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת מַעֲשֶׂה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשְׁלֹט עֲלֵיהֶם מִי שֶׁלֹּא צָרִיךְ וְלֹא יִשְׁלֹט עֲלֵיהֶם הַדִּין וְיִהְיוּ כֻּלָּם צַדִּיקִים בָּאָרֶץ כְּאַהֲבַת הָאָב עַל הַבָּנִים [בְּנֵי אָדָם], **וְהַכֹּל תָּלוּי בְּמַעֲשֶׂה וּבְדִבּוּרִים**, וַהֲרֵי בֵּאַרְנוּ הַדְּבָרִים.

הארה של מעלה ביום הכפורים

אֵימָתַי קַיְּימָא בִּנְהִירוּ דִּלְעֵילָא, הֲוֵי אוֹמֵר בְּיוֹמָא דְכִפּוּרֵי.

חלק ב דף קפ"ד ע"ב

מָתַי עוֹמֶדֶת בְּהָאָרָה שֶׁל לְמַעְלָה? הֱוֵי אוֹמֵר בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים.

וּבְיוֹמָא דְכִפּוּרֵי אִתְנְהִיר הַהוּא אֶבֶן טָבָא, בְּנְהִירוּ דִלְעֵילָא, מִגּוֹ נְהִירוּ דְעָלְמָא דְאָתֵי, (וְאִתְעָרְבַּב הַהוּא דִלְטוּרָא) וּכְדֵין מִתַּקְּנִין יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא חַד שָׁעִיר, וּמְשַׁדְּרִין לְהַאי מַדְבְּרָא תַּקִּיפָא, דְּאִיהוּ שַׁלְטָא עָלֵיהּ.

וּבְיוֹם הַכִּפּוּרִים מְאִירָה הָאֶבֶן הַטּוֹבָה הַהִיא בְּאוֹר שֶׁל לְמַעְלָה מִתּוֹךְ הָאוֹר שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא, (וּמִתְעָרְבַּב הַמְּקַטְרֵג הַהוּא), וְאָז מְתַקְּנִים יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה שָׂעִיר אֶחָד, וְשׁוֹלְחִים לַמִּדְבָּר הַזֶּה הֶחָזָק שֶׁהוּא שׁוֹלֵט עָלָיו.

הגרלות

חלק ב דף קפ"ה ע"ב

כְּתִיב (ויקרא טז) וְנָתַן אַהֲרֹן עַל שְׁנֵי הַשְּׂעִירִם גּוֹרָלוֹת גּוֹרָל אֶחָד לַיהוָה וגורל אֶחָד לַעֲזָאזֵל. דָּא אִיהוּ הַהוּא חֶדְוָה דְהַהוּא דִלְטוֹרָא, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָטִיל עִמֵּיהּ גּוֹרָל, וְזַמִּין לֵיהּ, וְלָא יָדַע דְּנוּר דָּלִיק אַטִּיל עַל רֵישֵׁיהּ, וְעַל עַמָּא דִילֵיהּ, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (משלי כה) כִּי גֶחָלִים אַתָּה חוֹתֶה עַל רֹאשׁוֹ.

כָּתוּב (ויקרא טז) וְנָתַן אַהֲרֹן עַל שְׁנֵי הַשְּׂעִירִם גֹּרָלוֹת גּוֹרָל אֶחָד לַה' וְגוֹרָל אֶחָד לַעֲזָאזֵל. זוֹהִי הַשִּׂמְחָה הַהִיא שֶׁל הַמְּקַטְרֵג הַהוּא, כְּדֵי שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יַפִּיל עִמּוֹ גּוֹרָל, וּמַזְמִין אוֹתוֹ, וְלֹא יוֹדֵעַ שֶׁאֵשׁ דּוֹלֵק שָׁם עַל רֹאשׁוֹ וְעַל הָעָם שֶׁלּוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי כה) כִּי גֶחָלִים אַתָּה חוֹתֶה עַל רֹאשׁוֹ.

המלכה מבקשת על בניה

וְסִימָנִיךְ, (אסתר ה) אַף לֹא הֵבִיאָה אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה עִם הַמֶּלֶךְ אֶל הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר עָשָׂתָה כִּי אִם אוֹתִי. וּכְתִיב, וַיֵּצֵא הָמָן בַּיּוֹם הַהוּא שָׂמֵחַ וְטוֹב לֵב. בְּהַהוּא חוּלְקָא דְּנָטִיל, וְאָזִיל לֵיהּ. וּלְבָתַר כַּד אָתֵי מַלְכָּא עִלָּאָה, לְבֵי מַטְרוֹנִיתָא, מַטְרוֹנִיתָא תַּבְעַת עִלָּהָא, וְעַל בְּנָהָא, וְעַל עַמָּא מִן מַלְכָּא.

וְסִימָנְךָ - (אסתר ה) אַף לֹא הֵבִיאָה אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה עִם הַמֶּלֶךְ אֶל הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר עָשָׂתָה כִּי אִם אוֹתִי. וְכָתוּב, וַיֵּצֵא הָמָן בַּיּוֹם הַהוּא שָׂמֵחַ וְטוֹב לֵב. בַּחֵלֶק הַהוּא שֶׁנּוֹטֵל, וְהוֹלֵךְ לוֹ. וּבַסּוֹף, כַּאֲשֶׁר בָּא הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן לְבֵית הַמַּלְכָּה, הַמַּלְכָּה מְבַקֶּשֶׁת עָלֶיהָ וְעַל בָּנֶיהָ וְעַל עַמָּהּ מִן הַמֶּלֶךְ.

וַאֲפִילוּ בִּזְמַנָּא דְיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, וְצַלּוּ צְלוֹתִין בְּכָל יוֹמָא, אִיהִי סַלְקַת בְּיוֹמָא דָא, לְקָמֵי מַלְכָּא עִלָּאָה, וְתַבְעַת עַל בְּנָהָא. וּכְדֵין אִתְגְּזָרוּ, כָּל אִינּוּן נוּקְמִין, דְּזַמִּין קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶעְבַּד עִם אֱדוֹם, וְאִתְגְּזַר הֵיךְ זַמִּין דִּלְטוֹרָא דָא לְאִתְעַבְּרָא מֵעָלְמָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (ישעיה כה) בְּלַע הַמָּוֶת לָנֶצַח.

וְסִימָנֵךְ, בִּזְמַנָּא דְגָלוּתָא (אסתר ז) כִּי נִמְכַּרְנוּ אֲנִי וְגוֹ'. כִּי אֵין הַצָּר שׁוֶה בְּנֶזֶק הַמֶּלֶךְ. מָאי בְּנֶזֶק הַמֶּלֶךְ. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (יהושע ז) וְהִכְרִיתוּ אֶת שְׁמֵנוּ מִן הָאָרֶץ וּמַה תַּעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל. דְּהָא שְׁמָא עִלָּאָה, לָא אִתְקָיֵּים בְּקִיּוּמֵיהּ, וְדָא אִיהוּ בְּנֶזֶק הַמֶּלֶךְ.

וַאֲפִלּוּ בִּזְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל בְּגָלוּת וּמִתְפַּלְּלִים תְּפִלּוֹת בְּכָל יוֹם, הִיא עוֹלָה בְּיוֹם זֶה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן וּמְבַקֶּשֶׁת עַל בָּנֶיהָ, וְאָז נִגְזָרוֹת כָּל אוֹתָן נְקָמוֹת שֶׁעָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת עִם אֱדוֹם, וְנִגְזָר אֵיךְ עָתִיד הַמִּקְטֶרֶג הַזֶּה לַעֲבֹר מִן הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה כה) בְּלַע הַמָּוֶת לָנֶצַח.

וְסִימָנֵךְ - בִּזְמַן הַגָּלוּת (אסתר ז) כִּי נִמְכַּרְנוּ אֲנִי וְגוֹ'. כִּי אֵין הַצָּר שׁוֶה בְּנֶזֶק הַמֶּלֶךְ. מַה זֶּה בְּנֶזֶק הַמֶּלֶךְ? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יהושע ז) וְהִכְרִיתוּ אֶת שְׁמֵנוּ מִן הָאָרֶץ וּמַה תַּעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל. שֶׁהֲרֵי הַשֵּׁם הָעֶלְיוֹן לֹא מִתְקַיֵּם בְּקִיּוּמוֹ, וְזֶהוּ בְּנֶזֶק הַמֶּלֶךְ.

חרות ושמחה

וּכְדֵין וְהָמָן נִבְעָת מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה כְּדֵין, נְהִירוּ דְאַנְפִּין, וְכָל חִידוּ אִשְׁתְּכַח, וְיִשְׂרָאֵל נַפְקֵי לְחִירוּ, בְּהַהוּא יוֹמָא. כְּדֵין מֵהַהוּא יוֹמָא וּלְהָלְאָה, חִירוּ וְחֶדְוָה בְּאִתְגַּלְיָא, לְשַׁלְטָאָה עָלַיְיהוּ, כְּדֵין בָּעֵי לְמֵחֱדֵי עִמְּהוֹן, מִכָּאן וּלְהָלְאָה, כְּמָה דְיַהֲבוּ לֵיהּ חוּלָקָא לְאִתְפָּרְשָׁא מִנְּהוֹן, הָכִי נָמֵי יַהֲבִין לִשְׁאַר עַמִּין, לְאִתְפָּרְשָׁא מִנְּהוֹן לְתַתָּא.

וְאָז, וְהָמָן נִבְעַת מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה. אָז אוֹר הַפָּנִים וְכָל שִׂמְחָה נִמְצֵאת, **וְיִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים לַחֵרוּת בַּיּוֹם הַהוּא. וְאָז, מֵהַיּוֹם הַהוּא וָהָלְאָה, חֵרוּת וְשִׂמְחָה בְּגִלּוּי לִשְׁלֹט עֲלֵיהֶם, וְאָז צָרִיךְ לִשְׂמֹחַ עִמָּהֶם.** מִכָּאן וָהָלְאָה, כְּמוֹ שֶׁנָּתְנוּ לוֹ חֵלֶק לְהִתְרַחֵק מֵהֶם, כָּךְ גַּם נוֹתְנִים לִשְׁאָר הָעַמִּים לְהִתְרַחֵק מֵהֶם לְמַטָּה.

יום כפור - יום של נקיון

חלק ב דף קפ"ה ע"ב

כִּפּוּר, אֲמַאי אִקְרֵי כִּפּוּר, אֶלָּא בְּגִין דְּנָקֵי כָּל מִסְאֲבוּ, וְאַעְבַּר לֵיהּ מִקַּמֵּיהּ, בְּהַהוּא יוֹמָא. וְעַל דָּא, יוֹם כִּפּוּר: יוֹמָא דִּנְקִיוּתָא, וְהָכִי קָרֵינָא לֵיהּ. כְּתִיב (ויקרא טז) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם, כִּי הַיּוֹם הַזֶּה מִיבְעֵי לֵיהּ, מָאי כִּי בַיּוֹם הַזֶּה. אֶלָּא בְּגִין דְּאִתְדָּכֵי מַקְדְּשָׁא לְעֵילָא, וְאִתְנַקֵּי (נ"א וְאִתְנְהִיר,) כְּתִיב כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם, יְכַפֵּר וְינַקֵּי בְּקַדְמִיתָא בַיּוֹם הַזֶּה, בְּגִין דְּיִתְדָּכֵי, וּלְבָתַר עֲלֵיכֶם.

תּוּ, יְכַפֵּר בַּיּוֹם הַזֶּה, וְינַקֵּי לֵיהּ בְּקַדְמִיתָא, וְכָל דָּא עֲלֵיכֶם, בְּגִינֵכוֹן אִצְטְרִיךְ לְנַקָּאָה לֵיהּ, וּלְדַכְּאָה לֵיהּ בְּקַדְמִיתָא. יְכַפֵּר, מָאן יְכַפֵּר. אֶלָּא דָּא הוּא עָלְמָא עִלָּאָה, דְּנָהִיר וְנָקֵי לְכֹלָּא. וְעַל דָּא כֻּלְּהוּ סִטְרִין בִּישִׁין, דְּאִקְרוּן מְצוּלוֹת יָם, אִתְעֲבָרוּ. וּכְמָה דְּאִינּוּן מְצוּלוֹת יָם תַּלְיָין, הָכִי נָמֵי תַּלְיָיא שַׁעְרָא (ס"א דִּילֵיהּ, דְּהוּא סִטְרָא וְכוּ') דִּילֵיהּ כָּל הַהוּא סִטְרָא דִּלְהוֹן, וְשַׁעְרָא דְּהַהוּא סִטְרָא לָא שְׁעִיעַ.

כְּגַוְונָא דָּא כְתִיב, (ויקרא טז) וְכִפֶּר עַל הַקֹּדֶשׁ מִטּוּמְאֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִפִּשְׁעֵיהֶם לְכָל חַטֹּאתָם. וְכָל

כִּפּוּר, מַדּוּעַ נִקְרָא כִּפּוּר? אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁמְּנַקֶּה כָּל טֻמְאָה וּמַעֲבִיר אוֹתָהּ מִלְּפָנָיו בַּיּוֹם הַהוּא. וְעַל זֶה יוֹם כִּפּוּר יוֹם שֶׁל נִקָּיוֹן, וְכָךְ קוֹרְאִים לוֹ, שֶׁכָּתוּב (ויקרא טז) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם. כִּי הַיּוֹם הַזֶּה צָרִיךְ לוֹ לִכְתֹּב! מַה זֶּה כִּי בַיּוֹם הַזֶּה? אֶלָּא מִשּׁוּם שֶׁמִּטַּהֵר מִקֹּדֶשׁ לְמַעְלָה וּמִתְנַקֶּה (וּמֵאִיר), כָּתוּב כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם. יְכַפֵּר וִינַקֶּה בַּתְּחִלָּה בַּיּוֹם הַזֶּה, כְּדֵי שֶׁיִּטָּהֵר, וּלְבַסּוֹף עֲלֵיכֶם.

עוֹד, יְכַפֵּר בַּיּוֹם הַזֶּה, וִינַקֶּה לוֹ בַּתְּחִלָּה. וְכָל זֶה עֲלֵיכֶם, בְּסִבַּתְּכֶם צָרִיךְ לְנַקּוֹת אוֹתָהּ, וּלְטַהֵר אוֹתָהּ תְּחִלָּה. יְכַפֵּר - מִי יְכַפֵּר? אֶלָּא זֶהוּ עוֹלָם הָעֶלְיוֹן שֶׁמֵּאִיר וּמְנַקֶּה לְכֻלָּם. וְעַל זֶה כָּל צְדָדִים רָעִים, שֶׁנִּקְרָאִים מְצוּלוֹת יָם, עוֹבְרִים. וּכְמוֹ שֶׁאוֹתָן מְצוּלוֹת יָם תְּלוּיוֹת, כָּךְ גַּם תְּלוּיוֹת שְׂעָרוֹת (שֶׁלּוֹ, שֶׁהוּא צַד) שֶׁלּוֹ, שֶׁהוּא צַד שֶׁלָּהֶם, וְשֵׂעָר שֶׁל הַצַּד הַהוּא לֹא חָלָק.

כְּמוֹ זֶה כָּתוּב, (שם) וְכִפֶּר עַל הַקֹּדֶשׁ מִטֻּמְאֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִפִּשְׁעֵיהֶם לְכָל חַטֹּאתָם. וְכָל

חֲטֹאתָם מִבְּעִי לֵיהּ, אֶלָּא לְהַנָּאָה לְהוֹן, מִכָּאן וּלְהָלְאָה לְכָל חֲטֹאתָם דְּלָא יְכִיל מְקַטְרְגָא לְשַׁלְטָאָה עָלַיְיהוּ (וְעַל דָּא) בְּיוֹמָא דְכִפּוּר, דְּאִיהוּ קְנוּחָא דְכָל חוֹבִין, וְנַקְיוּ דִלְהוֹן. בָּעָאן יִשְׂרָאֵל לְנַקָּאָה גַּרְמַיְיהוּ, וּלְמֵהַךְ יְחֵפֵי רַגְלִין, כְּמַלְאָכֵי עִלָּאִין. חֲמֵשׁ עִנּוּיִין, בְּגִין לְאִסְתַּיְיעָא בְּחָמֵשׁ סִטְרִין עִלָּאִין, דְּיוֹמָא דְכִפּוּרֵי אַפִּיק לוֹן, וְאִינּוּן תַּרְעִין דִּילֵיהּ.

חַטֹּאתָם צָרִיךְ לוֹ לוֹמַר! אֶלָּא לַהֲנָאָה שֶׁלָּהֶם. מִכָּאן וָהָלְאָה לְכָל חַטֹּאתָם, **שֶׁלֹּא יָכוֹל הַמְקַטְרֵג לִשְׁלֹט עֲלֵיהֶם** (וְעַל זֶה) בְּיוֹם כִּפּוּר, שֶׁהוּא הַעֲבָרַת כָּל הַחוֹבוֹת וְנִקּוּי שֶׁלָּהֶם. צְרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְנַקּוֹת עַצְמָם וְלָלֶכֶת יְחֵפֵי רַגְלַיִם כְּמַלְאַכֵי עֶלְיוֹן. חֲמִשָּׁה עִנּוּיִים כְּדֵי לְהֵעָזֵר בַּחֲמִשָּׁה צְדָדִים עֶלְיוֹנִים שֶׁיּוֹם הַכִּפּוּרִים מוֹצִיא אוֹתָם, וְהֵם שְׁעָרִים שֶׁלּוֹ.

לבושי כפרה

תיקוני זהר דף נ"ז ע"ב

וְאִיהִי יוֹם הַכִּפּוּרִים, וְכַד אִתְקַשְּׁטַת קֶדְמֵיהּ בִּלְבוּשִׁין שַׁפִּירִין דְּאִינּוּן לְבוּשֵׁי כַּפָּרָה, אִתְקְרִיאַת צִיץ דִּילֵיהּ, מִצְנֶפֶת דִּילֵיהּ, אַבְנֵט דִּילֵיהּ, אִיהִי כְּלִילָא מֵאַרְבַּע בִּגְדֵי לָבָן מִסִּטְרָא דִימִינָא, וּמֵאַרְבַּע בִּגְדֵי זָהָב מִסִּטְרָא דִשְׂמָאלָא, בְּהַהוּא זִמְנָא דְאִתְקַשְּׁטַת בְּאִלֵּין לְבוּשִׁין דְּכַפָּרָה אִתְּמַר בָּהּ (אסתר ה א) וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת, וּבְהוֹן עָאלַת לִפְנַי וְלִפְנִים, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (שם) וַתַּעֲמוֹד בַּחֲצַר בֵּית הַמֶּלֶךְ הַפְּנִימִית, וּבְהוֹן נָשְׂאָה חֵן בְּעֵינָיו, וְרָזָא דְמִלָּה וּרְאִיתִיהָ לִזְכּוֹר בְּרִית עוֹלָם (בראשית ט טז), וּמִיָּד אדנ"י שְׁמָעָה אדנ"י סְלָחָה אדנ"י הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר (דניאל ט יט).

וְהִיא יוֹם הַכִּפּוּרִים, וּכְשֶׁמִּתְקַשֶּׁטֶת לְפָנָיו בִּלְבוּשִׁים יָפִים, שֶׁהֵם לְבוּשֵׁי כַּפָּרָה, הִיא נִקְרֵאת הַצִּיץ שֶׁלּוֹ, הַמִּצְנֶפֶת שֶׁלּוֹ, הָאַבְנֵט שֶׁלּוֹ. הִיא כְּלוּלָה מֵאַרְבָּעָה בִּגְדֵי לָבָן מִצַּד הַיָּמִין, וּמֵאַרְבָּעָה בִּגְדֵי זָהָב מִצַּד הַשְּׂמֹאל. בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁמִּתְקַשֶּׁטֶת בַּלְּבוּשִׁים הַלָּלוּ שֶׁל כַּפָּרָה, נֶאֱמַר בָּהּ וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת, וּבָהֶם נִכְנֶסֶת לִפְנַי וְלִפְנִים. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב וַתַּעֲמֹד בַּחֲצַר בֵּית הַמֶּלֶךְ הַפְּנִימִית, וּבָהֶם נָשְׂאָה חֵן בְּעֵינָיו, וְסוֹד הַדָּבָר - וּרְאִיתִיהָ לִזְכֹּר בְּרִית עוֹלָם, וּמִיָּד אדנ"י שְׁמָעָה אדנ"י סְלָחָה אדנ"י הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר.

בעשור לחדש השביעי

חלק ב דף קפ"ה ע"ב

כְּתִיב (במדבר כט) וּבֶעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה, וּכְתִיב (ויקרא כג) אַךְ בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ. בֶּעָשׂוֹר, בָּעֲשִׂירִי מִיבְעֵי לֵיהּ, מָאי בֶּעָשׂוֹר. אֶלָּא, בְּגִין דְּהַשְׁתָּא בְּיוֹמָא דָא, כָּל דַּרְגִּין עִלָּאִין, אַתְיָין אִלֵּין עַל אִלֵּין, לְמִשְׁרֵי עַל סִיהֲרָא, וּלְאַנְהָרָא לָהּ. וְכֻלְּהוּ בְרָזָא דְעֶשֶׂר, עַד דְּסַלְקָא לְמֵאָה. וְכַד קַיְימָא בְרָזָא דְמֵאָה, כְּדֵין כֹּלָּא חַד, וְאִקְרֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים. וְעַל דָּא בֶּעָשׂוֹר, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר זָכוֹר, שָׁמוֹר, דְּכֻלְּהוּ אַתְיָין בְּגִין לְעַשָּׂרָא וּלְאַנְהָרָא בְרָזָא דְעֶשֶׂר.

אַהְדָּר הַאי סָבָא רֵישֵׁיהּ לָקְבְלֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, וְאָמַר לֵיהּ, (רבי שִׁמְעוֹן) הָא יָדַעְנָא דִּשְׁאֵלְתָּא תִּבְעֵי בְּהַאי, בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי. אָמַר לֵיהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן וַדָּאי, (ס"א דָּא בָּעֲשִׂירִי יֵאוֹת הוּא, וְהָכִי הוּא, אֶבָל בְּעֶשׂוֹר אַמָּאי וכו') בֶּעָשׂוֹר יֵאוֹת הוּא. אִי הָכִי הוּא, אַמַּאי סָלִיק לְמֵאָה, וְהָא מִקְרָא לָא אִתְחֲזֵי, אֶלָּא דְסָלִיק לְשִׁבְעִין, מַשְׁמַע דִּכְתִיב בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי, וְכַד מְעַשְּׂרֵי לְשִׁבִיעָאָה עֶשֶׂר זְמִנִּין, הָא וַדָּאי סָלִיק לְשִׁבְעִין. אָמַר לֵיהּ, עַל דָּא אַהַדְרְנָא רֵישָׁא לְגַבָּךְ, דְּהָא יָדַעְנָא דְּחַכִּימָא אַנְתְּ.

כָּתוּב (במדבר כט) וּבֶעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה, וְכָתוּב (ויקרא כג) אַךְ בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ. בֶּעָשׂוֹר - בָּעֲשִׂירִי צָרִיךְ לוֹ לוֹמַר! מַה זֶּה בֶּעָשׂוֹר? אֶלָּא מִשּׁוּם שֶׁעַתָּה בְּיוֹם זֶה, כָּל מַדְרֵגוֹת עֶלְיוֹנוֹת בָּאוֹת אֵלּוּ עַל אֵלּוּ לִשְׁרוֹת עַל הַלְּבָנָה וּלְהָאִיר אוֹתָהּ, וְכֻלָּן בְּסוֹד שֶׁל עֶשֶׂר, עַד שֶׁעוֹלָה לְמֵאָה. וְכַאֲשֶׁר עוֹמֶדֶת בְּסוֹד שֶׁל מֵאָה, אָז הַכֹּל אֶחָד, וְנִקְרָא יוֹם הַכִּפּוּרִים. וְעַל זֶה בֶּעָשׂוֹר, כְּמוֹ שֶׁאַתָּה אוֹמֵר זָכוֹר, שָׁמוֹר, שֶׁכֻּלָּם בָּאִים כְּדֵי לְעַשֵּׂר וּלְהָאִיר בְּסוֹד שֶׁל עֶשֶׂר.

הֶחֱזִיר הַזָּקֵן הַזֶּה רֹאשׁוֹ כְּנֶגֶד רַבִּי שִׁמְעוֹן, וְאָמַר לוֹ, (רבי שִׁמְעוֹן) הֲרֵי יָדַעְתִּי שֶׁשְּׁאֵלָה תַּקְשֶׁה בְּכָאן, בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי. אָמַר לוֹ רַבִּי שִׁמְעוֹן, וַדַּאי, (זֶה בָּעֲשִׂירִי נָכוֹן הוּא וְכֵן הוּא, אֲבָל בֶּעָשׂוֹר מַדּוּעַ וכו') בֶּעָשׂוֹר נָכוֹן הוּא. אִם כָּךְ הוּא, מַדּוּעַ עוֹלָה לְמֵאָה? וַהֲרֵי מֵהַפָּסוּק לֹא נִרְאָה, אֶלָּא שֶׁעוֹלָה לְשִׁבְעִים, מִמַּשְׁמָע שֶׁכָּתוּב בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי. וְכַאֲשֶׁר מְעַשְּׂרִים לַשְּׁבִיעִי עֶשֶׂר פְּעָמִים, הֲרֵי וַדַּאי עוֹלָה לְשִׁבְעִים. אָמַר לוֹ, עַל זֶה הֶחֱזַרְתִּי רֹאשִׁי כְּלַפֶּיךָ, שֶׁהֲרֵי יָדַעְתִּי שֶׁחָכָם אַתָּה.

תָּא חֲזֵי, תְּרֵין רָזִין הָכָא, חַד דְּהָא סִיהֲרָא חֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי אִקְרֵי, וּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי חֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי עָשׂוֹר, בְּגִין דְּקָא מְנָהֲרִין לָהּ עֶשֶׂר זְמַנִּין, הָא מֵאָה. וְתוּ, הַאי מִלָּה דְּקָאמְרַת, וַדָּאי לְשִׁבְעִין סְלִיקָא בְהַאי יוֹמָא, (וּבְדַרְגָּא דְשִׁבְעִין אִיהוּ, וּבְדַרְגָּא דְמֵאָה אִיהוּ. לְדַרְגָּא דְמֵאָה לְאַשְׁלְמָא וּלְאַנְהָרָא.) וּבְהַאי דַּרְגָּא דְשִׁבְעִין, דְּהָא בְיוֹמָא דָא נָטִיל לְכָל עַמָּא דְיִשְׂרָאֵל לְמֵידָן, וְכֻלְּהוּ קַיְימִין בְּנִשְׁמְתָא יַתִּיר מִגּוּפָא, דְּהָא בְיוֹמָא דָא עַנּוּיָא דְנַפְשָׁא אִיהוּ, וְלָא מִגּוּפָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם כִּי כָל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא תְעוּנֶּה. וְהַאי יוֹמָא נָטִיל לְכָל נַפְשָׁאן וַהֲווּ בִרְשׁוּתֵיהּ, וְאִי לָא קַיְימָא בְרָזָא (נ"א בִּרְשׁוּתָא) דְּשִׁבְעִין, לֵית לֵיהּ רְשׁוּ בְנַפְשָׁאן, (ס"א לְקַיְימָא תַּמָּן) דְּקִיּוּמָא דְנַפְשָׁאן בְּרָזָא (דף קפ"ו ע"א) דְּשִׁבְעִין, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תהלים צ) יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה וְגוֹ'.

בֹּא וּרְאֵה, שְׁנֵי סוֹדוֹת כָּאן. אֶחָד, שֶׁהֲרֵי הַלְּבָנָה נִקְרֵאת חֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי, וּמִפְּנֵי כֵן נִקְרָא חֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי עָשׂוֹר, מִפְּנֵי שֶׁכְּשֶׁמְּאִירִים לָהּ עֶשֶׂר פְּעָמִים - הֲרֵי מֵאָה. וְעוֹד, דָּבָר זֶה שֶׁאָמַרְתָּ, וַדַּאי לְשִׁבְעִים עוֹלָה בְּיוֹם זֶה (וּבְמַדְרֵגָה שֶׁל שִׁבְעִים הִיא, וּבְמַדְרֵגָה שֶׁל מֵאָה הִיא, לְדַרְגָּה שֶׁל מֵאָה לְהַשְׁלִים וּלְהָאִיר). וּבְדַרְגָּה זוֹ שֶׁל שִׁבְעִים, שֶׁהֲרֵי בְּיוֹם זֶה נוֹטֵל לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל לָדוּן, וְכֻלָּם עוֹמְדִים בַּנְּשָׁמָה יוֹתֵר מֵהַגּוּף, שֶׁהֲרֵי בְּיוֹם זֶה עִנּוּי שֶׁל הַנֶּפֶשׁ הוּא, וְלֹא שֶׁל הַגּוּף, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם. כִּי כָל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא תְעֻנֶּה. וְיוֹם זֶה לוֹקֵחַ לְכָל הַנְּפָשׁוֹת וְנִמְצָאוֹת בִּרְשׁוּתוֹ. וְאִם לֹא עוֹמֶדֶת בְּסוֹד (בִּרְשׁוּת) שֶׁל שִׁבְעִים, אֵין לָהּ רְשׁוּת בַּנְּפָשׁוֹת (לַעֲמֹד שָׁם), שֶׁעֲמִידַת הַנְּפָשׁוֹת בְּסוֹד שֶׁל שִׁבְעִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים צ) יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה וְגוֹ'.

אחד המרבה ואחד הממעיט

וְאִי תֵּימָא נַפְשָׁאן דְּרַבְּיֵי דְּלָא אַשְׁלִימוּ לְשִׁבְעִין שְׁנִין לָא שַׁלְטָא בְהוּ. וַדָּאי שַׁלְטָא בְהוּ, אֲבָל לָא בִשְׁלִימוּ, כְּמַאן דְּזָכֵי יוֹמִין סַגִּיאִין לִפְקוּדֵי אוֹרַיְיתָא, וְעִם כָּל דָּא בְּכֻלְּהוּ

וְאִם תֹּאמַר, נַפְשׁוֹת הַיְלָדִים שֶׁלֹּא הִשְׁלִימוּ לְשִׁבְעִים שָׁנָה לֹא שׁוֹלֶטֶת בָּהֶם - וַדַּאי שֶׁשּׁוֹלֶטֶת בָּהֶם, אֲבָל לֹא בִּשְׁלֵמוּת, כְּמִי שֶׁזָּכָה לְיָמִים הַרְבֵּה לְמִצְוֹוֹת הַתּוֹרָה, וְעִם כָּל זֶה,

שִׁבְעִין שְׁנִין אַזְלָא. וְעַל דָּא תָּנֵינָן אֶחָד הַמַּרְבֶּה וְאֶחָד הַמַּמְעִיט. מָאן אֶחָד. בִּיחוּדָא דְשִׁבְעִין שְׁנִין, מָאן דְּאַסְגֵּי, וּמַאן דְּאַמְעִיט.

בְּכָל שִׁבְעִים שָׁנָה הִיא הוֹלֶכֶת. וְעַל זֶה לָמַדְנוּ, אֶחָד הַמַּרְבֶּה וְאֶחָד הַמַּמְעִיט. מַה זֶּה אֶחָד? בִּיחוּד שֶׁל שִׁבְעִים שָׁנָה, מִי שֶׁמַּרְבֶּה וּמִי שֶׁמַּמְעִיט.

גודל אהבת ה' לישראל

חלק ג דף ס"ב ע"ב

וְתָאנָא, זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל יַתִּיר מִכָּל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי לְדַכְּאָה לְהוּ, וּלְרַחֲמָא עָלַיְיהוּ, דְּאִינּוּן חוּלָקֵיהּ וְעַדְבֵּיהּ, הָדָא הוּא דִכְתִיב (דברים לב) כִּי חֵלֶק יְהוָ֗ה אֲדֹנָי צְבָאוֹת שְׁמוֹ עַמּוֹ וְגוֹ', וּכְתִיב (דברים לב) יַרְכִּיבֵהוּ עַל בָּמְתֵי אָרֶץ. עַל בָּמְתֵי אָרֶץ דַּיְיקָא. דְּהָא אִינּוּן אִתְאַחֲדָן לְעֵילָא לְעֵילָא. וְעַל דָּא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רְחִימוּתָא דִילֵיהּ אִתְדְּבָק בְּהוּ, הָדָא הוּא דִכְתִיב, (מלאכי א) אָהַבְתִּי אֶתְכֶם אָמַר יְהוָ֗ה אֲדֹנָי צְבָאוֹת, וּכְתִיב (דברים ז) כִּי מֵאַהֲבַת יְהוָ֗ה אֲדֹנָי צְבָאוֹת אֶתְכֶם וְגוֹ', וּמִגּוֹ רְחִימוּתָא יַתִּירָא דְרָחִים לְהוּ, יָהַב לוֹן יוֹמָא חַד בְּשַׁתָּא לְדַכְּאָה לְהוּ, וּלְזַכָּאָה לְהוּ מִכָּל חוֹבֵיהוֹן, דִכְתִיב, (ויקרא טז) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה וְגוֹ'. בְּגִין דִּיהוֹן זַכָּאִין בְּעָלְמָא דֵין, וּבְעָלְמָא דְאָתֵי, וְלָא יִשְׁתְּכַח בְּהוּ חוֹבָא. וְעַל דָּא בְּיוֹמָא דָא, מִתְעַטְּרִין יִשְׂרָאֵל, וְשַׁלְּטִין עַל כֻּלְּהוּ גַּרְדִּינִין, וְעַל כֻּלְּהוּ טְהִירִין.

וְשָׁנִינוּ, אַשְׁרֵי חֶלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר מִכָּל הָעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, **שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רוֹצֶה לְטַהֵר אוֹתָם וּלְרַחֵם עֲלֵיהֶם, שֶׁהֵם חֶלְקוֹ וְגוֹרָלוֹ.** זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (דברים לב) כִּי חֵלֶק ה' עַמּוֹ וְגוֹ'. וְכָתוּב (שם) יַרְכִּבֵהוּ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ. עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ דַּוְקָא, **שֶׁהֵרֵי הֵם אֲחוּזִים לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וְעַל כֵּן אַהֲבָתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נִדְבֶּקֶת בָּהֶם.** זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (מלאכי א) אָהַבְתִּי אֶתְכֶם אָמַר ה', וְכָתוּב (דברים ז) כִּי מֵאַהֲבַת ה' אֶתְכֶם וְגוֹ'. **וּמִתּוֹךְ הָאַהֲבָה הַיְתֵרָה שֶׁאוֹהֵב אוֹתָם, נָתַן לָהֶם יוֹם אֶחָד בַּשָּׁנָה לְטַהֵר אוֹתָם וּלְזַכּוֹת אוֹתָם מִכָּל חֲטָאֵיהֶם, שֶׁכָּתוּב כִּי בַיּוֹם הַזֶּה וְגוֹ',** כְּדֵי שֶׁיִּהְיוּ צַדִּיקִים בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא, וְלֹא יִמָּצֵא בָהֶם חֵטְא. וְעַל כֵּן בַּיּוֹם הַזֶּה מִתְעַטְּרִים יִשְׂרָאֵל וְשׁוֹלְטִים עַל כָּל חוֹקְרֵי הַדִּין וְעַל כָּל הָרוּחוֹת.

אך - למעט

חלק ג דף ס"ט ע"ב

תָּאנָא, כְּתִיב אַךְ בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה יוֹם הַכִּפּוּרִים הוּא וְגוֹ' וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם. וּכְתִיב וְהָיְתָה לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וְגוֹ'. אַךְ דִּכְתִיב, מָאי קָא בָעֵי הָכָא. אָמַר לֵיהּ, לְמִעוּטָא קָא אַתְיָא. דְּכֵיוָן דְּאָמַר וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם בְּתִשְׁעָה לַחֹדֶשׁ, אָמַר (לְבָתָר) אַךְ בֶּעָשׂוֹר. אַךְ עָשׂוֹר מִיבְעֵי לֵיהּ, דְּבֶעָשׂוֹר תַּלְיָא מִלְּתָא.

אָמַר לֵיהּ אִי הָכִי, (שמות יב) אַךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן תַּשְׁבִּיתוּ שְׂאוֹר מִבָּתֵּיכֶם, וְתָנֵינָן אַךְ חֵלֶק, חֶצְיוֹ אָסוּר בַּאֲכִילַת חָמֵץ, וְחֶצְיוֹ מוּתָּר. אוֹף הָכָא אַךְ בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ, אִימָא דְּחֶצְיוֹ אָסוּר בַּמְּלָאכָה (נ"א בַּאֲכִילָה), וְחֶצְיוֹ מוּתָּר. אָמַר לֵיהּ אוֹף הָכָא בְּוִעְנִּיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם תַּלְיָא, דְּהָא עִנּוּי לָא אִשְׁתְּכַח אֶלָּא מִפַּלְגוּת יוֹמָא וּלְהָלְאָה, וְשַׁפִּיר הוּא אַךְ חֵלֶק בְּוִעְנִּיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם.

לָמַדְנוּ, כָּתוּב אַךְ בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה יוֹם הַכִּפֻּרִים הוּא וְגוֹ' וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם. וְכָתוּב וְהָיְתָה לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וְגוֹ'. מַה שֶּׁכָּתוּב אַךְ, מַה הוּא רוֹצֶה כָּאן? אָמַר לוֹ, זֶה בָּא לְמַעֵט, שֶׁכֵּיוָן שֶׁאָמַר וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם בְּתִשְׁעָה לַחֹדֶשׁ, אָמַר (אַחַר כָּךְ) אַךְ בֶּעָשׂוֹר, וְהָיָה צָרִיךְ לִהְיוֹת אַךְ עָשׂוֹר! שֶׁבֶּעָשׂוֹר הַדָּבָר תָּלוּי.

אָמַר לוֹ, אִם כָּךְ, (שמות יב) אַךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן תַּשְׁבִּיתוּ שְׂאוֹר מִבָּתֵּיכֶם, וְשָׁנִינוּ אַךְ - חֵלֶק, חֶצְיוֹ אָסוּר בַּאֲכִילַת חָמֵץ וְחֶצְיוֹ מֻתָּר. אַף כָּאן אַךְ בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ, אֲמוֹר שֶׁחֶצְיוֹ אָסוּר בִּמְלָאכָה (בַּאֲכִילָה) וְחֶצְיוֹ מֻתָּר. אָמַר לוֹ, אַף כָּאן בִּוְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם זֶה תָּלוּי, שֶׁהֲרֵי עִנּוּי לֹא נִמְצָא אֶלָּא מֵחֲצוֹת הַיּוֹם וְאֵילָךְ, וְיָפֶה הוּא אַךְ חֵלֶק בִּוְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם.

יכפר עליכם

חלק ג דף ס"ט ע"ב

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב, (ויקרא טז) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם וְגוֹ'. אֲכַפֵּר עֲלֵיכֶם מִיבְעֵי לֵיהּ. אֶלָּא יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם, לְאַכְלְלָא יוֹבְלָא, דְּנָגִיד מַבּוּעֵי

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כָּתוּב כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם וְגוֹ'. אֲכַפֵּר עֲלֵיכֶם הָיָה צָרִיךְ לִהְיוֹת! אֶלָּא יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם - לְהַכְלִיל אֶת הַיּוֹבֵל שֶׁשּׁוֹפֵעַ מַעְיָנוֹת

לְאַשְׁקָאָה בְּהַאי יוֹמָא לְכָל עִיבָּר, לְאַרְוָאָה כֹּלָּא, וּלְאַשְׁקָאָה כֹּלָּא. וְדָא עֲלֵיכֶם, כְּלוֹמַר, בְּגִינֵיכוֹן לְדַכְּאָה לְכוֹן בְּהַאי יוֹמָא, דִּכְתִּיב לִפְנֵי יְהוָ֣ה אֲרוֹן הַכֹּל תִּטְהָרוּ. וְלָא יִשְׁלוֹט עֲלֵיכוּ דִּינָא.

לְהַשְׁקוֹת בַּיּוֹם הַזֶּה לְכָל עֵבֶר לְרַוּוֹת אֶת הַכֹּל וּלְהַשְׁקוֹת אֶת הַכֹּל. וְזֶה עֲלֵיכֶם, כְּלוֹמַר עֲבוּרְכֶם, לְטַהֲרְכֶם בַּיּוֹם הַזֶּה, שֶׁכָּתוּב לִפְנֵי ה' תִּטְהָרוּ, וְלֹא יִשְׁלֹט עֲלֵיכֶם הַדִּין.

רַבִּי יְהוּדָה, אָמַר זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בְּהוּ, וּבָעֵי לְדַכְּאָה לְהוּ, דְּלָא יִשְׁתְּכַח בְּהוּ חוֹבָה, בְּגִין דִּיהוֹן בְּנֵי הֵיכָלֵיהּ, וִידוּרוּן בְּהֵיכָלֵיהּ. וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי כְתִיב, (יחזקאל לו) וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וְגוֹ'.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אַשְׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הִתְרַצָּה בָּהֶם וְרוֹצֶה לְטַהֵר אוֹתָם שֶׁלֹּא יִמָּצֵא בָּהֶם חֵטְא, כְּדֵי שֶׁיִּהְיוּ בְּנֵי הֵיכָלוֹ וְיָדוּרוּ בְּהֵיכָלוֹ. וְלֶעָתִיד לָבֹא כָּתוּב, (יחזקאל לו) וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וְגוֹ'.

מצות התענית ביוה"כ

חלק ג דף ק"א ע"א

פִּקּוּדָא דָּא, לְאִתְעַנָּאָה בְּיוֹמָא דְכִפּוּרֵי, לְאַכְנָעָא גּוּפָא וְנַפְשָׁא, בְּרָזָא דְחַמְשָׁה עֲנוּיִין, דְּחַמְשָׁה דַרְגִּין דְּיוֹמָא דְכִפּוּרֵי. דְּהָא מִקַּטְרְגָא קָא אָתֵי לְאַדְכָּרָא חוֹבֵיהוֹן, כְּמָה דְאִתְּמַר. וְכֻלְּהוּ בְּתִיּוּבְתָּא שְׁלִימְתָּא קַמֵּי אֲבוּהוֹן. כֹּלָּא, כְּמָה דְאִתְּמַר בְּכַמָּה דוּכְתֵּי. (ע"כ רעיא מהימנא).

מִצְוָה זוֹ, לְהִתְעַנּוֹת בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, לְהַכְנִיעַ אֶת הַגּוּף וְאֶת הַנֶּפֶשׁ, בְּסוֹד שֶׁל חֲמִשָּׁה עִנּוּיִים שֶׁל חָמֵשׁ דְּרָגוֹת שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים. שֶׁהֲרֵי הַמְקַטְרֵג בָּא לְהַזְכִּיר אֶת חֲטָאֵיהֶם, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר, וְכֻלָּם בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לִפְנֵי אֲבִיהֶם. הַכֹּל כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת. (ע"כ רעיא מהימנא).

ביום הזה

חלק ג דף ק"ב ע"ב

רַבִּי אֶלְעָזָר שָׁאַל לְרַבִּי שִׁמְעוֹן אֲבוֹי, אָמַר לֵיהּ, הַאי יוֹמָא אֲמַאי הוּא

רַבִּי אֶלְעָזָר שָׁאַל אֶת רַבִּי שִׁמְעוֹן אָבִיו. אָמַר לוֹ, לָמָּה בַּמָּקוֹם

בְּהַאי אֲתַר תָּלִי, וְלָא בְּדַרְגָּא אַחֲרָא, דְּיֵאוֹת הוּא לְמֶהֱוֵי בְּדַרְגָּא דְּמַלְכָּא שָׁאֲרֵי, יַתִּיר מִכֹּלָּא. אָמַר לֵיהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן, אֶלְעָזָר בְּרִי, הָכִי הוּא וַדַּאי, וְיָאוּת שָׁאַלְתָּ.

הַזֶּה הַיּוֹם הַזֶּה תָּלוּי וְלֹא בְּדַרְגָּה אַחֶרֶת, שֶׁרָאוּי הוּא לִהְיוֹת בְּדַרְגָּה שֶׁשָּׁם שׁוֹרֶה הַמֶּלֶךְ יוֹתֵר מֵהַכֹּל? אָמַר לוֹ רַבִּי שִׁמְעוֹן, אֶלְעָזָר בְּנִי, כָּךְ הוּא וַדַּאי, וְיָפֶה שָׁאַלְתָּ.

מי שלא סולח לחבירו

חלק ב דף קפ"ו ע"א

וְעַל דָּא, בְּיוֹמָא דְּכִפּוּרֵי אַעְבַּר בְּכֻלְּהוּ שִׁבְעִין, וְאִשְׁתְּלִים הַאי דַּרְגָּא בְּכֻלְּהוּ, וְכָל נִשְׁמָתִין סַלְקִין קָמֵיהּ, וְדָאִין לְהוֹן בְּדִינָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַיִּים עָלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל בְּיוֹמָא דָא, מָאן דְּלָא אַעְבָּר טִינָא מִרוּחֵיהּ לְכַפָּרָא עָלֵיהּ, (בְּיוֹמָא דָא) כַּד סָלִיק צְלוֹתֵיהּ בְּהַאי יוֹמָא, טָבַע בְּהַהוּא אֲתָר דְּאִקְרֵי רֶפֶשׁ וָטִיט, וְאִיהוּ מְצוּלוֹת יָם וְלָא סָלִיק לְאִתְעַטָּרָא בְּרֵישָׁא דְּמַלְכָּא.

וְעַל זֶה בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים עוֹבֶרֶת בְּכָל הַשִּׁבְעִים, וְנִשְׁלֶמֶת דַּרְגָּה זוֹ בְּכֻלָּם, וְכָל הַנְּשָׁמוֹת עוֹלוֹת לְפָנָיו, וְדָן אֶת כֻּלָּן בְּדִין, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְרַחֵם עַל יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם זֶה. מִי שֶׁלֹּא הֶעֱבִיר טִנּוּף מֵרוּחוֹ לְכַפֵּר עָלָיו, (בְּיוֹם זֶה) כַּאֲשֶׁר עוֹלֶה תְּפִלָּתוֹ בְּיוֹם זֶה, טוֹבֵעַ בַּמָּקוֹם הַהוּא שֶׁנִּקְרָא רֶפֶשׁ וָטִיט, וְהוּא מְצוּלוֹת יָם, וְלֹא עוֹלֶה לִהְיוֹת עֲטָרָה בְּרֹאשׁ הַמֶּלֶךְ.

חלק ג דף ק"ב ע"ב

תָּא חֲזֵי, מַלְכָּא קַדִּישָׁא, שָׁבִיק הֵיכָלֵיהּ וּבֵיתֵיהּ בִּידָא דְּמַטְרוֹנִיתָא, וְשָׁבַק לִבְנוֹי עִמָּהּ, בְּגִין לְדַבְּרָא לוֹן, וּלְאַלְקָאָה לוֹן, וּלְמִשְׁרֵי בְּגַוַוּיְיהוּ. דְּאִי זַכָּאן מַטְרוֹנִיתָא עָאלַת בְּחֶדְוָותָא בִּיקָרָא לְגַבֵּי מַלְכָּא. וְאִי לָא זַכָּאן, הִיא וְאִינּוּן, אִתְהַדְּרוּ בְּגָלוּתָא. וְהָא אוֹקִימְנָא, כְּמָה דִּכְתִיב, (משלי יט) מְשַׁדֵּד אָב יַבְרִיחַ אֵם. וּכְתִיב, (ישעיה נ) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם.

בֹּא רְאֵה, הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ הִשְׁאִיר אֶת הֵיכָלוֹ וּבֵיתוֹ בְּיַד הַגְּבִירָה, וְהִשְׁאִיר אֶת בָּנָיו עִמָּהּ כְּדֵי לְהַנְהִיגָם וּלְהַלְקוֹתָם וְלִשְׁרוֹת בְּתוֹכָם. שֶׁאִם זוֹכִים, הַגְּבִירָה נִכְנֶסֶת בְּשִׂמְחָה וּבְכָבוֹד אֶל הַמֶּלֶךְ. וְאִם לֹא זוֹכִים, הִיא וְהֵם חוֹזְרִים לַגָּלוּת. וַהֲרֵי בֵּאַרְנוּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (משלי יט) מְשַׁדֵּד אָב יַבְרִיחַ אֵם. וְכָתוּב (ישעיה נ) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם.

וְעַל דָּא אִית יוֹמָא חַד בְּשַׁתָּא, לְאַשְׁגְּחָא בְהוּ, וּלְעַיְּינָא בְּהוּ. וְכַד אִזְדְּמַן הַאי יוֹמָא, אִימָא עִלָּאָה דְּכָל חֵירוּ בִּידָהָא, אִזְדְּמַן לָקֻבְלֵיהּ, לְאִסְתַּכְּלָא בְהוּ בְּיִשְׂרָאֵל. וְיִשְׂרָאֵל אִזְדָּרְזוּ בְּהַאי יוֹמָא, בְּכַמָּה פּוּלְחָנִין, בְּכַמָּה צְלוֹתִין, בְּכַמָּה עֲנוּיִין, כֻּלְּהוּ בִּזְכוּתָא. כְּדֵין אִזְדְּמַן לְהוּ חֵירוּ, מֵאֲתַר דְּכָל חֵירוּ בִּידָהָא דְּמַטְרוֹנִיתָא. בְּנֵי מַלְכָּא בְּנָהָא, דְּאִתְפָּקְדָן בִּידָהָא, כֻּלְּהוּ זַכָּאִין, כֻּלְּהוּ בְּלָא חֲטָאָן, בְּלָא חוֹבִין, כְּדֵין אִזְדַּוְּגַת (ס"א וְכַד אִזְדְּמַן הַאי יוֹמָא וְיִשְׂרָאֵל אִזְדְּמָנוּ בְּהַאי יוֹמָא בְּכַמָּה פּוּלְחָנִין בְּכַמָּה צְלוֹתִין בְּכַמָּה עֲנוּיִין כֻּלְּהוּ בִּזְכוּתָא כְּדֵין אִימָא עִלָּאָה דְּכָל חֵירוּ בִּידָהָא אִזְדַּמְּנַת לְקֻבְלָא לְאִסְתַּכְּלָא בְהוּ בְּיִשְׂרָאֵל וְחָמָאת בְּנֵי מַלְכָּא בְּנָהָא (נ"א בְּרָהָא) דְּאִתְפָּקְדָן בִּידָהָא דְּמַטְרוֹנִיתָא כֻּלְּהוּ זַכָּאִין בְּלָא חָטָאִין בְּלָא חוֹבִין כְּדֵין אֲזִמִינַת לְהוּ חֵירוּ מֵאֲתַר דְּכָל חֵירוּ בִּידָהָא דְּמַטְרוֹנִיתָא כְּדֵין מַטְרוֹנִיתָא עִלָּאָה) לְגַבֵּי מַלְכָּא, בְּנָהִירוּ, בְּחֶדְוָה, בִּשְׁלִימוּ, בִּרְעוּתָא. דְּהָא רַבִּיאַת בְּנִין לְמַלְכָּא עִלָּאָה כְּדְקָא יָאוּת.

וְכַד הַאי יוֹמָא לָא אִשְׁתְּכָחוּ כְּדְקָא יָאוּת, וַוי לוֹן, וַוי לִשְׁלוּחֵיהוֹן, וַוי דְּהָא מַטְרוֹנִיתָא אִתְרַחֲקַת מִן מַלְכָּא, וְאִימָא עִלָּאָה אִסְתָּלְקַת, וְלָא נָפִיק מִנָּהּ חֵירוּ לְעָלְמִין. זַכָּאִין אִינּוּן

וְעַל כֵּן יֵשׁ יוֹם אֶחָד בְּשָׁנָה לְהַשְׁגִּיחַ בָּהֶם וּלְעַיֵּן בָּהֶם. וּכְשֶׁמִּזְדַּמֵּן הַיּוֹם הַזֶּה, הָאֵם הָעֶלְיוֹנָה, שֶׁכָּל הַחֵרוּת בְּיָדָהּ, מִזְדַּמֶּנֶת כְּנֶגְדּוֹ לְהִסְתַּכֵּל בְּיִשְׂרָאֵל. **וְיִשְׂרָאֵל מִזְדָּרְזִים בַּיּוֹם הַזֶּה בְּכַמָּה עֲבוֹדוֹת, בְּכַמָּה תְּפִלּוֹת, בְּכַמָּה עֲנוּיִים, כֻּלָּם בִּזְכוּת.** וְאָז מִזְדַּמֶּנֶת לָהֶם חֵרוּת, מֵהַמָּקוֹם שֶׁכָּל הַחֵרוּת בְּיָדָהּ שֶׁל הַגְּבִירָה. בְּנֵי הַמֶּלֶךְ בָּנָיהָ, שֶׁנִּפְקְדוּ בְיָדָהּ, כֻּלָּם זַכָּאִים, כֻּלָּם בְּלִי חֲטָאִים, בְּלִי עֲוֹנוֹת. אָז מִזְדַּוֶּגֶת (וְכַאֲשֶׁר מִזְדַּמֵּן הַיּוֹם הַזֶּה וְיִשְׂרָאֵל הִזְדַּמְּנוּ בַּיּוֹם הַזֶּה בְּכַמָּה עֲבוֹדוֹת, בְּכַמָּה תְּפִלּוֹת, בְּכַמָּה עֲנוּיִים - הַכֹּל בִּזְכוּת. אָז הָאֵם הָעֶלְיוֹנָה שֶׁכָּל הַחֵרוּת בְּיָדָהּ מִזְדַּמֶּנֶת כְּנֶגְדּוֹ לְהִסְתַּכֵּל בְּיִשְׂרָאֵל, וְרוֹאָה אֶת בְּנֵי הַמֶּלֶךְ בָּנָיהָ (בְּנָהּ) שֶׁנִּפְקְדוּ בְיָדָהּ שֶׁל הַגְּבִירָה, כֻּלָּם זַכָּאִים בְּלִי חֲטָאִים, בְּלִי חוֹבוֹת, וְאָז מִזַּמֶּנֶת לָהֶם חֵרוּת מִמָּקוֹם שֶׁכָּל הַחֵרוּת בְּיָדָהּ שֶׁל הַגְּבִירָה, וְאָז הַגְּבִירָה הָעֶלְיוֹנָה) לַמֶּלֶךְ בְּאוֹר, בְּשִׂמְחָה, בִּשְׁלֵמוּת, בְּרָצוֹן. שֶׁהֲרֵי גְּדֻלָּה בָנִים לַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן כָּרָאוּי.

וּכְשֶׁבַּיּוֹם הַזֶּה אֵינָם נִמְצָאִים כָּרָאוּי - אוֹי לָהֶם! אוֹי לִשְׁלוּחֵיהֶם! אוֹי שֶׁהֲרֵי הַגְּבִירָה הִתְרַחֲקָה מִן הַמֶּלֶךְ, וְהָאֵם הָעֶלְיוֹנָה מִסְתַּלֶּקֶת, וְלֹא יוֹצֵאת מִמֶּנּוּ חֵרוּת

יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹלִיף לוֹן אוֹרְחוֹי, בְּגִין לְאִשְׁתְּזָבָא מִן דִּינָא, וְיִשְׁתַּכְּחוּן זַכָּאִין קַמֵּיהּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ויקרא טז) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם. וּכְתִיב, (יחזקאל לו) וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם מִכָּל טֻמְאוֹתֵיכֶם וְגוֹ'.

לְעוֹלָמִים. אַשְׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לִמֵּד אוֹתָם אֶת דְּרָכָיו כְּדֵי לְהִנָּצֵל מִן הַדִּין, וְיִמָּצְאוּ צַדִּיקִים לְפָנָיו. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (ויקרא טז) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם. וְכָתוּב (יחזקאל לז) וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם מִכֹּל טֻמְאוֹתֵיכֶם וְגוֹ'.

מקרא קודש יהיה לכם

חלק ג דף רנ"ה ע"א

וּבֶעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי, (במדבר כט) דְּאִיהוּ תִּשְׁרֵי. מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם, דָּא יוֹם הַכִּפּוּרִים. דְּאִיהוּ עֲשִׂירִי י', כָּלִיל מֵעֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה. וְתַקִּינוּ בֵּיהּ ה' צְלוֹתִין, לְחַבְּרָא לָהּ עִם ה'. (מָאי מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם. דָּא יוֹם הַכִּפּוּרִים דְּאִיהִי עֲשִׂירִי י', כָּלִיל מֵעֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה. וְתַקִּינוּ בֵּיהּ ה' צְלוֹתִין, לְחַבְּרָא עִם ה') מָאי מִקְרָא קֹדֶשׁ. לְאַפְרָשָׁא לֵיהּ מִשְּׁאַר יוֹמִין, דְּאִית בְּהוּ פּוּלְחָנָא דְּחוֹל. וּבְגִין דָּא, כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ.

וּבֶעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי (במדבר כט) - שֶׁהוּא תִּשְׁרֵי. מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם - זֶה יוֹם הַכִּפּוּרִים, שֶׁהוּא עֲשִׂירִי, י', כָּלוּל מֵעֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה. וְתִקְּנוּ בוֹ חָמֵשׁ תְּפִלּוֹת, לְחַבֵּר אוֹתוֹ עִם ה'. (מַהוּ מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם? זֶה יוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁהוּא עֲשִׂירִי, י', כָּלוּל מֵעֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה. וְתִקְּנוּ בוֹ חָמֵשׁ תְּפִלּוֹת, לְחַבְּרוֹ עִם ה') מַהוּ מִקְרָא קֹדֶשׁ? לְהַבְדִּילוֹ מִשְּׁאָר יָמִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם עֲבוֹדָה שֶׁל חֹל. וּמִשּׁוּם זֶה, כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ.

דְּיוֹמִין דְּאִית בְּהוֹן מְלֶאכֶת חוֹל, אִינּוּן מִסִּטְרָא דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע. דְּאִתְהַפָּךְ מִמַּטָּה לְנָחָשׁ, וּמִנָּחָשׁ לְמַטָּה. לְכָל חַד כְּפוּם עוֹבָדוֹי, וְדָא מִטִּטְרוֹן מַטָּה, נָחָשׁ, סָמָאֵל. אֲבָל בְּהַאי יוֹמָא דְּאִיהוּ יוֹם הַכִּפּוּרִים דְּאִתְקְרֵי קֹדֶשׁ, שַׁלְטָא אִילָנָא דְּחַיֵּי, דְּלָא אִשְׁתַּתַּף עִמֵּיהּ שָׂטָן וּפְגַע רָע.

שֶׁיְּמִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם מְלָאכָה שֶׁל חֹל, הֵם מִצַּד שֶׁל עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע. שֶׁהִתְהַפֵּךְ מִמַּטָּה לְנָחָשׁ, וּמִנָּחָשׁ לְמַטָּה, לְכָל אֶחָד כְּפִי מַעֲשָׂיו. וְזֶה מִטִּטְרוֹן מַטָּה, נָחָשׁ, סָמָאֵל. אֲבָל בְּיוֹם זֶה, שֶׁהוּא יוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁנִּקְרָא קֹדֶשׁ, שׁוֹלֵט עֵץ הַחַיִּים, שֶׁלֹּא מִשְׁתַּתֵּף עִמּוֹ שָׂטָן

וּמִסִּטְרֵיהּ (תהלים ה) לֹא יָגֻרְךָ רָע. וּבְגִין דָּא, בֵּיהּ נַיְיחִין עַבְדִּין בְּאִילָנָא דְחַיֵּי, (נ"א וְאִשְׁתַּתְּפָן גַּבֵּיהּ) וּבֵיהּ נַפְקָן לְחֵירוּת, בֵּיהּ נַפְקֵי מִשֶּׁלְשֶׁלֵּיהוֹן.

וּפֶגַע רָע. וּמִצִּדּוֹ (תהלים ה) לֹא יִגָּרְךָ רָע. וּמִשּׁוּם זֶה יֵשׁ בּוֹ מְנוּחָה לַעֲבָדִים בְּעֵץ הַחַיִּים, (וּמִשְׁתַּתְּפִים אֶצְלוֹ) וּבוֹ יוֹצְאִים לַחֵרוּת, בּוֹ יוֹצְאִים מִשַּׁלְשֶׁלוֹתֵיהֶם.

כל נדרי

אִינּוּן דְּאִית עָלַיְיהוּ גְּזַר דִּין, בְּנֶדֶר וּבִשְׁבוּעָה, וּבְגִין דָּא תַּקִּינוּ לְמֵימַר בֵּיהּ, כָּל נִדְרֵי וְאֵיסָרֵי וְכוּ', כּוּלְהוֹן יְהוֹן שְׁבִיתִין וּשְׁבִיקִין לָא שְׁרִירִין וְלָא קַיָּמִין. וּבְגִין דָּא נֶדֶר דַּיְיהוָ"ה, דְּאִיהוּ תִּפְאֶרֶת. וּשְׁבוּעָה דַאֲדֹנָי, דְּאִיהוּ מַלְכוּת. דְּעַבְדּוּ עַל גָּלוּתָא דִלְהוֹן, בְּחָכְמָה וּבִינָה יְהוֹן שְׁבִיקִין וּשְׁבִיתִין לָא שְׁרִירִן וְלָא קַיָּמִין, (במדבר טו) וְנִסְלַח לְכָל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. דְּחֶסֶד אִיהוּ מַיִם. גְּבוּרָה אֵשׁ. תִּפְאֶרֶת אֲוִיר. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, הֶתֵּר נְדָרִים פּוֹרְחִים בַּאֲוִיר.

אֵלּוּ שֶׁיֵּשׁ עֲלֵיהֶם גְּזַר דִּין בְּנֶדֶר וּבִשְׁבוּעָה, וּמִשּׁוּם זֶה הִתְקִינוּ לוֹמַר בּוֹ: כָּל נְדָרִים וְאִסּוּרִים וְכוּ', כֻּלָּם יִהְיוּ מְשֻׁבָּתִים וַעֲזוּבִים בְּלִי תֹּקֶף וְלֹא קַיָּמִים. וּמִשּׁוּם זֶה נֶדֶר שֶׁל שֵׁם יְהוָ"ה, שֶׁהִיא תִּפְאֶרֶת. וּשְׁבוּעָה - שֶׁל אֲדֹנָי, שֶׁהִיא מַלְכוּת. שֶׁעָשׂוּ עַל גָּלוּת שֶׁלָּהֶם, בְּחָכְמָה וּבִינָה יִהְיוּ נֶעֱזָבִים וּמְשֻׁבָּתִים לְלֹא תֹּקֶף וּבְלִי קִיּוּם, (במדבר טו) וְנִסְלַח לְכָל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. שֶׁחֶסֶד הוּא מַיִם, וּגְבוּרָה אֵשׁ, וְתִפְאֶרֶת אֲוִיר. וּמִשּׁוּם זֶה בֵּאֲרוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, הֶתֵּר נְדָרִים פּוֹרְחִים בָּאֲוִיר.

וּבְגִין דִּשְׁבוּעָה מִמַּלְכוּת, דְּאִיהִי לְתַתָּא מִינֵיהּ. אוּקְמוּהָ, נְדָרִים עַל גַּבֵּי שְׁבוּעוֹת עוֹלִים. וְעוֹד אוּקְמוּהָ, כָּל הַנִּשְׁבָּע כְּאִלּוּ נִשְׁבָּע בַּמֶּלֶךְ עַצְמוֹ. וְכָל הַנּוֹדֵר כְּאִלּוּ נוֹדֵר בְּחַיֵּי הַמֶּלֶךְ. הַמֶּלֶךְ עַצְמוֹ, אֲדֹנָי. חַיֵּי הַמֶּלֶךְ, יְהוָ"ה. וּבְגִין דָּא (במדבר ל) כִּי יִדֹּר נֶדֶר לַיהוָ"ה.

וּמִשּׁוּם שֶׁשְּׁבוּעָה מִמַּלְכוּת, שֶׁהִיא לְמַטָּה מִמֶּנּוּ, פֵּרְשׁוּהוּ, נְדָרִים עַל גַּבֵּי שְׁבוּעוֹת עוֹלִים. וְעוֹד פֵּרְשׁוּ, כָּל הַנִּשְׁבָּע כְּאִלּוּ נִשְׁבָּע בַּמֶּלֶךְ עַצְמוֹ, וְכָל הַנּוֹדֵר כְּאִלּוּ נוֹדֵר בְּחַיֵּי הַמֶּלֶךְ. הַמֶּלֶךְ עַצְמוֹ - אֲדֹנָי. חַיֵּי הַמֶּלֶךְ - יְהוָ"ה. וּמִשּׁוּם זֶה נֶאֱמַר (במדבר ל) כִּי יִדֹּר נֶדֶר לַיהוָ"ה.

וְאוֹף הָכִי אִית רָזָא אַחֲרָא, חַיֵּי (דף רנ"ה ע"ב) הַמֶּלֶךְ, חָכְמָה. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (קהלת ז) הַחָכְמָה תְּחַיֶּה בְעָלֶיהָ. כָּל הַנּוֹדֵר בַּיהוָה, דְּאִיהוּ תִּפְאֶרֶת. כְּאִלּוּ נוֹדֵר בַּחָכְמָה, דְּאִיהוּ יו"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א, חַיֵּי הַמֶּלֶךְ. וְכָל הַנִּשְׁבָּע בַּאדֹנָי, כְּאִלּוּ נִשְׁבָּע בַּמֶּלֶךְ עַצְמוֹ. עַצְמוֹ דָּא אִימָּא עִלָּאָה, כְּאִלּוּ נִשְׁבָּע בָּהּ, דְּאִיהִי (שמות כד) עֶצֶם הַשָּׁמַיִם לָטֹהַר. מִסִּטְרָא דְחֶסֶד, (בראשית ב) עֶצֶם מֵעֲצָמַי. וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי, מִסִּטְרָא דִגְבוּרָה, דָּא מַלְכוּת. וּבְחָכְמָה דְּאִיהִי חַיֵּי תִּפְאֶרֶת, אִיהוּ סָלִיק לְאִתְקְרֵי אָדָם, הָדָא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה מד) כִּתְפְאֶרֶת אָדָם.

וְאַף כָּךְ יֵשׁ סוֹד אַחֵר, חַיֵּי הַמֶּלֶךְ - חָכְמָה. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (קהלת ז) הַחָכְמָה תְּחַיֶּה בְעָלֶיהָ. כָּל הַנּוֹדֵר בַּיהוָה, שֶׁהוּא תִּפְאֶרֶת, כְּאִלּוּ נוֹדֵר בַּחָכְמָה, שֶׁהוּא שֵׁם יו"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א, חַיֵּי הַמֶּלֶךְ. וְכָל הַנִּשְׁבָּע בַּאדֹנָי, כְּאִלּוּ נִשְׁבָּע בַּמֶּלֶךְ עַצְמוֹ. עַצְמוֹ, זוֹ אִמָּא עֶלְיוֹנָה, כְּאִלּוּ נִשְׁבָּע בָּהּ, שֶׁהִיא (שמות כד) עֶצֶם הַשָּׁמַיִם לָטֹהַר. מִצַּד הַחֶסֶד - (בראשית ב) עֶצֶם מֵעֲצָמַי. וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי - מִצַּד הַגְּבוּרָה, זוֹ מַלְכוּת. וּבַחָכְמָה, שֶׁהִיא חַיֵּי תִּפְאֶרֶת, הוּא עוֹלֶה לִקְרַאת אָדָם. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (ישעיה מד) כִּתְפְאֶרֶת אָדָם.

מיתת בני אהרן

חלק ג דף נ"ז ע"ב

תָּאנָא אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, בְּהַאי יוֹמָא דְכִפּוּרֵי, אִתְתְּקַן לְמִקְרֵי פַּרְשְׁתָּא דָא, לְכַפָּרָא לְיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, בְּגִין דָּא, סִדְרָא דְיוֹמָא דָא, הָכָא אִסְתַּדַּר, וּבְגִין דְּמִיתַתְהוֹן דִבְנֵי אַהֲרֹן, מְכַפְּרָא עַל יִשְׂרָאֵל.

שֶׁנִּינוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים הַזֶּה תִּקְּנוּ לִקְרֹא פָּרָשָׁה זוֹ, לְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל בַּגָּלוּת, בִּשְׁבִיל זֶה סֵדֶר הַיּוֹם הַזֶּה כָּאן הִסְתַּדֵּר, וּמִשּׁוּם שֶׁמִּיתַת בְּנֵי אַהֲרֹן מְכַפֶּרֶת עַל יִשְׂרָאֵל.

צער על אבדן הצדיקים

חלק ג דף נ"ז ע"ב

מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, כָּל הַהוּא בַר נָשׁ דְּיִסּוּרֵי דְמָארֵיהּ אַתְיָין עָלֵיהּ, כַּפָּרָה דְחוֹבוֹי אִינּוּן. וְכָל מָאן

מִכָּאן לָמַדְנוּ, כָּל אוֹתוֹ בֶּן אָדָם שֶׁיִּסּוּרֵי רִבּוֹנוֹ בָּאִים עָלָיו - כַּפָּרַת חֲטָאָיו הֵם. וְכָל מִי שֶׁמִּצְטַעֵר

דְּמִצְטָעֵר עַל יִסּוּרֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, מַעֲבִירִין חוֹבַיָּיא דִלְהוֹן מֵעָלְמָא. וְעַל דָּא בְיוֹמָא דָא, קוֹרִין, אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְּנֵי אַהֲרֹן, דְּיִשְׁמְעוּן עַמָּא, וְיִצְטַעֲרוּן עַל אֲבוּדְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, וְיִתְכַּפֵּר לְהוֹן חוֹבַיְיהוּ. וְכָל דְּמִצְטָעֵר עַל אֲבוּדְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, אוֹ אָחִית דְּמְעִין עָלַיְיהוּ, קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַכְרִיז עָלֵיהּ וְאוֹמֵר, (ישעיה ו) וְסָר עֲוֹנֶךָ וְחַטָּאתְךָ תְּכֻפָּר. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּלָא יְמוּתוּן בְּנוֹי בְיוֹמוֹי. וְעָלֵיהּ כְּתִיב, (ישעיה נג) יִרְאֶה זֶרַע יַאֲרִיךְ יָמִים וְגוֹ'.

עַל יִסּוּרֵי הַצַּדִּיקִים, מַעֲבִירִים חֲטָאֵיהֶם מִן הָעוֹלָם. וְעַל כֵּן בַּיּוֹם הַזֶּה קוֹרְאִים אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְּנֵי אַהֲרֹן, שֶׁיִּשְׁמְעוּ הָעָם וְיִצְטַעֲרוּ עַל אָבְדַן הַצַּדִּיקִים, וְיִתְכַּפְּרוּ לָהֶם חֲטָאֵיהֶם. וְכָל מִי שֶׁמִּצְטַעֵר עַל אָבְדָנָם שֶׁל הַצַּדִּיקִים אוֹ מוֹרִיד עֲלֵיהֶם דְּמָעוֹת, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַכְרִיז עָלָיו וְאוֹמֵר: (ישעיה ו) וְסָר עֲוֹנֶךָ וְחַטָּאתְךָ תְּכֻפָּר. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שֶׁלֹּא יָמוּתוּ בָנָיו בְּיָמָיו. וְעָלָיו כָּתוּב, (שם נג) יִרְאֶה זֶרַע יַאֲרִיךְ יָמִים וְגוֹ'.

וירא כי אין איש

תיקוני זהר דף כ"ב ע"א

וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה, אִם אִית מָאן דְּיִתְעַר בְּתִיּוּבְתָּא לְתַבְרָא בֵּית אֲסוּרִין דִלְהוֹן, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (ישעיה מט ט) לֵאמֹר לָאֲסוּרִים צֵאוּ, וְלָאֲשֶׁר בַּחֹשֶׁךְ הִגָּלוּ, וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה וַיַּרְא כִּי אֵין אִישׁ, אֶלָּא אִישׁ לְדַרְכּוֹ פָּנוּ, בַּעֲסָקִין דִלְהוֹן, בְּאוֹרְחִין דִלְהוֹן, אִישׁ לְבִצְעוֹ מִקְּצֵהוּ, בְּבִצְעָא דְהַאי עָלְמָא, לְיַרְתָּא הַאי עָלְמָא, וְלָאו אִינוּן מִסִּטְרָא דְאִלֵּין דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (שמות יח כא), אַנְשֵׁי חַיִל, יִרְאֵי אֱלֹהִים, אַנְשֵׁי אֱמֶת, שֹׂנְאֵי בָצַע, אֶלָּא כֻּלְּהוּ צָוְוחִין בִּצְלוֹתִין בְּיוֹמָא דְכִפּוּרֵי כַּכְּלָבִים, הַב לָנָא מְזוֹנָא, וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה וְחַיֵּי, כָּתְבֵנוּ לְחַיִּים, כָּתְבֵנוּ לְחַיִּים,

וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה, אִם יֵשׁ מִי שֶׁיִּתְעוֹרֵר בִּתְשׁוּבָה לִשְׁבֹּר אֶת בֵּית הָאֲסוּרִים שֶׁלָּהֶם, זֶהוּ שֶׁכָּתוּב לֵאמֹר לַאֲסוּרִים צֵאוּ וְלַאֲשֶׁר בַּחֹשֶׁךְ הִגָּלוּ, וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה וַיַּרְא כִּי אֵין אִישׁ, אֶלָּא אִישׁ לְדַרְכּוֹ פָּנוּ, לַעֲסָקִים שֶׁלָּהֶם, לַדְּרָכִים שֶׁלָּהֶם, אִישׁ לְבִצְעוֹ מִקְּצֵהוּ, בַּבֶּצַע שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, לִירַשׁ אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה, וְאֵינָם מִצַּד אֵלּוּ שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם אַנְשֵׁי חַיִל, יִרְאֵי אֱלֹהִי"ם, אַנְשֵׁי אֱמֶת, שֹׂנְאֵי בָצַע, אֶלָּא כֻּלָּם צוֹעֲקִים בַּתְּפִלָּה בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים כְּמוֹ כְּלָבִים, הַב לָנוּ מָזוֹן וּסְלִיחָה וְכַפָּרָה וְחַיִּים, כָּתְבֵנוּ לְחַיִּים, וְהֵם עַזֵּי נֶפֶשׁ כִּכְלָבִים.

וְאִינוּן עַזֵּי נֶפֶשׁ כַּכְּלָבִים, דְּאִינוּן אוּמִין דְּעָלְמָא דְּצָוְוחֵי לְגַבֵּיהּ וְלֵית לוֹן בֹּשֶׁת אַנְפִּין, דְּלָא אִית מָאן דְּקָרָא לֵיהּ בִּתְיוּבְתָּא, דְּיַחֲזוֹר שְׁכִינְתֵּיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהִי מְרַחֲקָא מִנֵּיהּ, לְמֶהֱדַר לְגַבֵּיהּ, וְאִדַּמְיָין לִכְלָבִים, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (תהלים קו לה) וַיִּתְעָרְבוּ בַגּוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מַעֲשֵׂיהֶם, וְאִינוּן עֲרֶב רַב, דְּכָל חֶסֶד דְּעָבְדִין לְגַרְמַיְהוּ עָבְדִין.

וְעוֹד אִינוּן שָׁאֲלִין מְזוֹנָא וְכִסּוּיָא וְעוֹנָה, דְּאִיהִי עוֹנַת זָוְגַיְהוּ, דְּאִתְמַר בָּהּ (שמות כא ו) שְׁאֵרָהּ כְּסוּתָהּ וְעֹנָתָהּ לֹא יִגְרָע, וְלָא אִית מָאן דְּשָׁאִיל מְזוֹנָא דְּאִיהִי תּוֹרָה, שְׁאֵרָהּ דִּשְׁכִינְתָּא, וְאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה, דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי א ח) וְאַל תִּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ, כְּסוּתָהּ (דף כב ע"ב) דָּא כִּסּוּיָא דְּצִיצִית, וְעַטִּיפוּ דִּילֵיהּ, וּתְפִלִּין דְּיָד, דְּאִתְמַר בָּהּ (תהלים קב א) תְּפִלָּה לְעָנִי כִּי יַעֲטֹף, וְעוֹנָתָהּ דָּא קְרִיאַת שְׁמַע בְּעוֹנָתָהּ, דְּאִם שְׁלָשׁ אֵלֶּה לֹא יַעֲשֶׂה לָהּ לִשְׁכִינְתָּא, וְיָצְאָה חִנָּם אֵין כָּסֶף (שמות כא יא), לֵית לֵיהּ כִּסּוּפָא מִן שְׁכִינְתָּא, חָצִיף אִיהוּ, וְעוֹד אֵין כֶּסֶף לָא יְהֵא לֵיהּ כִּסּוּפָא לְעָלְמָא דְּאָתֵי.

שֶׁהֵם אָמּוֹת הָעוֹלָם שֶׁצּוֹעֲקִים כְּנֶגְדּוֹ וְאֵין לָהֶם בֹּשֶׁת פָּנִים, שֶׁאֵין מִי שֶׁקּוֹרֵא לוֹ בִּתְשׁוּבָה שֶׁיַּחֲזִיר אֶת שְׁכִינָתוֹ אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁהִיא מְרֻחֶקֶת מִמֶּנּוּ, לַחֲזֹר אֵלָיו, וְנִדְמִים לִכְלָבִים, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם וַיִּתְעָרְבוּ בַגּוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מַעֲשֵׂיהֶם, וְאוֹתָם עֵרֶב רַב, שֶׁכָּל חֶסֶד שֶׁעוֹשִׂים, הֵם עוֹשִׂים אוֹתוֹ לְעַצְמָם.

וְעוֹד הֵם מְבַקְּשִׁים מָזוֹן וּכְסוּת וְעוֹנָה, שֶׁהִיא עוֹנַת זִוּוּגָם, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ שְׁאֵרָהּ כְּסוּתָהּ וְעֹנָתָהּ לֹא יִגְרָע, **וְאֵין מִי שֶׁשּׁוֹאֵל מָזוֹן, שֶׁהוּא תּוֹרָה, שְׁאֵרָהּ שֶׁל הַשְּׁכִינָה, וְהִיא הָאֵם הָעֶלְיוֹנָה שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ וְאַל תִּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ. כְּסוּתָהּ זֶה כִּסּוּי הַצִּיצִית וְעִטּוּף שֶׁלָּהּ, וּתְפִלִּין שֶׁל יָד, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ תְּפִלָּה לְעָנִי כִּי יַעֲטֹף. וְעֹנָתָהּ זוֹ קְרִיאַת שְׁמַע בְּעוֹנָתָהּ.** שֶׁאִם שְׁלֹשׁ אֵלֶּה לֹא יַעֲשֶׂה לָהּ, לַשְּׁכִינָה, וְיָצְאָה חִנָּם אֵין כָּסֶף, אֵין לוֹ בּוּשָׁה מִן הַשְּׁכִינָה, הוּא חָצוּף. וְעוֹד אֵין כֶּסֶף, לֹא יִהְיֶה לוֹ כִּסּוּפִים לָעוֹלָם הַבָּא.

גדולת היום

חלק ג דף ס"ד ע"א

תָּאנָא, בְּהַהוּא יוֹמָא כַּמָּה פִּתְחִין פְּתִיחָן לָקֻבְלֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל לְקַבְּלָא צְלוֹתֵיהוֹן. זַכָּאָה חוּלְקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּהָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָא לְזַכָּאָה לוֹן, וּלְדַכְּאָה לוֹן, הָדָא הוּא דִכְתִיב כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר וְגוֹ'. בְּהַאי יוֹמָא אִתְעֲטַר כַּהֲנָא בְכַמָּה עִטְרִין. בְּהַאי יוֹמָא פּוּלְחָנָא דְכַהֲנָא יַקִּירָא וְרַב מִכָּל פּוּלְחָנִין. לְכֹלָּא יָהַב חוּלְקָא בְּאִינּוּן קָרְבְּנִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּהַאי יוֹמָא אִתְעֲטַר (ס"א אִתְעַר) חֶסֶד בְּעָלְמָא עַל יְדָא דְכַהֲנָא, מְקָרֵב קָרְבְּנִין עַל חוֹבֵיהוֹן דְּעַמָּא. עַל חוֹבֵיהּ בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר עַל חוֹבֵיהוֹן דְּעַמָּא. מְקָרֵב עֲלָוָן עָלֵיהּ וְעַל עַמָּא וְהָא אוֹקִימְנָא מִלֵּי.

לְמַדְנוּ, בְּאוֹתוֹ יוֹם כַּמָּה פְּתָחִים פְּתוּחִים כְּנֶגֶד יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל תְּפִלּוֹתֵיהֶם. **אַשְׁרֵי חֶלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֲרֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רוֹצֶה לְטַהֵר אוֹתָם וּלְזַכּוֹת אוֹתָם,** זֶהוּ שֶׁכָּתוּב כִּי בַיּוֹם הַזֶּה וְגוֹ'. בַּיּוֹם הַזֶּה מִתְעַטֵּר הַכֹּהֵן בְּכַמָּה עֲטָרוֹת. **בַּיּוֹם הַזֶּה עֲבוֹדַת הַכֹּהֵן נִכְבָּדָה וּגְדוֹלָה מִכָּל הָעֲבוֹדוֹת.** לְכֻלָּם נוֹתֵן חֵלֶק בְּאוֹתָם הַקָּרְבָּנוֹת שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. בַּיּוֹם הַזֶּה מִתְעַטֵּר (מִתְעוֹרֵר) הַחֶסֶד בָּעוֹלָם עַל יְדֵי הַכֹּהֵן, מַקְרִיב אֶת הַקָּרְבָּנוֹת עַל חֲטָאֵי הָעָם, עַל חֶטְאוֹ בָּרִאשׁוֹנָה, וְאַחַר כָּךְ עַל חֲטָאֵי הָעָם. הוּא מַקְרִיב עוֹלוֹת עָלָיו וְעַל הָעָם, וַהֲרֵי בֵּאַרְנוּ אֶת הַדְּבָרִים.

מצוות היום

חלק ג דף רנ"ה ע"א

וְאִתְּמַר בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. (ויקרא טז) וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם. וּבֶעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה תְּעַנּוּ אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם. תַּקִּינוּ בֵּיהּ ה' עִנּוּיִים, בְּגִין דְּתִתְלַבֵּן ה' זְעֵירָא בְּה' עִלָּאָה, דְּאִיהוּ ה' צְלוֹתִין. לְקַיֵּים בְּיִשְׂרָאֵל, (ישעיה א) אִם יִהְיוּ חַטֹּאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ. וְהַאי אִיהוּ רָזָא דְלָשׁוֹן שֶׁל זְהוֹרִית, בְּגִין דְּכָל חוֹבִין דְּיִשְׂרָאֵל

וְנֶאֱמַר בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, (ויקרא טז) וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם. וּבֶעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה תְּעַנּוּ אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם. תִּקְּנוּ בּוֹ חֲמִשָּׁה עִנּוּיִים, כְּדֵי שֶׁתִּתְלַבֵּן ה' קְטַנָּה בְּה' עֶלְיוֹנָה, שֶׁהִיא חָמֵשׁ תְּפִלּוֹת. לְקַיֵּם בְּיִשְׂרָאֵל, (ישעיה א) אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ. וְזֶהוּ סוֹד שֶׁל לְשׁוֹן זְהוֹרִית, מִשּׁוּם שֶׁכָּל הַחוֹבוֹת

מָטוּן לְגַבֵּי מַלְכוּת. וּתְשׁוּבָה דְּאִיהִי בִּינָה, מְלַבֶּנֶת לוֹן. בְּגִין דְּאִתְּמַר בָּהּ, (ויקרא טז) הַשֹּׁכֵן אִתָּם בְּתוֹךְ טֻמְאֹתָם. וְד' בִּגְדֵי לָבָן, וְד' בִּגְדֵי זָהָב לְמִלְבַּשׁ, יְאֲהַדּוֹנָהִי.

שֶׁל יִשְׂרָאֵל מַגִּיעִים אֵצֶל הַמַּלְכוּת, וּתְשׁוּבָה, שֶׁהִיא בִּינָה, מְלַבֶּנֶת אוֹתָם, מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (ויקרא טז) הַשֹּׁכֵן אִתָּם בְּתוֹךְ טֻמְאֹתָם. וְאַרְבָּעָה בִּגְדֵי לָבָן וְאַרְבָּעָה בִּגְדֵי זָהָב לְהַלְבִּישׁ - יְאֲהַדּוֹנָהִי.

וְתַקִּינוּ לִתְקוֹעַ שׁוֹפָר בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, לְסַלְּקָא קוֹל דְּאִיהוּ ו', לְחֵרוּת. דְּאִתְּמַר בָּהּ, (ישעיה סג) בְּכָל צָרָתָם לוֹ צָר, בְּא', וּבְו', קְרִי וּכְתִיב. וַעֲבוֹדַת יוֹם הַכִּפּוּרִים אִיהִי בַּאֲרִיכוּת, וְאִיהִי כְּלִילָא מִתְּלַת דַּרְגִּין, בְּמַחֲשָׁבָה דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה.

וְתִקְּנוּ לִתְקֹעַ שׁוֹפָר בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, לְהַעֲלוֹת קוֹל, שֶׁהוּא אוֹת ו', לְחֵרוּת, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (ישעיה סג) בְּכָל צָרָתָם לוֹ צָר - בְּא' וּבְו', קְרִי וּכְתִיב. וַעֲבוֹדַת יוֹם הַכִּפּוּרִים הִיא בַּאֲרִיכוּת, וְהִיא כְּלוּלָה מִשָּׁלֹשׁ מַדְרֵגוֹת - בְּמַחֲשָׁבָה, דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה.

שעיר לה'

חלק ב דף קפ"ד ע"ב

תָּא חֲזֵי, הַהוּא שָׂעִיר דִּמְשַׁדְּרִין יִשְׂרָאֵל לַעֲזָאזֵל, לְהַהוּא מַדְבְּרָא, בְּגִין לְמֵיהַב חוּלָקָא לְהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא, לְאִתְעַסְקָא בַּהֲדֵיהּ. וְאִי תֵּימָא, תְּרֵין שְׂעִירִין אֲמַאי הָכָא, חַד לַיְהוָ"ה אדון הכל היה הוה ויהיה וְחַד לְהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא. תִּינַח הַהוּא שָׂעִיר דְּסִטְרָא אַחֲרָא. לַיְהוָ"ה אדון הכל היה הוה ויהיה אֲמַאי.

בֹּא וּרְאֵה, הַשָּׂעִיר הַהוּא שֶׁשּׁוֹלְחִים יִשְׂרָאֵל לַעֲזָאזֵל לַמִּדְבָּר הַהוּא, כְּדֵי לָתֵת חֵלֶק לַצַּד הָאַחֵר הַהוּא לְהִתְעַסֵּק אִתּוֹ. וְאִם תֹּאמַר, שְׁנֵי שְׂעִירִים לָמָּה כָּאן? אֶחָד לַה', וְאֶחָד לַצַּד הָאַחֵר הַהוּא. נִיחָא הַשָּׂעִיר הַהוּא שֶׁל הַצַּד הָאַחֵר, אַף לַה' מַדּוּעַ?

אֶלָּא לְמַלְכָּא דְּהַוָּה אַרְגִּיז עַל בְּרִיהּ, קָרָא לְסַנְטִירָא, הַהוּא דְּעָבִיד דִּינָא בִּבְנֵי נָשָׁא תָּדִיר, בְּגִין דְּיִזְדַּמַּן לְמֶעְבַּד דִּינָא בִּבְרִיהּ. הַהוּא סַנְטִירָא חַדֵּי, וְעָאל בְּבֵי מַלְכָּא לְמֵיכַל תַּמָּן,

אֶלָּא, לְמֶלֶךְ שֶׁהָיָה כּוֹעֵס עַל בְּנוֹ, קָרָא לַשּׁוֹטֵר, זֶה שֶׁעוֹשֶׂה דִּין בִּבְנֵי אָדָם תָּמִיד, כְּדֵי שֶׁיִּתְכּוֹנֵן לַעֲשׂוֹת דִּין בִּבְנוֹ. הַשּׁוֹטֵר הַהוּא שָׂמַח, וְנִכְנַס לְבֵית הַמֶּלֶךְ לֶאֱכֹל שָׁם.

כֵּיוָן דְּאַשְׁגַּח בֵּיהּ בְּרֵיהּ, אָמַר, וַדַּאי לָא עָאל סַנְטִירָא דָא בְּבֵי אַבָּא, אֶלָּא בְּגִין דְּאַרְגִּיז מַלְכָּא עָלַי. מָה עָבֵד, אָזַל וְאִתְפְּיָים בַּהֲדֵיהּ. כֵּיוָן דְּאִתְפְּיַים בַּהֲדֵיהּ, פָּקִיד מַלְכָּא לְמֶעְבַּד סְעוּדָתָא עִלָּאָה לֵיהּ וְלִבְרֵיהּ, וּפָקִיד דְּלָא יָדַע בֵּיהּ הַהוּא סַנְטִירָא.

לְבָתָר עָאל הַהוּא סַנְטִירָא. אָמַר מַלְכָּא הַשְׁתָּא אִי יִנְדַּע דָּא, מִסְּעוּדָתָא עִלָּאָה (דף קפ"ה ע"א) דְּאַתְקִינִית לִי וְלִבְרִי, יִתְעַרְבֵּב פָּתוֹרָא. מָה עָבַד. קָרָא לַמְמָנָא עַל סְעוּדָתָא, אָמַר לֵיהּ, אַתְקִין מִדִּי, וּתְשָׁוֵי קַמָּאי, וּתְשָׁוֵי קַמֵּיהּ דְּהַהוּא סַנְטִירָא, בְּגִין דְּיַחְשִׁיב דְּסָעִיד קַמָּאי מִדִּילִי, וְלָא יִנְדַּע בְּהַהִיא סְעוּדָתָא יַקִּירָא דְּחֶדְוָה דִּילִי וְדִבְרִי, וְיִטּוֹל הַהוּא חוּלְקָא וְיֵזִיל לֵיהּ, וְיִתְפְּרַשׁ מִחֶדְוָה דִּסְעוּדָתָא דִּילָן. וְאִי לָאו דְּמַלְכָּא עָבִיד הָכִי, לָא יִתְפְּרַשׁ הַהוּא סַנְטִירָא מִבֵּי מַלְכָּא.

כַּךְ אָמַר קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, אַזְמִינוּ תְּרֵין שְׂעִירִין, חַד לִי וְחַד לְהַהוּא דַלְטוֹרָא, בְּגִין דְּיַחְשִׁיב דְּמִסְּעוּדָתָא דִילִי קָאֲכִיל, וְלָא יִנְדַּע בִּסְעוּדָתָא דְּחֶדְוָה אַחֲרָא דִילָן, וְיִסַּב הַהוּא חוּלְקָא, וְיֵזִיל לְאָרְחֵיהּ, וְיִתְפְּרַשׁ מִבֵּיתִי. כֵּיוָן דְּאִמָּא עִלָּאָה, עָלְמָא כֵּיוָן שֶׁרָאָה אוֹתוֹ בְּנוֹ, אָמַר, וַדַּאי לֹא נִכְנַס הַשּׂוֹטֵר כָּאן בְּבֵית אָבִי אֶלָּא מִשּׁוּם שֶׁכָּעַס הַמֶּלֶךְ עָלַי. מָה עָשָׂה? הָלַךְ וְהִתְפַּיֵּס עִמּוֹ. וּמִשּׁוּם שֶׁהִתְפַּיֵּס עִמּוֹ, צִוָּה הַמֶּלֶךְ לַעֲשׂוֹת סְעוּדָה עֶלְיוֹנָה לוֹ וְלִבְנוֹ, וְצִוָּה שֶׁלֹּא יֵדַע בּוֹ הַשּׂוֹטֵר הַהוּא.

לְבַסּוֹף נִכְנַס הַשּׂוֹטֵר הַהוּא. אָמַר הַמֶּלֶךְ, עַתָּה אִם יֵדַע זֶה מֵהַסְּעוּדָה הָעֶלְיוֹנָה שֶׁהִכְנַסְתִּי לִי וְלִבְנִי, יִתְבַּלְבֵּל הַשֻּׁלְחָן. מָה עָשָׂה? קָרָא לַמְמֻנֶּה עַל הַסְּעוּדָה וְאָמַר לוֹ, תָּכִין מַשֶּׁהוּ וְתָשִׂים לְפָנַי, וְתָשִׂים לִפְנֵי הַשּׂוֹטֵר הַהוּא, כְּדֵי שֶׁיַּחְשֹׁב שֶׁסּוֹעֵד לְפָנַי מִשֶּׁלִּי, וְלֹא יֵדַע מֵהַסְּעוּדָה הַחֲשׁוּבָה הַהִיא שֶׁל שִׂמְחָה שֶׁלִּי וְשֶׁל בְּנִי, וְיִקַּח הַחֵלֶק הַהוּא וְיֵלֵךְ לוֹ, וְיִתְרַחֵק מֵהַשִּׂמְחָה שֶׁל הַסְּעוּדָה שֶׁלָּנוּ. וְאִם לֹא שֶׁעָשָׂה הַמֶּלֶךְ כָּךְ, לֹא יִתְרַחֵק הַשּׂוֹטֵר הַהוּא מִבֵּית הַמֶּלֶךְ.

כָּךְ אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, תַּזְמִינוּ שְׁנֵי שְׂעִירִים, אֶחָד לִי וְאֶחָד לַמְקַטְרֵג הַהוּא, כְּדֵי שֶׁיַּחְשֹׁב שֶׁמִּסְּעוּדָה שֶׁלִּי הוּא אוֹכֵל, וְלֹא יֵדַע בִּסְעוּדַת הַשִּׂמְחָה הָאַחֶרֶת שֶׁלָּנוּ, וְיִקַּח הַחֵלֶק הַהוּא וְיֵלֵךְ לְדַרְכּוֹ וְיִתְרַחֵק מִבֵּיתִי. כֵּיוָן שֶׁאִמָּא

דְּאָתֵי, אָתֵי לְמִשְׁרֵי גּוֹ הֵיכְלָא דְעָלְמָא תַּתָּאָה, לְאַשְׁכְּחָא נְהִירוּ (נ"א לְאַשְׁגְּחָא עֲלָהּ בִּנְהִירוּ) דְּאַנְפִּין, דִּין הוּא דְּלָא יִשְׁתְּכַּח הַהוּא דַּלְטוֹרָא, וְלָא מָאֲרֵי דְּדִינִין לְקַמֵּיהּ, כַּד אַפִּיק כָּל בִּרְכָאן, וְאַנְהִיר לְכֹלָּא. וְכָל הַהוּא חִירוּ יִשְׁתְּכַּח, וְיִשְׂרָאֵל נָטְלֵי מֵאִינּוּן בִּרְכָאן.

הָעֶלְיוֹנָה, עוֹלָם הַבָּא, בָּאָה לִשְׁרוֹת תּוֹךְ הַהֵיכָל שֶׁל הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן לִמְצֹא אוֹר (לְהַשְׁגִּיחַ עָלֶיהָ בְּהָאָרָה) שֶׁל הַפָּנִים, דִּין הוּא שֶׁלֹּא יִמָּצֵא הַמְקַטְרֵג הַהוּא, וְלֹא בַעֲלֵי הַדִּין לְפָנָיו, כַּאֲשֶׁר מוֹצִיא כָּל הַבְּרָכוֹת וּמֵאִיר לְכֻלָּם. וְכָל שֶׁפַע הַחֵרוּת הַהוּא נִמְצָא, וְיִשְׂרָאֵל נוֹטְלִים מֵאֵלּוּ הַבְּרָכוֹת.

דְּהָא כַּד עָלְמָא דְּאָתֵי, עָאל לְהֵיכְלָא דְעָלְמָא תַּתָּאָה, וְאַשְׁכַּח דְּחַדֵּי עָלְמָא תַּתָּאָה עִם בְּנוֹי בְּהַהִיא סְעוּדְתָּא עִלָּאָה, כְּדֵין אִיהוּ בָּרִיךְ פַּתּוֹרָא, וְעָלְמִין כֻּלְּהוּ מִתְבָּרְכִין, וְכָל חִידוּ וְכָל נְהִירוּ דְּאַנְפִּין אִשְׁתְּכָחוּ תַּמָּן. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ויקרא טז) לִפְנֵי יְהוָ"ה אר"ון הוי"ה הוה הוה ויהיה תִּטְהָרוּ.

שֶׁהֲרֵי כַּאֲשֶׁר הָעוֹלָם הַבָּא נִכְנָס לַהֵיכָל שֶׁל הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן וּמוֹצֵא שֶׁשָּׁמֵחַ הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן עִם בָּנָיו בַּסְּעוּדָה הָעֶלְיוֹנָה הַהִיא, אָז הוּא מְבָרֵךְ הַשֻּׁלְחָן, וְהָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם מִתְבָּרְכִים, וְכָל שִׂמְחָה וְכָל הֶאָרַת הַפָּנִים נִמְצָאוֹת שָׁם. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (ויקרא טז) לִפְנֵי ה' תִּטְהָרוּ.

סוד קרבן השעיר

חלק ב דף קפ"ה ע"א

תָּא חֲזֵי, מָה הוּא רָזָא דְקָרְבְּנָא, לְקָרְבָא שָׂעִיר, (לְקַבֵּל שָׂעִיר) וְלָא מִלָּה אַחֲרָא. וַאֲמַאי שָׂעִיר בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ, וְהָכָא נָמֵי שָׂעִיר. אֶלָּא אִי תֵּימָא בְּגִין דְּאִיהוּ סִטְרָא דִילֵיהּ יָאוֹת. אֲמַאי לָא הֲוֵי עֵז.

אֶלָּא מִלָּה דָא אִצְטְרִיךְ, וְאִיהִי אִשְׁתְּכַחַת לְמָארֵיהוֹן דְּחָרְשִׁין, דְּכָל עוֹבָדַיְיהוּ בְּמָה דְּלָא (אִתְחַבַּר) יְהֵא בְּנוּקְבָא. וְעַל דָּא שָׂעִיר

בֹּא וּרְאֵה, מַה הוּא סוֹד הַקָּרְבָּנוֹת לְהַקְרִיב שָׂעִיר (כְּנֶגֶד שָׂעִיר) וְלֹא דָּבָר אַחֵר? וּמַדּוּעַ שָׂעִיר בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ, וְכָאן גַּם כֵּן שָׂעִיר? אֶלָּא, אִם תֹּאמַר מִשּׁוּם שֶׁהוּא צַד שֶׁלּוֹ - טוֹב. מַדּוּעַ לֹא הָיָה עֵז?

אֶלָּא דָּבָר זֶה צָרִיךְ, וְהוּא נִמְצָא לְבַעֲלֵי כִּשּׁוּפִים, שֶׁכָּל מַעֲשֵׂיהֶם בְּמַה שֶׁלֹּא (מִתְחַבֵּר) יִהְיֶה בִּנְקֵבָה. וְעַל זֶה שָׂעִיר, שֶׁלֹּא הִתְחַבֵּר

לָא אִתְחַבָּר בְּנוּקְבָּא, בְּסִטְרִין דִּילֵיהּ כֻּלְּהוּ. עֵז כַּד אִתְחַבָּר בְּנוּקְבָּא. וּבְגִין דְּאִיהוּ מַלְכָּא, יַהֲבִין לֵיהּ בְּגִין יְקָרָא דִּילֵיהּ, הַאי דְּלָא אִתְחַבָּר בְּנוּקְבָּא, וְלָא יָהִיב חֵילֵיהּ לְאַחֲרָא. וְדָא אִשְׁתְּמוֹדָע לְאִינּוּן חָרְשִׁין, דְּמִשְׁתַּמְּשִׁין בְּהָנֵי עוֹבָדֵי. וּבְגִינֵי כַּךְ, שַׁרְיָין עַל הַהוּא שָׂעִיר, כָּל אִינּוּן חֲטָאֵיהוֹן.

וְתָא חָזֵי, אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ חוּלָקָא לְהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא, רָזָא הָכָא, כָּל הָנֵי סִטְרִין אַחֲרָנִין דִּלְתַתָּא, (דְּאִקְרוּן מְצוּלוֹת יַם) כֻּלְּהוּ מִסְּאֲבִין יַתִּיר. וְכָל מַה דְּנַחְתִּין דַּרְגִּין תַּתָּאִין, הָכִי מִסְּאֲבוּ דִלְהוֹן יַתִּיר. וּבְגִין כַּךְ, בָּעֵז יַתִּיר חוּלָקֵיהוֹן, בְּגִין דְּשַׂעְרָא (דף קפ"ה ע"ב) דִּילֵיהּ תַּלְיָא יַתִּיר מִבְּעִירָא אַחֲרָא, כְּמָה דְּדִינָא דִלְהוֹן תָּלֵי לְתַתָּא בִּמְסָאֲבוּ. אֲבָל הַאי מַלְכּוּ חַיָּיבְתָּא אַחֲרָא, מַלְכָּא דְּכֹלָּא בְּהַהוּא סִטְרָא, בָּרוּר אִיהוּ יַתִּיר מִסְּאֲבוּ דִילֵיהּ, וְלָא מִסְּאֲבוּ שְׁלִים כְּהָנֵי תַּתָּאֵי. וְעַל דָּא שָׂעִיר, דְּשַׂעַר דִּילֵיהּ לָא תַּלְיָא, וְלָא שְׁעִיעַ. לָא שְׁעִיעַ, בְּגִין דְּהַהוּא מִסְּאֲבוּ דִילֵיהּ. וְלָא תַלְיָא, בְּגִין דְּלָא יִתְתָּקַף בֵּיהּ מִסְּאֲבוּ כְּהָנֵי תַּתָּאֵי, וְעַל דָּא וַדָּאי שָׂעִיר וְלָא אַחֲרָא.

בִּנְקֵבָה בְּכָל הַצְּדָדִים שֶׁלּוֹ. עֵז, כַּאֲשֶׁר הִתְחַבֵּר בִּנְקֵבָה. וּמִשּׁוּם שֶׁהוּא מֶלֶךְ, נוֹתְנִים לוֹ מִשּׁוּם הַכָּבוֹד שֶׁלּוֹ, זֶה שֶׁלֹּא הִתְחַבֵּר בִּנְקֵבָה וְלֹא נָתַן כֹּחוֹ לְאַחֵר. וְזֶה יָדוּעַ לְאוֹתָם הַמְכַשְּׁפִים שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁים בְּמַעֲשִׂים אֵלֶּה. וּמִפְּנֵי כָּךְ שׁוֹרִים עַל הַשָּׂעִיר הַהוּא כָּל אוֹתָם הַחֲטָאִים.

בֵּא וּרְאֵה, אַף עַל גַּב שֶׁהוּא חֵלֶק לַצַּד הָאַחֵר הַהוּא - סוֹד כָּאן. כָּל אֵלּוּ צְדָדִים אֲחֵרִים שֶׁלְּמַטָּה (שֶׁנִּקְרָאִים מְצוּלוֹת יָם), כֻּלָּם טְמֵאִים יוֹתֵר. וְכָל מַה שֶׁיּוֹרְדִים מִדְּרָגוֹת תַּחְתּוֹנוֹת, כָּךְ הַטֻּמְאָה שֶׁלָּהֶם יוֹתֵר. וּמִפְּנֵי כֵן בְּעֵז, חֶלְקָם יוֹתֵר, מִשּׁוּם שֶׁהַשְּׂעָרוֹת שֶׁלּוֹ תְּלוּיוֹת יוֹתֵר מִבְּהֵמָה אַחֶרֶת, כְּמוֹ שֶׁדִּין שֶׁלָּהֶם תָּלוּי לְמַטָּה בַּטֻּמְאָה. אֲבָל מַלְכוּת הָרְשָׁעָה הַזּוֹ הָאַחֶרֶת, מֶלֶךְ שֶׁל הַכֹּל בַּצַּד הַהוּא, הַטֻּמְאָה שֶׁלּוֹ הִיא יוֹתֵר מֻבְחֶרֶת, וְלֹא טֻמְאָה שְׁלֵמָה כְּאֵלֶּה הַתַּחְתּוֹנִים. וְעַל זֶה שָׂעִיר, שֶׁהַשֵּׂעָר שֶׁלּוֹ לֹא תָּלוּי וְלֹא חָלָק. לֹא חָלָק, מִפְּנֵי הַטֻּמְאָה הַהִיא שֶׁלּוֹ. וְלֹא תָּלוּי, כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּתְחַזֵּק בּוֹ טֻמְאָה כְּאֵלֶּה הַתַּחְתּוֹנִים, וְעַל זֶה וַדַּאי שָׂעִיר, וְלֹא אַחֵר.

שני הגורלות

חלק ג דף ס"ב ע"ב

תָּאנָא (ויקרא טז) וְנָתַן אַהֲרֹן עַל שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים גֹּרָלוֹת. וְנָתַן אַהֲרֹן, בְּגִין דְּאָתֵי מִסִּטְרָא דְּחֶסֶד. עַל שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים, עַל דַּיְיקָא, בְּגִין דְּתִתְבַּסֵּם מַטְרוֹנִיתָא. גּוֹרָל אֶחָד לַיְהוָ"ה וְגוֹרָל אֶחָד לַעֲזָאזֵל וְהָא תְּרֵין שְׂעִירִין אִינוּן, אֲמַאי חַד לַיְהוָ"ה. אֶלָּא אָמַר קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יֵתִיב הַאי גַּבָּאי, וְחַד יֵזִיל וְיִשׁוֹט בְּעָלְמָא, דְּאִלְמָלֵי תַּרְוַיְיהוּ מִזְּדַוְּגָן, לָא יְכִיל עָלְמָא לְמִסְבַּל.

נָפַק הַאי, אָזִיל וְשָׁאט בְּעָלְמָא, וְאַשְׁכַּח לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, בְּכַמָּה פּוּלְחָנִין, בְּכַמָּה דַּרְגִּין, בְּכַמָּה נִמּוּסִין טָבָן, לָא יְכִיל לְהוּ, כֻּלְּהוּ שְׁלָמָא בֵּינַיְיהוּ, לָא יְכִיל לְמֵיעָל בְּהוּ בְּדַלְטוֹרָא. (אֲזַל וְשָׁאט בְּעָלְמָא, וְאַשְׁכַּח לְיִשְׂרָאֵל בְּהַאי גַּוְונָא) (נ"א יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא אוֹף הָכִי כְּהַאי גַּוְונָא) הַאי שְׁעִירָא אַחֲרָא שַׁלְחִין לֵיהּ בְּמַטּוּלָא דְּכָל חוֹבַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל.

לָמַדְנוּ, וְנָתַן אַהֲרֹן עַל שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים גֹּרָלוֹת. וְנָתַן אַהֲרֹן, מִשּׁוּם שֶׁבָּא מִצַּד הַחֶסֶד. עַל שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים, בְּדִיּוּק עַל, כְּדֵי שֶׁתִּתְבַּשֵּׂם הַגְּבִירָה. גּוֹרָל אֶחָד לַה' וְגוֹרָל אֶחָד לַעֲזָאזֵל, וַהֲרֵי שְׁנֵי שְׂעִירִים הֵם. אָז לָמָּה אֶחָד לַה'? אֶלָּא אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: יֵשֵׁב זֶה אֶצְלִי, וְאֶחָד יֵלֵךְ וְיִשּׁוֹטֵט בָּעוֹלָם, שֶׁאִלְמָלֵא שְׁנֵיהֶם מִזְּדַוְּגִים, לֹא יָכוֹל הָעוֹלָם לִסְבֹּל.

יָצָא זֶה, הוֹלֵךְ וּמְשׁוֹטֵט בָּעוֹלָם, וּמוֹצֵא אֶת יִשְׂרָאֵל בְּכַמָּה עֲבוֹדוֹת, בְּכַמָּה דְּרָגוֹת, בְּכַמָּה הַנְהָגוֹת טוֹבוֹת, וְלֹא יָכוֹל לָהֶם, בֵּין כֻּלָּם שָׁלוֹם, וְלֹא יָכוֹל לְהִכָּנֵס עִמָּהֶם בְּמַלְשִׁינוּת. (הוֹלֵךְ וּמְשׁוֹטֵט בָּעוֹלָם וּמוֹצֵא אֶת יִשְׂרָאֵל בַּצּוּרָה הַזּוֹ) (אַף יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה כָּךְ בַּצּוּרָה הַזּוֹ) אֶת הַשָּׂעִיר הָאַחֵר שׁוֹלְחִים אוֹתוֹ עִם מַשָּׂא שֶׁל כָּל חֲטָאֵי יִשְׂרָאֵל.

שני שעירי עזים לחטאת

חלק ג דף ס"ד ע"א

תָּאנָא, (ויקרא טז) וּמֵאֵת עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִקַּח שְׁנֵי שְׂעִירֵי עִזִּים לְחַטָּאת, וּמֵאֵת עֲדַת, בְּגִין דִּיהֵא מִכֻּלְּהוּ, וְיִתְכַּפֵּר לְכֻלְּהוּ. דְּהָא כָּל חוֹבַיְיהוּ דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הָכָא תַּלְיָין,

לָמַדְנוּ, וּמֵאֵת עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִקַּח שְׁנֵי שְׂעִירֵי עִזִּים לְחַטָּאת. וּמֵאֵת עֲדַת, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה מִכֻּלָּם וְיִתְכַּפֵּר לְכֻלָּם, שֶׁהֲרֵי כָּל חֲטָאֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּאן תְּלוּיִים, וְכֻלָּם מִתְכַּפְּרִים

וְכֻלְּהוּ מִתְכַּפְּרֵי בְדָא. (דף ס"ד ע"א) וְלָא סָגֵי מִבַּר נָשׁ חַד. וּמֵאָן אֲתַר אִתְנְסִיבוּ מֵאִינּוּן קוּפִּין דְּבַעֲזָרָה נַטְלִין אַגְּרָא, וְאַיְיתֵי לְהוּ מֵאִינּוּן דָּמֵי דַהֲווֹ מִכֻּלְּהוּ. בָּזָה, וְלֹא מַסְפִּיק מֵאִישׁ אֶחָד. וּמֵאֵיזֶה מָקוֹם נִלְקָחִים? מֵאוֹתָן קֻפּוֹת שֶׁבָּעֲזָרָה נוֹטְלִים שָׂכָר, וּמְבִיאִים אוֹתָם מֵאוֹתָם דָּמִים שֶׁהָיוּ מִכֻּלָּם.

וְהַהוּא שְׂעִירָא אַחֲרָא, דְּהַוָה אִשְׁתְּאַר לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַבְדִּין לֵיהּ חַטָּאת בְּקַדְמִיתָא. וְהָא אוֹקִימְנָא בְּאָן אֲתַר הָוָה מִתְקַשְּׁרָא. וּלְבָתַר דָּא מִתְקָרְבִין הַנֵּי, וּמִתְבַּסְּמִין כֹּלָּא, וְאִשְׁתָּאֲרוּ יִשְׂרָאֵל זַכָּאִין קָמֵי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִכָּל חוֹבִין דְּעָבְדוּ וְחָבוּ קָמֵיהּ. הָדָא הוּא דִכְתִיב כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם וְגוֹ'.

וְאוֹתוֹ הַשָּׂעִיר הָאַחֵר, שֶׁהָיָה נִשְׁאָר לַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, עוֹשִׂים אוֹתוֹ חַטָּאת בָּרִאשׁוֹנָה. וַהֲרֵי בֵּאַרְנוּ בְּאֵיזֶה מָקוֹם הָיָה נִקְשָׁר. וְאַחַר כָּךְ מַקְרִיבִים אֶת אֵלֶּה, וְהַכֹּל מִתְבַּשְּׂמִים, וְיִשְׂרָאֵל נִשְׁאָרִים צַדִּיקִים לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִכָּל הַחֲטָאִים שֶׁעָשׂוּ וְחָטְאוּ לְפָנָיו. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם וְגוֹ'.

ונשא השעיר עליו את כל עונתם

חלק ג דף ס"ד ע"א

תּוּ אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, (בראשית כז) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל רִבְקָה אִמּוֹ הֵן עֵשָׂו אָחִי אִישׁ שָׂעִיר וְאָנֹכִי אִישׁ חָלָק. מָאי קָא רְמִיזָא, אֶלָּא וַדָּאי עֵשָׂו אִישׁ שָׂעִיר, הוּא מֵהַהוּא דְּאִקְרֵי שָׂעִיר, דְּהָא מֵהַהוּא סִטְרָא אָתֵי. וְאָנֹכִי אִישׁ חָלָק: גְּבַר מֵהַהוּא דְּפָלִיג לְכָל שְׁאַר עַמִּין רַבְרְבִין מְמָנָן. דִּכְתִיב, (דברים ד) אֲשֶׁר חָלַק יְהוָ"ה אֱלֹהֶיךָ אוֹתָם, וּכְתִיב (דברים לב) כִּי חֵלֶק יְהוָ"ה עַמּוֹ וְגוֹ'. תּוּ אִישׁ חָלָק, מִתְּרֵי שְׂעִירִים וְאִשְׁתְּאַר חָדָא.

עוֹד אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, (בראשית כז) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל רִבְקָה אִמּוֹ הֵן עֵשָׂו אָחִי אִישׁ שָׂעִיר וְאָנֹכִי אִישׁ חָלָק. מַה הוּא רוֹמֵז? אֶלָּא וַדַּאי שֶׁעֵשָׂו אִישׁ שָׂעִיר, וְהוּא מֵאוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא שָׂעִיר, שֶׁהֲרֵי מֵאוֹתוֹ צַד הוּא בָּא. וְאָנֹכִי אִישׁ חָלָק - אִישׁ מֵאוֹתוֹ שֶׁחִלֵּק לְכָל שְׁאָר הָעַמִּים מְמֻנִּים גְּדוֹלִים, שֶׁכָּתוּב (דברים ד) אֲשֶׁר חָלַק ה' אֱלֹהֶיךָ אֹתָם, וְכָתוּב (שם לב) כִּי חֵלֶק ה' עַמּוֹ וְגוֹ'. עוֹד אִישׁ חָלָק, מִשְּׁנֵי שְׂעִירִים, וְנִשְׁאָר אֶחָד. שֶׁהַכֹּהֵן חִלֵּק

דְּכַהֲנָא פָּלִיג לָהּ, חַד לְחוּלְקֵיהּ, וְחַד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֲמַאי. בְּגִין דְּיַטְעִין עַל כַּתְפּוֹי כָּל חוֹבוֹי דְיַעֲקֹב, דִּכְתִיב וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם, עֲוֹנוֹת תָּם.

חלק ג דף ס"ג ע"א

כְּתִיב (ויקרא טז) וְסָמַךְ אַהֲרֹן אֶת שְׁתֵּי יָדָו עַל רֹאשׁ הַשָּׂעִיר הַחַי וְהִתְוַדָּה עָלָיו וְגוֹ'. בְּגִין כָּךְ וְסָמַךְ אַהֲרֹן אֶת שְׁתֵּי יָדָו, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִסְתְּכַּם עַל יְדוֹי. עַל רֹאשׁ הַשָּׂעִיר הַחַי, הַחַי דַּיְיקָא, לְאַכְלְלָא הַהוּא דְּלְעֵילָא.

וְהִתְוַדָּה עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹת, (ויקרא ה) כְּמָה דִּכְתִיב (ויקרא ה) וְהִתְוַדָּה אֲשֶׁר חָטָא עָלֶיהָ. וְאוֹקִימְנָא עָלֶיהָ, דְּאִתְדָּכֵי בַּר נָשׁ וְאִשְׁתְּאַר עָלֶיהָ כָּל הַהוּא חוֹבָא. אוֹף הָכִי וְהִתְוַדָּה עָלָיו, בְּתַר דְּאוֹדֵי כַּהֲנָא בְּגִינַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, עָלָיו: כְּלוֹמַר, יִשְׁתַּאֲרוּן כֻּלְּהוּ עָלָיו.

חלק ג דף ס"ג ע"א

אָמַר לֵיהּ רִבִּי אַבָּא, אִי הָכִי וְהָא כְּתִיב וְלֹא יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת זִבְחֵיהֶם לַשְּׂעִירִים, אָמַר לֵיהּ שָׁאנֵי הָכָא, דְּהָתָם לַשְּׂעִירִים הֲווֹ קָרְבִּין קָרְבָּנָא, וּבְגִין כָּךְ לָא כְּתִיב וְלֹא יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת זִבְחֵיהֶם שְׂעִירִים, אֶלָּא לַשְּׂעִירִים, דְּהָתָם לַשְּׂעִירִים הֲווֹ עַבְדֵי פּוּלְחָנָא, וְשׁוּלְטָנוּתָא. וְהָכָא וְנָשָׂא אוֹתָם - אֶחָד לְחֶלְקוֹ, וְאֶחָד לַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. לָמָּה? כְּדֵי שֶׁיִּטְעַן עַל כִּתְפּוֹ אֶת כָּל חֲטָאֵי יַעֲקֹב, שֶׁכָּתוּב וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם, עֲוֹנוֹת תָּם.

כָּתוּב וְסָמַךְ אַהֲרֹן אֶת שְׁתֵּי יָדָו עַל רֹאשׁ הַשָּׂעִיר הַחַי וְהִתְוַדָּה עָלָיו וְגוֹ'. מִשּׁוּם כָּךְ וְסָמַךְ אַהֲרֹן אֶת שְׁתֵּי יָדָו, שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הִסְכִּים עַל יָדוֹ. עַל רֹאשׁ הַשָּׂעִיר הַחַי, הַחַי דַּיְיקָא, לְהַכְלִיל אוֹתוֹ שֶׁלְּמַעְלָה.

וְהִתְוַדָּה עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ויקרא ה) וְהִתְוַדָּה אֲשֶׁר חָטָא עָלֶיהָ. וּבֵאַרְנוּ עָלֶיהָ, שֶׁנִּטְהַר הָאָדָם וְנִשְׁאָר עָלֶיהָ כָּל אוֹתוֹ הַחֵטְא. אַף כָּאן וְהִתְוַדָּה עָלָיו, אַחַר שֶׁהִתְוַדָּה הַכֹּהֵן בַּעֲבוּרָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל - עָלָיו, כְּלוֹמַר, כֻּלָּם יִשָּׁאֲרוּ עָלָיו.

אָמַר לוֹ רַבִּי אַבָּא, אִם כָּךְ, כָּתוּב וְלֹא יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת זִבְחֵיהֶם לַשְּׂעִירִים. אָמַר לוֹ, כָּאן שׁוֹנֶה, שֶׁשָּׁם לַשְּׂעִירִים הָיוּ מַקְרִיבִים קָרְבָּן, וּמִשּׁוּם כָּךְ לֹא כָתוּב וְלֹא יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת זִבְחֵיהֶם שְׂעִירִים, אֶלָּא לַשְּׂעִירִים, שֶׁשָּׁם לַשְּׂעִירִים הָיוּ עוֹשִׂים פֻּלְחָן וְשִׁלְטוֹן, וְכָאן - וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו

הַשָּׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם, וְקָרְבְּנָא לָא אִתְעָבִיד אֶלָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. תָּא חֲזֵי, דִּבְגִינֵי קָרְבְּנָא מִתְבַּסְּמָן עֲלָאִין וְתַתָּאִין, וְדִינָא לָא שַׁרְיָא וְשַׁלְטָא עָלַיְיהוּ דְיִשְׂרָאֵל.

אֶת כָּל עֲוֹנֹתָם, וְהַקָּרְבָּן אֵינוֹ נַעֲשֶׂה אֶלָּא לַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. בֹּא וּרְאֵה **שֶׁבִּגְלַל הַקָּרְבָּן מִתְבַּשְּׂמִים עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים וְהַדִּין לֹא שׁוֹלֵט וְשׁוֹרֶה עַל יִשְׂרָאֵל.**

איש עתי

חלק ג דף ס"ג ע"א

תָּאנָא, וְשִׁלַּח בְּיַד אִישׁ עִתִּי הַמִּדְבָּרָה. מַהוּ אִישׁ עִתִּי. אֶלָּא רָזָא דְּמִלָּה הָכִי הוּא (דף ס"ג ע"ב) בְּכָל מַה דְּאִתְעָבִיד, בָּעֵי בַּר נָשׁ זַמִּין לְהַהִיא מִלָּה. אִית בַּר נָשׁ דְּבִרְכָתָא אִתְקַיָּים עַל יְדֵיהּ יַתִּיר מֵאָחֳרָא. תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב בֵּיהּ בְּכַהֲנָא, (משלי כב) טוֹב עַיִן הוּא יְבוֹרָךְ, אַל תִּקְרֵי יְבוֹרָךְ, אֶלָּא יְבָרֵךְ, בְּגִין דְּהוּא הָוָה זַמִּין דְּיִתְקַיָּים בִּרְכָתָא עַל יְדֵיהּ בְּהַאי. (ס"א וְשָׁאֲרֵי בִּרְכָתָא בְּאַשְׁגָּחוּתָא דִילֵיהּ).

לָמַדְנוּ, וְשִׁלַּח בְּיַד אִישׁ עִתִּי הַמִּדְבָּרָה. מַהוּ אִישׁ עִתִּי? אֶלָּא סוֹד הַדָּבָר כָּךְ הוּא - בְּכָל מַה שֶּׁנַּעֲשֶׂה, צָרִיךְ אָדָם מְזֻמָּן לְאוֹתוֹ דָּבָר. יֵשׁ אָדָם שֶׁהַבְּרָכָה מִתְקַיֶּמֶת עַל יָדוֹ יוֹתֵר מֵאַחֵר. בֹּא וּרְאֵה מַה כָּתוּב בְּכֹהֵן, טוֹב עַיִן הוּא יְבֹרָךְ, אַל תִּקְרֵי יְבֹרָךְ אֶלָּא יְבָרֵךְ, כִּי הוּא מְזֻמָּן שֶׁתִּתְקַיֵּם בְּרָכָה עַל יָדוֹ בָּזֶה. (וְשׁוֹרֶה הַבְּרָכָה בְּהַשְׁגָּחָתוֹ).

בלעם - רע העין

חלק ג דף ס"ג ע"א

וְאִית בַּר נָשׁ דְּהוּא זַמִּין לְאִתְקַיְּימָא לְוָוטִין עַל יְדֵיהּ, וּבְכָל מַה דְּיַשְׁגַּח לֵיתֵי לְוָוטַיָּיא וּמְאֵרָה וּבְעִיתָא כְּגוֹן בִּלְעָם, דְּאִקְרֵי רַע עַיִן, דְּהֲוָה זַמִּין בְּכָל בִּישׁ, וְלָא הָוָה זַמִּין לְטָב. וְאַף עַל גַּב דִּבְרָךְ, בִּרְכָתֵיהּ לָא בִּרְכָתָא, וְלָא אִתְקְיָים. וְכַד הָוָה לָיֵיט, כָּל מָאן דְּלָיֵיט אִתְקְיָים, וְאַפִּילוּ בְּרִגְעָא חָדָא,

וְיֵשׁ אָדָם שֶׁמְּזֻמָּן שֶׁיִּתְקַיְּמוּ עַל יָדוֹ קְלָלוֹת, וּבְכָל מַה שֶּׁיִּתְבּוֹנֵן יָבֹאוּ קְלָלוֹת וּמְאֵרָה וּבְעָתָה, כְּמוֹ בִּלְעָם שֶׁנִּקְרָא רַע עַיִן, שֶׁהָיָה מְזֻמָּן לְכָל רַע וְלֹא הָיָה מְזֻמָּן לְטוֹב, וְאַף עַל גַּב שֶׁבִּרַךְ, בִּרְכָתוֹ אֵינָהּ בְּרָכָה וְלֹא הִתְקַיְּמָה. וּכְשֶׁהָיָה מְקַלֵּל, כָּל מַה שֶּׁקִּלֵּל הִתְקַיֵּם, וַאֲפִלּוּ בְּרֶגַע אֶחָד,

וְעַל דָּא כְּתִיב, (במדבר כד) שִׁתֵּם הָעָיִן. בְּכָל אֲתַר דְּעֵינֵיהּ שַׁלְטָא אִתְלַטְיָיא. **תָּא** חֲזֵי מַה כְּתִיב. (במדבר כד) וַיָּשֶׁת אֶל הַמִּדְבָּר פָּנָיו, בְּגִין דְּיִתְעַר מֵהַהוּא סִטְרָא הַהוּא דְשַׁלְטָא תַּמָּן, וְיֵיתֵי בְּדַלְטוֹרְיָא עָלֵיהוּ דְיִשְׂרָאֵל. מַה כְּתִיב בְּהוּ בְכַהֲנֵי, (משלי כב) טוֹב עַיִן הוּא יְבוֹרָךְ, דְּהוּא הָוָה זַמִּין בְּהַאי, וְשָׁאֲרִי בִּרְכָתָא בְאַשְׁגָּחוּתָא דִילֵיהּ. וְעַל דָּא תָּנִינָן, יִסְטֵי בַּר נָשׁ אֲפִילּוּ מִמֵּאָה אָרְחִין, וְלָא יִאְרַע בְּבַר נָשׁ דְּאִית לֵיהּ עֵינָא בִישָׁא.

וְעַל זֶה כָּתוּב (במדבר כד) שִׁתֵּם הָעָיִן. בְּכָל מָקוֹם שֶׁעֵינוֹ שָׁלְטָה - הִתְקַלֵּל. **בֹּא** וּרְאֵה מַה כָּתוּב, (שם) וַיָּשֶׁת אֶל הַמִּדְבָּר פָּנָיו, כְּדֵי שֶׁיִּתְעוֹרֵר מֵאוֹתוֹ צַד שֶׁהוּא שׁוֹלֵט שָׁם, וְיָבֹא בְּהַלְשָׁנָה עַל יִשְׂרָאֵל. מַה כָּתוּב בַּכֹּהֲנִים? (משלי כב) טוֹב עַיִן הוּא יְבֹרָךְ, שֶׁהוּא הָיָה מְזֻמָּן לָזֶה וְשׁוֹרָה בְּרָכָה בַּהַשְׁגָּחָה שֶׁלּוֹ. וְעַל זֶה שָׁנִינוּ, יִסְטֶה אָדָם אֲפִלּוּ מִמֵּאָה דְּרָכִים וְלֹא יִפְגֹּשׁ אָדָם שֶׁיֵּשׁ לוֹ עַיִן רָעָה.

ושלח ביד איש עתי

אוֹף הָכָא וְשִׁלַּח בְּיַד אִישׁ עִתִּי, דְּהוּא זַמִּין לְהַאי. וְרָשִׁים לְהַאי, וְכַהֲנָא הָוָה אִשְׁתְּמוֹדַע בֵּיהּ, חַד עֵינָא יַתִּיר מֵאָחֳרָא פּוּרְתָּא. סוּרְטָא דְעַל עֵינָא אִתְחַפְּיָא בְשַׁעֲרִין סַגִּיאִין. מְכַחֲלָא עֵינָא, וְלָא מִסְתָּכַּל בְּמֵישָׁר. הַאי הוּא בַר נָשׁ זַמִּין לְהַאי, וְכַדְקָא חָזֵי לֵיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב בְּיַד אִישׁ עִתִּי.

אַף כָּאן, וְשִׁלַּח בְּיַד אִישׁ עִתִּי - שֶׁהוּא מְזֻמָּן לָזֶה וְרָשׁוּם לָזֶה, וְהַכֹּהֵן הָיָה מַכִּיר בּוֹ עַיִן אַחַת יוֹתֵר מֵאַחֶרֶת מְעַט. הָעוֹר שֶׁעַל הָעַיִן מְכֻסֶּה בִּשְׂעָרוֹת רַבּוֹת, הָעַיִן מְכֻחֶלֶת וְלֹא מִסְתַּכֵּל יָשָׁר, זֶהוּ הָאָדָם הַמְזֻמָּן לְכָךְ וְהָרָאוּי לוֹ. וְעַל זֶה כָּתוּב בְּיַד אִישׁ עִתִּי.

טוב עין הוא יברך

בְּגוּשׁ חֵלְבָא הָוָה בַר נָשׁ, דִּבְכָל אֲתַר דְּמָחֵי בִידוֹי, הָוָה מִית, וְלָא הֲווֹ בְּנֵי נָשָׁא מִקָּרְבִין בַּהֲדֵיהּ.

בְּגוּשׁ חֵלֶב הָיָה אָדָם, שֶׁבְּכָל מָקוֹם שֶׁמַּכָּה בְּיָדוֹ, הָיָה מֵת, וְלֹא הָיוּ אֲנָשִׁים מִתְקָרְבִים אֵלָיו. בְּסוּרְיָה

בְּסוּרְיָא הָוָה בַּר נָשׁ, דִּבְכָל אֲתַר דְּאִסְתָּכַל אֲפִילוּ לְטָב, כֻּלָּא אִתְהַפָּךְ לְבִישׁ. יוֹמָא חַד הָוָה חַד בַּר נָשׁ אָזִיל בְּשׁוּקָא, וַהֲווּ אַנְפּוֹי נְהִירִין. אָתָא הַהוּא בַּר נָשׁ וְאִסְתָּכַל בֵּיהּ, וְאִתְבָּקַע עֵינֵיהּ. בְּגִין כָּךְ, בְּכֹלָּא הָוָה בַּר נָשׁ זַמִּין, לְהַאי וּלְהַאי. וְעַל דָּא כְּתִיב טוֹב עַיִן הוּא יְבוֹרָךְ, אַל תִּקְרֵי יְבוֹרָךְ אֶלָּא יְבָרֵךְ.

הָיָה אָדָם, שֶׁבְּכָל מָקוֹם שֶׁבּוֹ הִסְתַּכֵּל, אֲפִלּוּ לְטוֹב, הַכֹּל הִתְהַפֵּךְ לְרַע. יוֹם אֶחָד הָיָה אִישׁ אֶחָד הוֹלֵךְ בַּשּׁוּק, וְהָיוּ פָּנָיו מְאִירוֹת. בָּא אוֹתוֹ אִישׁ וְהִסְתַּכֵּל בּוֹ, וְנִבְקְעָה עֵינוֹ. מִשּׁוּם כָּךְ לַכֹּל הָיָה אָדָם מוּכָן, לָזֶה וְלָזֶה. וְעַל זֶה כָּתוּב טוֹב עַיִן הוּא יְבֹרָךְ, אַל תִּקְרֵי יְבֹרָךְ אֶלָּא יְבָרֵךְ.

קטגור נעשה סניגור

חלק ג דף ס"ג ע"ב

וְתָאנָא, הַאי בַּר נָשׁ דְּהָוָה אָזִיל לְמַדְבְּרָא, כַּד מָטָא בֵּיהּ בְּהַהוּא שְׁעִירָא הָוָה סָלִיק לְטוּרָא, וְדָחֵי לֵיהּ בִּתְרֵין יְדוֹי. וְלָא הָוָה נָחִית לְפַלְגוּת טוּרָא, עַד דְּאִתְעָבִיד שַׁיְיפִין שַׁיְיפִין. וְהַהוּא בַּר נָשׁ הָוָה אָמַר, כַּךְ יִמָּחוּ עֲוֹנוֹת עַמְּךָ וְכוּ'. וּבְגִין דְּסָלִיק הַהוּא קַטֵּיגוֹרְיָא וְאִתְעָבִיד סַנֵּיגוֹרְיָא דְּיִשְׂרָאֵל, כְּדֵין קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל חוֹבַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וְכָל מַה דִּכְתִיב בְּאִינּוּן פִּתְקִין דִּלְעֵילָא, לְאַדְכְּרָא חוֹבַיְיהוּ דִּבְנֵי נָשָׁא, נָטִיל לוֹן וְרַמֵּי לוֹן כְּהַאי גַּוְונָא, לַאֲתַר דְּאִתְקְרֵי מְצוּלוֹת יָם. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (מיכה ז) וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצוּלוֹת יָם כָּל חַטֹּאתָם.

וְלָמַדְנוּ, הָאִישׁ הַזֶּה שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ לַמִּדְבָּר, כְּשֶׁהִגִּיעַ שָׁם אוֹתוֹ שָׂעִיר, הָיָה עוֹלֶה לָהָר, וְדוֹחֶה אוֹתוֹ בִּשְׁתֵּי יָדָיו, וְלֹא הָיָה מַגִּיעַ לַחֲצִי הָהָר עַד שֶׁנַּעֲשָׂה אֵיבָרִים אֵיבָרִים, וְאוֹתוֹ אִישׁ הָיָה אוֹמֵר: כָּךְ יִמָּחוּ עֲוֹנוֹת עַמְּךָ וְגוֹ'. וּמִשּׁוּם שֶׁעוֹלֶה אוֹתוֹ קָטֵגוֹר וְנַעֲשָׂה סָנֵגוֹר שֶׁל יִשְׂרָאֵל, אָז הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אֶת כָּל חֲטָאֵי יִשְׂרָאֵל וְכָל מַה שֶׁכָּתוּב בְּאוֹתָם פִּתָּקִים שֶׁלְּמַעְלָה לְהַזְכִּיר אֶת חֲטָאֵי בְּנֵי הָאָדָם, הוּא נוֹטֵל אוֹתָם וְזוֹרֵק אוֹתָם כְּמוֹ זֶה לְמָקוֹם שֶׁנִּקְרָא מְצוּלוֹת יָם. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (מיכה ז) וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצֻלוֹת יָם כָּל חַטֹּאתָם.

שליחת השעיר לעזאזל

חלק ג דף ס"ג ע"א רעיא מהימנא

פִּקּוּדָא דָּא, לְמִפְלַח כַּהֲנָא רַבָּא פּוּלְחָנָא דְּהַהוּא יוֹמָא כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ, וּלְמִשְׁלַח שָׂעִיר לַעֲזָאזֵל. רָזָא דָא כְּמָה דְּאַתְּ אָמֵר, בְּגִין לְאִתְפָּרְשָׁא מֵעַמָּא קַדִּישָׁא, וְלָא יִתְבַּע חוֹבֵיהוֹן קָמֵי מַלְכָּא. וְלָא יְקַטְרֵג עָלַיְיהוּ, דְּהָא לֵית לֵיהּ תְּקִיפוּ וְשׁוּלְטָנוּ, (בָּהּ) בַּר כַּד אִתְּקַף רוּגְזָא מִלְּעֵילָא, וּבְהַהוּא דּוֹרוֹנָא אִתְהַפָּךְ לְבָתָר אַפּוֹטְרוֹפּוֹסָא עָלַיְיהוּ, וְעַל דָּא אִתְדַּחְיָיא מִקַּמֵּי מַלְכָּא. וְהָא אוֹקִימְנָא, בְּגִין דְּאִיהוּ קֵץ כָּל בָּשָׂר.

וְעַמָּא קַדִּישָׁא יָהֲבִין לֵיהּ כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ לֵיהּ שָׂעִיר, וְרָזָא דָא (בראשית כז) הֵן עֵשָׂו אָחִי אִישׁ שָׂעִיר. כְּמָה דְּאִיהוּ בִּסְטָר דִּקְדוּשָׁה דְּכַר וְנוּקְבָא, אוֹף הָכִי בִּסְטָר מְסָאֲבוּ דְּכַר וְנוּקְבָא. מַתְלָא אַמְרֵי, לְכַלְבָּא אַרְמֵי לֵיהּ גַּרְמָא, יְלַחֵךְ עַפְרָא דְרַגְלָךְ. **מִצְוָה** זוֹ, שֶׁיַּעֲבֹד הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל אֶת עֲבוֹדַת אוֹתוֹ הַיּוֹם כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ, וְלִשְׁלֹחַ שָׂעִיר לַעֲזָאזֵל. הַסּוֹד הַזֶּה כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, כְּדֵי שֶׁיִּפָּרֵד מֵהָעָם הַקָּדוֹשׁ וְלֹא יִתְבַּע אֶת חֲטָאֵיהֶם לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְלֹא יְקַטְרֵג עֲלֵיהֶם, שֶׁהֲרֵי אֵין לוֹ תֹּקֶף וְשִׁלְטוֹן (בָּהּ) אֶלָּא רַק כְּשֶׁמִּתְחַזֵּק הָרֹגֶז מִלְּמַעְלָה, וּבְאוֹתוֹ דּוֹרוֹן מִתְהַפֵּךְ אַחַר כָּךְ לְאַפּוֹטְרוֹפּוֹס עֲלֵיהֶם, וְעַל כֵּן נִדְחֶה מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ. וַהֲרֵי בֵּאַרְנוּ, מִשּׁוּם שֶׁהוּא קֵץ כָּל בָּשָׂר.

וְהָעָם הַקָּדוֹשׁ נוֹתְנִים לוֹ כְּמוֹ שֶׁהוּא צָרִיךְ שָׂעִיר, וְסוֹד זֶה - (בראשית כז) הֵן עֵשָׂו אָחִי אִישׁ שָׂעִיר. כְּמוֹ שֶׁהוּא בְּצַד הַקְּדֻשָּׁה זָכָר וּנְקֵבָה, אַף כָּךְ בְּצַד הַטֻּמְאָה זָכָר וּנְקֵבָה. מָשָׁל אוֹמְרִים, זְרֹק עָצָם לְכֶלֶב, וְהוּא יְלַחֵךְ אֶת עֲפַר רַגְלֶךָ.

הכל צריך, טוב ורע

שָׁאֲלוּ לְבֶן זוֹמָא, מַהוּ לְסָרוּסֵי כַּלְבָּא. אָמַר לָהֶם, (ויקרא כב) וּבְאַרְצְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ, כָּל שֶׁבְּאַרְצְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ. כְּמָה דְּאִצְטְרִיךְ עָלְמָא לְהַאי, הָכִי אִצְטְרִיךְ עָלְמָא לְהַאי. וְעַל דָּא אִתְמַר, (בראשית א) וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד **שָׁאֲלוּ** אֶת בֶּן זוֹמָא, הַאִם לְסָרֵס כֶּלֶב? אָמַר לָהֶם, (ויקרא כב) וּבְאַרְצְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ, כֹּל שֶׁבְּאַרְצְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ. כְּמוֹ שֶׁהָעוֹלָם צָרִיךְ אֶת זֶה, כָּךְ צָרִיךְ הָעוֹלָם אֶת זֶה. וְעַל זֶה נֶאֱמַר, (בראשית א) וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד - זֶה

דָּא מַלְאָךְ הַמָּוֶת. לֵית לְבַטְּלָא לֵיהּ מִן עָלְמָא, עָלְמָא אִצְטְרִיךְ לֵיהּ, אַף עַל גַּב דִּכְתִיב בֵּיהּ, (ישעיה נו) וְהַכְּלָבִים עַזֵּי נֶפֶשׁ לֹא יָדְעוּ שָׂבְעָה וְגוֹ׳, לָא יִתְבַּטְּלוּן מִן עָלְמָא. כֹּלָּא אִצְטְרִיךְ טוֹב וְרָע.

וּבְגִינֵי כַּךְ אִית לָן בְּיוֹמָא דָא לְמִרְמֵי לֵיהּ גַּרְמָא לְכַלְבָּא, עַד דְּאִיהוּ גָרִיר, יֵיעוּל מָאן דְּיֵיעוּל לְגַבֵּי הֵיכָלָא דְמַלְכָּא, וְלֵית מָאן דְּיִמְחֵי בִידוֹי. לְבָתָר יְכַשְּׁכֵשׁ לֵיהּ בִּזְנָבֵיהּ.

מַלְאַךְ הַמָּוֶת, אֵין לְבַטְּלוֹ מִן הָעוֹלָם, שֶׁהָעוֹלָם צָרִיךְ אוֹתוֹ. אַף עַל גַּב שֶׁכָּתוּב בּוֹ (ישעיה נב) וְהַכְּלָבִים עַזֵּי נֶפֶשׁ לֹא יָדְעוּ שָׂבְעָה וְגוֹ׳, לֹא יִתְבַּטְּלוּ מִן הָעוֹלָם. הַכֹּל צָרִיךְ, טוֹב וָרָע.

וּמִשּׁוּם כָּךְ יֵשׁ לָנוּ בַּיּוֹם הַזֶּה לִזְרֹק עֶצֶם לַכֶּלֶב, עַד שֶׁהוּא גּוֹרֵר, יִכָּנֵס מִי שֶׁיִּכָּנֵס לְהֵיכַל הַמֶּלֶךְ, וְאֵין מִי שֶׁיִּמְחֶה בְּיָדוֹ. אַחַר כָּךְ יְכַשְּׁכֵשׁ בִּזְנָבוֹ.

הקב"ה חס על ישראל

מַה כְּתִיב וְהִתְוַדָּה עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וּכְתִיב וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם. כֵּיוָן דְּאִיהוּ חָמֵי הַאי שָׂעִיר. תִּיאוּבְתֵּיהּ לְגַבֵּיהּ, וּלְאִשְׁתַּכְלְלָא בַּהֲדֵיהּ, וְלָא יָדַע מֵאִינּוּן חוֹבִין דְּקָא נָטִיל שָׂעִיר. תָּב לְגַבַּיְיהוּ דְיִשְׂרָאֵל, חָמֵי לוֹן בְּלָא חוֹבִין, בְּלָא פְּשָׁעִין, דְּהָא כֻּלְּהוּ שָׁרָאן בְּרֵישָׁא דְשָׂעִיר, סָלִיק לְעֵילָא, וְשַׁבַּח לוֹן קָמֵי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָמֵי סַהֲדוּתָא דְהַהוּא מְקַטְרְגָא, וְהוֹאִיל וְתִיאוּבְתֵּיהּ לְרַחֲמָא עַל עַמֵּיהּ, אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ יָדַע כָּל עוֹבָדָא, חָס עֲלֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל.

מַה כָּתוּב? וְהִתְוַדָּה עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְכָתוּב וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם. כֵּיוָן שֶׁהוּא רוֹאֶה אֶת הַשָּׂעִיר הַזֶּה, תְּשׁוּקָתוֹ אֵלָיו וּלְהִתְדַּבֵּק עִמּוֹ, וְלֹא יוֹדֵעַ מֵאוֹתָם הַחֲטָאִים שֶׁנּוֹטֵל הַשָּׂעִיר. הוּא שָׁב אֶל יִשְׂרָאֵל, רוֹאֶה אוֹתָם בְּלִי חֲטָאִים, בְּלִי פְּשָׁעִים, שֶׁהֲרֵי כֻּלָּם שׁוֹרִים עַל רֹאשׁ הַשָּׂעִיר, עוֹלֶה לְמַעְלָה וּמְשַׁבֵּחַ אוֹתָם לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רוֹאֶה אֶת עֵדוּת אוֹתוֹ הַמְקַטְרֵג, וְהוֹאִיל וּתְשׁוּקָתוֹ לְרַחֵם עַל עַמּוֹ, אַף עַל גַּב שֶׁהוּא יוֹדֵעַ אֶת כָּל הַמַּעֲשֶׂה, הוּא חָס עַל יִשְׂרָאֵל.

וְכֹלָּא שַׁרְיָא בְּדָא, בְּגִין דְּלָא יִתְעַר רָזָא דְּדִינָא מִלְּעֵילָא, וְיִתְקַף הַאי וְיִשְׁתֵּצוּן בְּנֵי עָלְמָא, דְּהָא דָּא מִסִּטְרָא דְּדִינָא קַשְׁיָא קָא אָתֵי. וְאִי יִתְעַר הַאי, בְּחוֹבֵי בְּנֵי אֱנָשָׁא אִתְּעַר. דְּהָא לֵית לֵיהּ אַתְעָרוּ לְסַלְּקָא לְעֵילָא לְאִתְעָרָא דִּינָא קַשְׁיָא בַּר בְּדִיל חוֹבֵי בְּנֵי נָשָׁא. דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ עָבִיד חוֹבָא, אִתְכְּנַשׁ הַאי, וְכַמָּה אֶלֶף סַיְיָעָן דִּילֵיהּ, וּמִתְכַּנְּפִי תַּמָּן, וְנַטְלֵי לֵיהּ, וְסַלְּקֵי לְעֵילָא רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן. וְעַל כֹּלָּא יָהֵב קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵיטָא לְיִשְׂרָאֵל לְאִשְׁתְּזָבָא מִכָּל סִטְרִין. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קמד) אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְּהוָ"ה אֱלֹהָיו. (ע"כ רַעְיָא מְהֵימְנָא).

וְהַכֹּל שׁוֹרֶה עַל זֶה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יְעוֹרֵר אֶת סוֹד הַדִּין מִלְּמַעְלָה, וְזֶה יִתְחַזֵּק וְיִשְׁמְדוּ בְּנֵי הָעוֹלָם, שֶׁהֲרֵי זֶה בָּא מִצַּד הַדִּין הַקָּשֶׁה, וְאִם זֶה יִתְעוֹרֵר, הוּא מִתְעוֹרֵר בַּחֲטָאֵי בְּנֵי הָאָדָם, שֶׁהֲרֵי אֵין לוֹ הִתְעוֹרְרוּת לַעֲלוֹת לְמַעְלָה לְעוֹרֵר דִּין קָשֶׁה רַק מִשּׁוּם חֲטָאֵי בְּנֵי אָדָם. שֶׁהֲרֵי בְּשָׁעָה שֶׁאָדָם עוֹשֶׂה חֵטְא, זֶה מִתְאַסֵּף, וְכַמָּה אֲלָפִים מְסַיְּעִים שֶׁלּוֹ, וּמִתְכַּנְּסִים שָׁם וְנוֹטְלִים אוֹתוֹ וְעוֹלִים לְמַעְלָה. הָרַחֲמָן יַצִּילֵנוּ. וְעַל הַכֹּל נוֹתֵן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עֵצָה לְיִשְׂרָאֵל לְהִנָּצֵל מִכָּל הַצְּדָדִים, וְעַל זֶה כָּתוּב, (תהלים קמה) אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁה' אֱלֹהָיו. (עד כאן הרעיא מהימנא).

ביום הזה מזומן המלשין

חלק ג דף ק"א ע"ב

וְלָא דָּא בִּלְחוֹדוֹי, אֶלָּא בְּכָל זִמְנָא דְּדִלְטוּרָא זַמִּין, וְאִתְיְהִיב לֵיהּ רְשׁוּתָא, בָּעֵינָן לְשַׁוָּאָה לָקָבְלֵיהּ בְּמָה דְּיִתְעָסָק, וְשָׁבִיק לוֹן לְיִשְׂרָאֵל. בְּהַאי יוֹמָא דַּלְטוּרָא זַמִּין לְאַלְּלָא אַרְעָא. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (איוב א) וַיֹּאמֶר יְהוָ"ה אֶל הַשָּׂטָן מֵאַיִן תָּבֹא. וְהָא תָּנֵינָן, מִשּׁוּט בָּאָרֶץ, מָאי הוּא. אֶלָּא הַאי הוּא דִּלְטוּרָא רַבָּא מִקַּטְרְגָא דְּיִשְׂרָאֵל.

וְלֹא זֶה בִּלְבַדּוֹ, אֶלָּא בְּכָל פַּעַם שֶׁמְּזֻמָּן הַמַּלְשִׁין וְנִתְּנָת לוֹ רְשׁוּת, צְרִיכִים לָשִׂים כְּנֶגְדּוֹ בְּמַה שֶׁיִּתְעַסֵּק וְיַעַזֹּב אֶת יִשְׂרָאֵל. בַּיּוֹם הַזֶּה מְזֻמָּן הַמַּלְשִׁין לְרַגֵּל אֶת הָאָרֶץ. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (איוב א) וַיֹּאמֶר ה' אֶל הַשָּׂטָן מֵאַיִן תָּבֹא. וַהֲרֵי שָׁנִינוּ, מִשּׁוּט בָּאָרֶץ, מַה זֶּה? אֶלָּא זֶהוּ הַמַּלְשִׁין הַגָּדוֹל מִקַּטְרְגָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

וְהָא אַתְעָרוּ חַבְרַיָּיא, (דְּוַדַּאי) בְּהַהִיא שַׁעְתָּא דַּהֲווֹ זְמִינִין יִשְׂרָאֵל לְמֶעְבַּר יַמָּא, וּלְאִתְפְּרָעָא מִמִּצְרָאֵי, אָמַר, אֲנָא אַעְבְּרִנָּא בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, וַחֲמֵינָא דְּלָא אִתְחֲזוּן אִלֵּין לְמֵיעַל בְּגַוָּוהִי, אִי אַנְתְּ דָּאִין דִּינָא, דִּינַיְיהוּ הָכָא כְּמִצְרָאֵי, מַה שַׁנְיָין אִלֵּין מֵאִלֵּין, אוֹ יְמוּתוּן כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא, אוֹ יְהַדְּרוּן כֻּלְּהוּ לְמִצְרַיִם. וְלָאו אַנְתְּ הוּא דְּאָמַרְתְּ, (בראשית טו) וַעֲבָדוּם וְעִנּוּ אוֹתָם ד' מֵאוֹת שָׁנָה, וְהָא לָא סְלִיקוּ מֵחוּשְׁבָּנַיָּא אֶלָּא רְד"ו, וְלָא יַתִּיר.

וַהֲרֵי הִתְעוֹרְרוּ הַחֲבֵרִים, (שֶׁוַּדַּאי) בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מְזֻמָּנִים לַעֲבֹר בַּיָּם וּלְהִפָּרַע מִן הַמִּצְרִים, אָמַר: אֲנִי עָבַרְתִּי בָּאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה, וְרָאִיתִי שֶׁאֵלֶּה לֹא רְאוּיִים לְהִכָּנֵס לְתוֹכָהּ. אִם אַתָּה דָּן דִּין - הַדִּינִים שֶׁלָּהֶם כָּאן כְּמוֹ הַמִּצְרִים. מַה שּׁוֹנִים אֵלּוּ מֵאֵלּוּ? אוֹ שֶׁיָּמוּתוּ כֻּלָּם כְּאֶחָד, אוֹ שֶׁיַּחְזְרוּ כֻּלָּם לְמִצְרַיִם. וְלֹא אַתָּה הוּא שֶׁאָמַרְתָּ, (בראשית טו) וַעֲבָדוּם וְעִנּוּ אוֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה? וַהֲרֵי לֹא עָלוּ מֵחֶשְׁבּוֹנוֹ אֶלָּא מָאתַיִם וְעֶשֶׂר, וְלֹא יוֹתֵר.

להעסיק את המקטרג

אָמַר קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מָאי אַעְבִּיד, אִשְׁתַּדְּלוּתָא בַּעְיָא הָכָא, לְאַיְיתָאָה קָרָבָא לָקָבְלֵיהּ, יָהִיבְנָא לֵיהּ בְּמָה דְּיִתְעַסָּק, וְיִשְׁבּוֹק בְּהוּ לְבָנַי, וְהָא אִשְׁתְּכַח בְּמַאן דְּיִתְעַסָּק, מִיַּד אָמַר לֵיהּ, הֲשַׁמְתָּ לִבְּךָ אֶל עַבְדִּי אִיּוֹב כִּי אֵין כָּמוֹהוּ בָּאָרֶץ. מִיַּד פָּלַג לֵיהּ דַּלְטוֹרָא בְּמִלִּין, וַיַּעַן הַשָּׂטָן אֶת יְהוָ"ה אדון הכל היה הוה ויהיה וַיֹּאמַר הַחִנָּם יָרֵא אִיּוֹב אֱלֹהִים.

אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: מָה אֶעֱשֶׂה? כָּאן צְרִיכָה הִשְׁתַּדְּלוּת, לְהָבִיא קְרָב כְּנֶגְדּוֹ. אֶתֵּן לוֹ בְּמַה שֶׁיִּתְעַסֵּק, וְיַעֲזֹב אֶת בָּנַי, וַהֲרֵי נִמְצָא בְּמַה שֶׁיִּתְעַסֵּק. מִיָּד אָמַר לוֹ: הֲשַׂמְתָּ לִבְּךָ אֶל עַבְדִּי אִיּוֹב כִּי אֵין כָּמוֹהוּ בָּאָרֶץ. מִיָּד חָלַק לוֹ הַמַּלְשִׁין בִּדְבָרִים, וַיַּעַן הַשָּׂטָן אֶת ה' וַיֹּאמַר הַחִנָּם יָרֵא אִיּוֹב אֱלֹהִים.

לְרַעְיָא דְּבָעֵי לְאַעְבְּרָא עָאנֵיהּ בְּחַד נַהֲרָא, אַעְבָּר זְאֵבָא לְקַטְרְגָא לֵיהּ בְּעָאנֵיהּ, רַעְיָא הָוָה חַכִּים, אָמַר מָאי אַעְבִּיד, דִּבְעוֹד דַּאֲנָא אַעְבָּר

לְרוֹעֶה שֶׁרָצָה לְהַעֲבִיר צֹאנוֹ בְּנָהָר אֶחָד. עָבַר זְאֵב לְהִתְגָּרוֹת בְּצֹאנוֹ. הָרוֹעֶה הָיָה חָכָם, אָמַר: מָה אֶעֱשֶׂה, שֶׁבְּעוֹד שֶׁאֲנִי מַעֲבִיר אֶת

לְטַלְיָא, יְקַטְרֵג הוּא בְּעָאנִי. זָקָף עֵינוֹי, וְחָמָא בֵּין עָאנָא, חַד תַּיְישָׁא מֵאִלֵּין תַּיְישֵׁי בָרָא, דְּהֲוָה רַב וְתַקִּיף. אָמַר, אַשְׁדֵּי דָא לָקָבְלֵיהּ, וּבְעוֹד דְּמִקַּטְרְגֵי דָא בְּדָא, אַעְבַּר לְכָל עָאנָא, וְיִשְׁתֵּזְבוּן מִנֵּיהּ.

כַּךְ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, וַדַּאי הָא תַּיְישָׁא חַד רַב וְתַקִּיף וְאָלִים, אַשְׁדֵּי לְקָבְלֵיהּ, וּבְעוֹד דְּהוּא יִשְׁתְּדַל בֵּיהּ, יַעַבְרוּן בָּנַי, וְלָא יִשְׁתְּכַח קַטֵּיגוֹרָא לְגַבַּיְיהוּ. מִיַּד, וַיֹּאמֶר יְהוָ֖ה אֶל הַשָּׂטָן הֲשַׂמְתָּ לִבְּךָ. עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זַוּוּג לְהוּ כַּחֲדָא, דְּכְתִיב הִנּוֹ בְיָדֶךָ. בְּעוֹד דְּהוּא אִשְׁתְּדַל בֵּיהּ, שָׁבִיק לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, וְלָא אִשְׁתְּכַח קַטֵּיגוֹרָא לְגַבַּיְיהוּ.

אוֹף הָכִי בְּהַאי יוֹמָא, דְּלְטוֹרָא זַמִּין לְאַלְלָא אַרְעָא, **וּבְעִינָא לְשַׁדְּרָא** לְקָבְלֵיהּ בְּמָה דְּיִתְעָסָק (כְּגַוְונָא דִילֵיהּ), **וּבְעוֹד** דְּאִיהוּ אִשְׁתְּדַל בֵּיהּ, שָׁבִיק לוֹן לְיִשְׂרָאֵל. וּמַתְלָא אַמְרֵי לְזִלְזוּלָא דְּבֵי מַלְכָּא, הַב לֵיהּ זְעֵיר חַמְרָא, וְיִשַׁבְּחָךְ קַמֵּי מַלְכָּא. וְאִי לָאו יֵימָא לְמַלְכָּא מִלָּה בִישָׁא. לְזִמְנִין נַטְלִין לָהּ לְהַהִיא מִלָּה, עִלָּאֵי דְּבֵי מַלְכָּא, וּמַלְכָּא עָבִיד דִּינָא בְּגִינֵיהּ.

רַבִּי (דף ק"ב ע"א) יִצְחָק אָמַר, לְשַׁטְיָא דְקָאִים קָמֵי מַלְכָּא, הַב לֵיהּ הַטְלָאִים, הוּא יִתְגָּרֶה בַּצֹּאן? הֵרִים עֵינָיו וְרָאָה בֵּין הַצֹּאן תַּיִשׁ אֶחָד מֵאוֹתָם תֵּישֵׁי הַבָּר, שֶׁהָיָה גָּדוֹל וְחָזָק. אָמַר: אָזְרֹק זֶה כְּנֶגְדּוֹ, וּבְעוֹד שֶׁמִּתְגָּרִים זֶה בָּזֶה, אַעֲבִיר אֶת כָּל הַצֹּאן וְיִנָּצְלוּ מִמֶּנּוּ.

כָּךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. אָמַר: וַדַּאי הַתַּיִשׁ הַזֶּה גָּדוֹל אֶחָד וְחָזָק וְאַלִּים, אֶזְרֹק כְּנֶגְדּוֹ, וּבְעוֹד שֶׁהוּא מִתְעַסֵּק עִמּוֹ, יַעַבְרוּ בָנַי, וְלֹא יִמָּצֵא קָטֵגוֹר עֲלֵיהֶם. מִיָּד - וַיֹּאמֶר ה' אֶל הַשָּׂטָן הֲשַׂמְתָּ לִבְּךָ. עַד שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא זִוֵּג אוֹתָם כְּאֶחָד, שֶׁכָּתוּב הִנּוֹ בְיָדֶךָ. בְּעוֹד שֶׁהוּא מִתְעַסֵּק בּוֹ, עָזַב אֶת יִשְׂרָאֵל, וְלֹא נִמְצָא מְקַטְרֵג אֲלֵיהֶם.

אַף כָּאן בַּיּוֹם הַזֶּה הַמַּלְשִׁין מְזַמֵּן לְרַגֵּל אֶת הָאָרֶץ, **וּצְרִיכִים לִשְׁלֹחַ כְּנֶגְדּוֹ בְּמַה שֶׁיִּתְעַסֵּק** (בַּדָּגְמָה שֶׁלּוֹ), וּבְעוֹד שֶׁהוּא מִתְעַסֵּק בּוֹ, עוֹזֵב אֶת יִשְׂרָאֵל. וּמָשָׁל אוֹמְרִים לַמְזַלְזֵל שֶׁל בֵּית הַמֶּלֶךְ: תֵּן לוֹ מְעַט יַיִן, וְיִשַּׁבַּחֲךָ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ. וְאִם לֹא, יֹאמַר לַמֶּלֶךְ דִּבּוּר רָע. לִפְעָמִים נוֹטְלִים אֶת אוֹתוֹ דִּבּוּר עֶלְיוֹנֵי בֵּית הַמֶּלֶךְ, וְהַמֶּלֶךְ עוֹשֶׂה בִּגְלָלוֹ דִּין.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, לְשׁוֹטֶה שֶׁעוֹמֵד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ, תֵּן לוֹ יַיִן, וְאַחַר כָּךְ

חַמְרָא, וּלְבָתַר אִימָא לֵיהּ, וְאַחְזֵי לֵיהּ, כָּל אִינּוּן טַעֲוָון דְּעַבְדַּת, וְכָל אִינּוּן בִּישִׁין, וְהוּא יֵיתֵי וִישַׁבְּחָךְ, וְיֵימָא דְּלָא יִשְׁתְּכַח בְּעָלְמָא כְּוָותָךְ. אוֹף הָכָא, הָא קָאִים דַּלְטוֹרָא תָּדִיר קַמֵּי מַלְכָּא, יִשְׂרָאֵל יָהֲבִין לֵיהּ הַאי דּוֹרוֹן, וּבְהַאי דּוֹרוֹן פִּתְקָא, לְכָל בִּישִׁין, וּלְכָל טַעֲוָון, וּלְכָל חוֹבִין דְּעַבְדוּ יִשְׂרָאֵל, וְהוּא אָתֵי וּמְשַׁבַּח לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, וְאִתְעָבִיד סַנֵּיגוֹרָא עָלַיְיהוּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַהְדַּר כֹּלָּא לְרֵישָׁא דְּבִישֵׁי דְעַמֵּיהּ, בְּגִין דִּכְתִיב, (משלי כה) כִּי גֶחָלִים אַתָּה חוֹתֶה עַל רֹאשׁוֹ.

חלק ג דף ק"ב ע"א

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וַוי לוֹן לְעַמָּא דְעֵשָׂו, בְּשַׁעְתָּא דְהַאי שָׂעִיר מְשַׁדְּרֵי לְהַהוּא דְּלַטוֹרָא מְמָנָא דְעָלַיְיהוּ, דִּבְגִינֵיהּ אָתֵי לְשַׁבְּחָא לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַהְדַּר כָּל אִינּוּן חוֹבִין לְרֵישָׁא דְעַמֵּיהּ, בְּגִין דִּכְתִיב, (תהלים קא) דּוֹבֵר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנֶגֶד עֵינָי. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אִלְמָלֵא חֲווּ יַדְעֵי אוּמוֹת הָעוֹלָם מֵהַאי שָׂעִיר, לָא שַׁבְקִין לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, יוֹמָא חַד בְּעָלְמָא.

תָּא חֲזֵי, כָּל הַהוּא יוֹמָא מִשְׁתְּדַל אִיהוּ בְּהַהוּא שָׂעִיר, וּבְגִין כָּךְ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְכַפֵּר לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, וְדָכֵי לוֹן מִכֹּלָּא, וְלָא אֱמוֹר לוֹ וְהַרְאֵה לוֹ כָּל אוֹתָן טָעֲיוֹת שֶׁעָשִׂיתָ וְכָל אוֹתָן רָעוֹת, וְהוּא יָבֹא וִישַׁבַּח אוֹתְךָ, וְיֹאמַר שֶׁלֹּא נִמְצָא בָּעוֹלָם כְּמוֹתְךָ. אַף כָּאן, הֲרֵי עוֹמֵד הַמַּלְשִׁין תָּמִיד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ, יִשְׂרָאֵל נוֹתְנִים לוֹ אֶת הַדּוֹרוֹן הַזֶּה, וּבַדּוֹרוֹן הַזֶּה פֶּתֶק לְכָל הָרָעוֹת וּלְכָל הַטָּעֲיוֹת וּלְכָל הַחֵטְאִים שֶׁעָשׂוּ יִשְׂרָאֵל, וְהוּא בָּא וּמְשַׁבֵּחַ אֶת יִשְׂרָאֵל, וְנַעֲשֶׂה עֲלֵיהֶם סָנֵגוֹר, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַחֲזִיר אֶת הַכֹּל לְרֹאשׁ הָרָעִים שֶׁל עַמּוֹ, מִשּׁוּם שֶׁכָּתוּב (משלי כה) כִּי גֶחָלִים אַתָּה חוֹתֶה עַל רֹאשׁוֹ.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, אוֹי לוֹ לָעָם שֶׁל עֵשָׂו בְּשָׁעָה שֶׁשּׁוֹלְחִים אֶת הַשָּׂעִיר הַזֶּה לְאוֹתוֹ הַמַּלְשִׁין שֶׁמְּמֻנֶּה עֲלֵיהֶם, שֶׁבִּגְלָלוֹ בָּא לְשַׁבֵּחַ אֶת יִשְׂרָאֵל, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַחֲזִיר אֶת כָּל הַחֵטְאִים עַל רֹאשׁ עַמּוֹ, מִשּׁוּם שֶׁכָּתוּב (תהלים קא) דּוֹבֵר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנֶגֶד עֵינָי. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אִלְמָלֵא הָיוּ יוֹדְעִים אֻמּוֹת הָעוֹלָם מֵהַשָּׂעִיר הַזֶּה, לֹא מַשְׁאִירִים אֶת יִשְׂרָאֵל יוֹם אֶחָד בָּעוֹלָם.

בֹּא רְאֵה, כָּל אוֹתוֹ יוֹם הוּא מִתְעַסֵּק עִם אוֹתוֹ שָׂעִיר, וּמִשּׁוּם כָּךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְכַפֵּר לְיִשְׂרָאֵל וּמְטַהֵר אוֹתָם מֵהַכֹּל, וְלֹא נִמְצֵאת

אִשְׁתְּכַח קַטֵגוֹרְיָא קַמֵּיהּ. לְבָתָר, הוּא אָתֵי וּמְשַׁבַּח לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל. וּכְדֵין שָׁאִיל לֵיהּ, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל הַשָּׂטָן מֵאַיִן תָּבֹא, אָתִיב בְּתוּשְׁבַּחְתַּיְיהוּ דְיִשְׂרָאֵל, וְקַטֵיגוֹרָא אִתְעָבִיד סַנֵיגוֹרָא וְאָזִיל לֵיהּ.

קָטֵגוֹרְיָה לְפָנָיו. אַחַר כָּךְ הוּא בָּא וּמְשַׁבֵּחַ אֶת יִשְׂרָאֵל, וְאָז שׁוֹאֵל אוֹתוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, וַיֹּאמֶר ה' אֶל הַשָּׂטָן מֵאַיִן תָּבֹא. מֵשִׁיב בְּתִשְׁבַּחְתָּם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְהַקָּטֵגוֹר נַעֲשֶׂה סָנֵגוֹר וְהוֹלֵךְ לוֹ.

כחו של שעיר

כְּדֵין קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לְשִׁבְעִין שָׁרִין דְּסָחֲרִין כּוּרְסְיָא, חֲמִיתוּן הַאי דִלְטוֹרָא, הֵיאַךְ קָאִים עַל בָּנַי תָּדִיר, (אִסְתְּכָמוּ) הָא שְׁעִירָא חָדָא דְאִשְׁתְּכַח (ס"א אִשְׁתְּדַר) גַּבֵּיהּ, בְּפִתְקָא דְכָל חוֹבַיְיהוּ וְכָל טָעֲוָתַיְיהוּ, וְכָל מַה דְּחָטוּ וְחָבוּ קַמַּאי, וְהוּא קָבִיל לוֹן. כְּדֵין אִסְתְּכָמוּ כֻּלְּהוּ, דְּיַהֲדְרוּן אִינּוּן חוֹבִין עַל עַמֵּיהּ.

אָז הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹמֵר לְשִׁבְעִים הַשָּׂרִים שֶׁסְּבִיב הַכִּסֵּא: רְאִיתֶם אֶת הַמַּלְשִׁין הַזֶּה, אֵיךְ עוֹמֵד עַל בָּנַי תָּמִיד? (מִסְכִּימִים) הֲרֵי שָׂעִיר אֶחָד שֶׁנִּמְצָא (שֶׁנִּשְׁלַח) אֶצְלוֹ בְּפֶתֶק עִם כָּל חֲטָאֵיהֶם וְכָל טָעֲיוֹתֵיהֶם, וְכָל מַה שֶׁחָטְאוּ וְחָבוּ לְפָנַי, וְהוּא קִבֵּל אוֹתָם. אֲזַי כֻּלָּם מַסְכִּימִים שֶׁיַּחְזִרוּ אוֹתָם הַחֲטָאִים עַל עַמּוֹ.

העוונות חוזרים על ראשי עמו

רַבִּי אַבָּא אָמַר, כָּל אִינּוּן חוֹבִין וְחַטָּאִין מִתְדַּבְּקִין בֵּיהּ, כְּמָה דִכְתִיב, (מיכה ז) וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצוּלוֹת יָם כָּל חֲטֹאתָם. וּלְבָתַר, כֻּלְּהוּ מִתְהַדְּרָן בְּרֵישֵׁיהוֹן דְּעַמֵּיהּ, הָדָא הוּא דִכְתִיב, (ויקרא טז) וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה. בְּהַאי יוֹמָא מִתְעַטָּר כַּהֲנָא בְּעִטְרִין עִלָּאִין, וְהוּא

רַבִּי אַבָּא אָמַר, כָּל אוֹתָם עֲוֹנוֹת וַחֲטָאִים נִדְבָּקִים בּוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מיכה ז) וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצֻלוֹת יָם כָּל חַטֹּאתָם. וְאַחַר כָּךְ כֻּלָּם חוֹזְרִים עַל רָאשֵׁי עַמּוֹ, זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (ויקרא טז) וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנֹתָם אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה. בַּיּוֹם הַזֶּה מִתְעַטֵּר הַכֹּהֵן בַּעֲטָרוֹת עֶלְיוֹנוֹת, וְהוּא עוֹמֵד בֵּין

קָאִים בֵּין עֵלָּאֵי וְתַתָּאֵי, וּמְכַפֵּר עָלֵיהּ וְעַל בֵּיתֵיהּ, וְעַל כַּהֲנֵי, וְעַל מַקְדָּשָׁא, וְעַל יִשְׂרָאֵל כֻּלְּהוּ.

עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, וּמְכַפֵּר עָלָיו וְעַל בֵּיתוֹ, וְעַל הַכֹּהֲנִים, וְעַל הַמִּקְדָּשׁ, וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

ושעיר עזים אחד

חלק ג דף רמ"ח ע"א

וְעוֹד וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד, תְּרֵין שְׂעִירִין אִינּוּן, דְּאִתְּמַר עָלַיְיהוּ (ויקרא טז) וְלָקַח אֶת שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים וְגוֹ' גּוֹרָל אֶחָד לַיהוָה אדון הכל היה הוה ויהיה וְגוֹרָל אֶחָד לַעֲזָאזֵל. שָׂעִיר לַיהוָה אדון הכל היה הוה ויהיה, בְּגִין מִיעוּט סִיהֲרָא, וְאִיהוּ שָׂעִיר אֶחָד לַיהוָה אדון הכל היה הוה ויהיה לְחַטָּאת. אֶחָד: מִסִּטְרָא דְּיִחוּדָא. אֲבָל שָׂעִיר דַּעֲזָאזֵל, לָא כְתִיב בֵּיהּ אֶחָד, לָא קָרְבָּן, וְלָא אִשֶּׁה, וְלָא עוֹלָה. אֶלָּא וְשִׁלַּח בְּיַד אִישׁ עִתִּי הַמִּדְבָּרָה. וְשִׁלַּח, כִּדְאָמַר יַעֲקֹב (בראשית לב) מִנְחָה הִיא שְׁלוּחָה לַאדֹנִי לְעֵשָׂו. אוֹף הָכִי שׁוֹחֵד, לְתַבְרָא רוּגְזָא דְּסָמָאֵ"ל, דְּלָא יִתְקְרִיב לְמַקְדְּשָׁא לְקַטְרְגָא.

וְעוֹד, וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד - שְׁנֵי שְׂעִירִים הֵם, שֶׁנֶּאֱמַר עֲלֵיהֶם (ויקרא טז) וְלָקַח אֶת שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים וְגוֹ' גּוֹרָל אֶחָד לַה' וְגוֹרָל אֶחָד לַעֲזָאזֵל. שָׂעִיר לַה', בִּגְלַל מִעוּט הַלְּבָנָה, וְהוּא שָׂעִיר אֶחָד לַיהוָ"ה לְחַטָּאת. אֶחָד - מִצַּד הַיִּחוּד. אֲבָל שָׂעִיר שֶׁל עֲזָאזֵל לֹא כָתוּב בּוֹ אֶחָד, לָא קָרְבָּן, וְלֹא אִשֶּׁה, וְלֹא עוֹלָה. אֶלָּא - וְשִׁלַּח בְּיַד אִישׁ עִתִּי הַמִּדְבָּרָה. וְשִׁלַּח, כְּמוֹ שֶׁאָמַר יַעֲקֹב, (בראשית לב) מִנְחָה הִיא שְׁלוּחָה לַאדֹנִי לְעֵשָׂו. אַף כָּךְ שֹׁחַד, לִשְׁבֹּר הָרוֹגֶז שֶׁל סָמָאֵ"ל שֶׁלֹּא יִתְקָרֵב לַמִּקְדָּשׁ לְקַטְרֵג.

לְכַלְבָּא דְּאִיהוּ רָעֵב, וּמַאן דְּבָעֵי דְּלָא נָשִׁיךְ לֵיהּ, יָהִיב לֵיהּ בִּשְׂרָא לְמֵיכַל, אוֹ נָהֲמָא, וְיַשְׁקֵי לֵיהּ מַיָּא. וְדָא דְּמִלָּה, (משלי כה) אִם רָעֵב שׂוֹנַאֲךָ הַאֲכִלֵהוּ לָחֶם וְגוֹ'. וּבְדָא יִתְהַדַּר רְחִימוּ דְּבַר נָשׁ, דְּלָא דַּי דְּלָא נָשִׁיךְ לֵיהּ בְּכַמָּה יִסּוּרִין, אֶלָּא אִתְּהַדַּר לְמֶהֱוֵי לֵיהּ סַנֵּיגוֹרָא, וְאִתְּהַדַּר רְחִימוֹי.

מָשָׁל לְכֶלֶב שֶׁהוּא רָעֵב, וּמִי שֶׁרוֹצֶה שֶׁלֹּא יִנְשֹׁךְ אוֹתוֹ, נוֹתֵן לוֹ בָּשָׂר לֶאֱכֹל אוֹ לֶחֶם, וַיַּשְׁקֶה אוֹתוֹ מַיִם. וְסוֹד הַדָּבָר - (משלי כה) אִם רָעֵב שֹׂנַאֲךָ הַאֲכִלֵהוּ לָחֶם וְגוֹ'. וּבָזֶה יַחֲזֹר לְאַהֲבָתוֹ שֶׁל הָאָדָם. שֶׁלֹּא דַּי שֶׁלֹּא יִנְשֹׁךְ אוֹתוֹ בְּכַמָּה יִסּוּרִים, אֶלָּא יַחֲזֹר לִהְיוֹת עָלָיו סָנֵגוֹר, וַיַּחֲזֹר לִהְיוֹת אוֹהֲבוֹ.

נושא עוון

וַאֲמַאי הֲווֹ שַׁלְחִין לֵיהּ בְּיַד אִישׁ עִתִּי, פָּגִים. בְּגִין דְּסִטְרִין אַחֲרָנִין כֻּלְּהוּ מָאֲרֵי מוּמִין, וְאִתְקְרִיאוּ שְׂעִירִים, דִּכְתִיב, (ישעיה יג) וּשְׂעִירִים יְרַקְּדוּ שָׁם. וְאִתְּמַר בְּהוֹן, (ויקרא יז) וְלֹא יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת זִבְחֵיהֶם לַשְּׂעִירִם. דְּעָלַיְיהוּ אִתְּמַר, (דברים לב) יִזְבְּחוּ לַשֵּׁדִים לֹא אֱלֹהַּ. וּבְשָׂעִיר דָּא, אִתְפְּרַשׁ מִכֹּלָּא, וְנוֹשֵׂא כָּל חוֹבִין דְּיִשְׂרָאֵל עָלֵיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ויקרא טז) וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם. וְעוֹד, בָּתַר דְּנָטִיל אִיהוּ וְנָשָׂא. קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (שמות לד) נֹשֵׂא עָוֹן. מָאי בֵּין נוֹשֵׂא לְנָשָׂא. נָשָׂא: מָטוּלָא. נוֹשֵׂא: סְלִיקוּ דְּמָטוּלָא. (וּבְחִבּוּרָא קַדְמָאָה) (ע"כ רעיא מהימנא)

וּמַדּוּעַ הָיוּ שׁוֹלְחִים אוֹתוֹ בְּיַד אִישׁ עִתִּי, פָּגוּם? מִשּׁוּם שֶׁהַצְּדָדִים הָאֲחֵרִים כֻּלָּם בַּעֲלֵי מוּמִים, וְנִקְרְאוּ שְׂעִירִים, שֶׁכָּתוּב (ישעיה יג) וּשְׂעִירִים יְרַקְּדוּ שָׁם. וְנֶאֱמַר בָּהֶם, (ויקרא יז) וְלֹא יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת זִבְחֵיהֶם לַשְּׂעִירִם. שֶׁעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (דברים לב) יִזְבְּחוּ לַשֵּׁדִים לֹא אֱלֹהַּ. וּבְשָׂעִיר זֶה נִפְרָשׁ מֵהַכֹּל, וְנוֹשֵׂא אֶת כָּל חוֹבוֹת יִשְׂרָאֵל עָלָיו, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא טז) וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם. וְעוֹד, אַחַר שֶׁנּוֹטֵל הוּא - וְנָשָׂא. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא (שמות לד) נֹשֵׂא עָוֹן. מַה בֵּין נוֹשֵׂא לְנָשָׂא? נָשָׂא - מַשָּׂאוֹי. נֹשֵׂא - הֲרָמַת הַמַּשָּׂאוֹי. (וּבְחִבּוּר קַדְמוֹן) (ע"כ רעיא מהימנא).

כמו למטה כן למעלה

חלק ג דף ס"ג ע"א

תָּאנָא, בְּהַהִיא שַׁעְתָּא דִּכְתִיב, וְלָקַח אַהֲרֹן אֶת שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים וְגוֹ', מִתְעָרִין אִינּוּן בְּהַהוּא יוֹמָא לְעֵילָּא, וּבַעְיָין לְשַׁלְטָאָה (נ"א לְשַׁטָּאָה) וּלְמִיפַּק בְּעָלְמָא. כֵּיוָן דְּכַהֲנָא מִקָּרֵב אִלֵּין לְתַתָּא, מִתְקָרְבִין אִינּוּן לְעֵילָּא. כְּדֵין עַדְבִין סַלְקִין בְּכָל סִטְרִין, כַּהֲנָא יָהַב עַדְבִין לְתַתָּא, כַּהֲנָא יָהִיב עַדְבִין לְעֵילָּא. כְּמָה דְּחַד

לָמַדְנוּ, בְּאוֹתָה שָׁעָה שֶׁכָּתוּב וְלָקַח אַהֲרֹן אֶת שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים וְגוֹ', הֵם מִתְעוֹרְרִים בְּאוֹת יוֹם לְמַעְלָה וְרוֹצִים לִשְׁלֹט (לִשְׁטוֹת) וְלָצֵאת לָעוֹלָם. כֵּיוָן שֶׁהַכֹּהֵן מַקְרִיב אֶת אֵלּוּ לְמַטָּה, אָז נִקְרָבִים אוֹתָם שֶׁלְּמַעְלָה, וְאָז עוֹלִים הַגּוֹרָלוֹת בְּכָל הַצְּדָדִים. הַכֹּהֵן נוֹתֵן גּוֹרָלוֹת לְמַטָּה, הַכֹּהֵן נוֹתֵן גּוֹרָלוֹת לְמַעְלָה. כְּמוֹ שֶׁאֶחָד נִשְׁאָר

אִשְׁתְּאַר בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתַתָּא. וְחַד אַפְּקִין לֵיהּ לְהַהוּא מַדְבְּרָא, הָכִי נָמֵי לְעֵילָא, חָד אִשְׁתְּאַר בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְחַד נָפִיק וְשָׁט בְּעָלְמָא, לְהַהוּא מַדְבְּרָא עִלָּאָה, וְחַד בְּחַד מִתְקַשָּׁר.

עִם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמַטָּה, וְאֶת הָאֶחָד מוֹצִיאִים לְאוֹתוֹ הַמִּדְבָּר, כָּךְ גַּם לְמַעְלָה אֶחָד נִשְׁאָר עִם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְאֶחָד יוֹצֵא לְשׁוֹטֵט בָּעוֹלָם לְאוֹתוֹ הַמִּדְבָּר הָעֶלְיוֹן, וְאֶחָד נִקְשָׁר בְּאֶחָד.

לפני ה' תטהרו

חלק ג דף ס"ז ע"א

וְכָל אִינּוּן סִפְּרִין דִּפְתִיחִין קָמֵיהּ, וּכְתִיבִין קָמֵיהּ **כָּל אִינּוּן** חוֹבִין, **הוּא** מְזַכֵּי לוֹן, וּמַדְכֵּי לוֹן מִכֻּלְּהוּ, הָדָא הוּא דִכְתִיב מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָ֖ה תִּטְהָֽרוּ. לִפְנֵי יְהוָ֖ה מַמָּשׁ, אִינּוּן דְּאַמְרִין קְרָא, עַד הָכָא אַמְרִין, וְלָא יַתִּיר. וְלֵית רְשׁוּ לְאָחֳרָא דְּלִימָא תִּטְהָרוּ, אֶלָּא כַּהֲנָא רַבָּא, דְּפָלַח פּוּלְחָנָא, וְקָשַׁר שְׁמָא קַדִּישָׁא בְּפוּמֵיהּ, וְכַד הָוָה אִתְקְשַׁר וּמִתְבָּרֵךְ בְּפוּמֵיהּ, הַהוּא קָלָא נָחִית וּבָטַשׁ בֵּיהּ, וְאִתְנְהִיר מִלָּה בְּפוּמֵיהּ דְּכַהֲנָא, וְאוֹמֵר תִּטְהָרוּ. פָּלַח פּוּלְחָנָא, וּמִתְבָּרְכִין כָּל אִינּוּן עִלָּאִין דְּאִשְׁתָּאֲרוּ.

וְכָל אוֹתָם הַסְּפָרִים הַפְּתוּחִים לְפָנָיו וּכְתוּבִים לְפָנָיו אֶת כָּל אוֹתָם הַחֲטָאִים, הוּא מְזַכֶּה אוֹתָם וּמְטַהֵר אוֹתָם מִכֻּלָּם. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי ה' תִּטְהָרוּ. לִפְנֵי ה' מַמָּשׁ. אוֹתָם שֶׁאוֹמְרִים אֶת הַפָּסוּק, אוֹמְרִים עַד כָּאן וְלֹא יוֹתֵר. וְאֵין רְשׁוּת לְאַחֵר לוֹמַר תִּטְהָרוּ, אֶלָּא הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל שֶׁעוֹבֵד אֶת הָעֲבוֹדָה, וְקוֹשֵׁר אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ בְּפִיו. וּכְשֶׁהָיָה נִקְשָׁר וּמִתְבָּרֵךְ בְּפִיו, אוֹתוֹ קוֹל יוֹרֵד וּמַכֶּה בּוֹ, וּמְאִירָה הַמִּלָּה בְּפִי הַכֹּהֵן, וְאוֹמֵר תִּטְהָרוּ. עָבַד עֲבוֹדָה, וּמִתְבָּרְכִים כָּל אוֹתָם הָעֶלְיוֹנִים שֶׁנִּשְׁאֲרוּ.

כניסת הכהן גדול לקדש הקדשים

חלק ג דף ס"ז ע"א

וּלְבָתַר אַסְחֵי גּוּפֵיהּ, וְקִדֵּשׁ יְדוֹי, לְאַעֲלָא בְּפוּלְחָנָא אַחֲרָא קַדִּישָׁא. עַד דְּיִתְכַּוֵּן לְמֵיעַל לַאֲתַר

אַחַר כָּךְ רוֹחֵץ גּוּפוֹ וּמְקַדֵּשׁ יָדָיו לְהִכָּנֵס לַעֲבוֹדָה קְדוֹשָׁה אַחֶרֶת. עַד שֶׁיִּתְכַּוֵּן לְהִכָּנֵס לְמָקוֹם

אַחֲרָא עִלָּאָה, קַדִּישָׁא מִכֹּלָּא. תְּלַת שׁוּרִין סָחֲרִין לֵיהּ, כַּהֲנֵי אָחוֹי, וְלֵיוָאֵי, וּמִכָּל שְׁאַר עַמָּא כֻּלְּהוּ. (בִּרְבָאן קָמֵיהּ) זַקְפִּין יְדִין עָלֵיהּ בִּצְלוֹתָא וְקַטְרָא דְּדַהֲבָא זַקְפָא בְּרַגְלֵיהּ. נָטִיל תְּלַת פְּסִיעָן, וְכֻלְּהוּ קַיְימִין בְּקִיוּמַיְיהוּ, וְלָא נַטְלִין בַּתְרֵיהּ (הָוָה אַקְטִיר קְטוֹרֶת).

אַחַר עֶלְיוֹן קָדוֹשׁ מֵהַכֹּל. שָׁלֹשׁ שׁוּרוֹת מַקִּיפוֹת אוֹתוֹ; שֶׁל אֶחָיו הַכֹּהֲנִים, וּלְוִיִּם, וּמִכָּל שְׁאָר הָעָם. (בִּרְכוֹת לְפָנָיו) זוֹקְפִים יָדַיִם עָלָיו בִּתְפִלָּה, וְקֶשֶׁר שֶׁל זָהָב תָּלוּי בְּרַגְלוֹ. נוֹטֵל שָׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת, וְכֻלָּם עוֹמְדִים בִּמְקוֹמָם וְלֹא הוֹלְכִים אַחֲרָיו. (הָיָה מַקְטִיר קְטוֹרֶת).

הקטרת הקטורת

נָטִיל תְּלַת פְּסִיעָן אָחֳרָן, (רְשִׁימָא בְּלִבָּא) אַסְחַר לְדוּכְתֵּיהּ. נָטִיל תְּלַת פְּסִיעָן, אַסְתִּים עַיְינִין, וְאִתְקְשַׁר לְעֵילָא. עָאל לַאֲתַר דְּעָאל, שָׁמַע קוֹל גַּדְפֵּי דִכְרוּבַיָּיא מְזַמְּרִין, וְאָקִישָׁן גַּדְפִּין פְּרִישָׁאן לְעֵילָא. הָוָה אַקְטִיר קְטוֹרֶת, מִשְׁתַּכְּכָא קוֹל גַּדְפַּיְיהוּ וּבִלְחִישׁוּ אִתְדַּבְּקָן.

הוֹלֵךְ שָׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת אֲחֹרוֹת, (רְשׁוּמָה בַּלֵּב) מַקִּיף אֶת מְקוֹמוֹ. הוֹלֵךְ שָׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת, וְסוֹתֵם אֶת עֵינָיו וְנִקְשָׁר לְמַעְלָה. נִכְנָס לְמָקוֹם שֶׁנִּכְנָס, שׁוֹמֵעַ קוֹל כַּנְפֵי הַכְּרוּבִים שֶׁמְּזַמְּרִים וּמַקִּישִׁים בַּכְּנָפִים הַפְּרוּשׁוֹת לְמַעְלָה. הָיָה מַקְטִיר אֶת הַקְּטֹרֶת, וְשׁוֹכֵךְ קוֹל כַּנְפֵיהֶם וְנִדְבָּקִים בְּלַחַשׁ.

עת רצון ושמחה

אִי כַּהֲנָא זָכֵי, דְּהָא לְעֵילָא בְּחֵידוּ אִשְׁתְּכַח, אוֹף הָכָא בְּהַהִיא שַׁעְתָּא נָפִיק רַעֲוָא דִּנְהוֹרָא, מִתְבַּסְּמָא מֵרֵיחִין דְּטוּרֵי אֲפַרְסְמוֹנָא דַכְיָא דִּלְעֵילָא, וְאַזְלָא בְּכָל הַהוּא אֲתַר, אָעִיל רֵיחָא בִּתְרֵי נוּקְבֵי דְחוּטְמֵיהּ, וְאִתְיְישְׁבָא לִבָּא. כְּדֵין כֹּלָּא הוּא בִּלְחִישׁוּ, וּפִטְרָא לָא אִשְׁתְּכַח תַּמָּן. פָּתַח כַּהֲנָא פּוּמֵיהּ בִּצְלוֹתָא בִּרְעוּתָא בְּחֶדְוָותָא, וְצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ.

אִם הַכֹּהֵן זוֹכֶה, שֶׁהֵרֵי לְמַעְלָה נִמְצָא בְּשִׂמְחָה - אַף כָּאן בְּאוֹתָהּ שָׁעָה יוֹצֵא רְצוֹן הָאוֹר הַמִּתְבַּשֵּׂם מֵרֵיחוֹת שֶׁל הָרֵי אֲפַרְסְמוֹן טָהוֹר שֶׁלְּמַעְלָה, וְהוֹלֵךְ בְּכָל אוֹתוֹ הַמָּקוֹם. נִכְנָס הָרֵיחַ לִשְׁנֵי נִקְבֵי חָטְמוֹ, וְלִבּוֹ מִתְיַשֵּׁב. אָז הַכֹּל הוּא בְּלַחַשׁ, וְלֹא נִמְצָא שָׁם פִּתְחוֹן פֶּה. פּוֹתֵחַ הַכֹּהֵן אֶת פִּיו בִּתְפִלָּה בְּרָצוֹן, בְּשִׂמְחָה, וּמִתְפַּלֵּל אֶת תְּפִלָּתוֹ.

בָּתַר דְּסִיִּים, זַקְפִּין כְּרוּבְיָא כְּמִלְּקַדְמִין גַּדְפֵּיהֶם וּמְזַמְּרִין. כְּדֵין יָדַע כַּהֲנָא דִּרְעוּתָא הֲווֹ, וְעִידָן חֶדְוָותָא לְכֹלָּא, וְעַמָּא יַדְעִין דְּאִתְקַבֵּל צְלוֹתֵיהּ, כְּמָה דִּכְתִיב, (ישעיה א) אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ. וְהוּא תָּב לַאֲחוֹרֵיהּ, וְצַלֵּי צְלוֹתֵיהּ. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּכַהֲנָא, דְּהָא עַל יְדוֹי חֵידוּ עַל חֵידוּ אִשְׁתְּכַח הַהוּא יוֹמָא לְעֵילָּא וְתַתָּא, עַל הַהִיא שַׁעְתָּא כְּתִיב, (תהלים קמד) אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לוֹ, אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְהוָה אֱלֹהָיו. אדון הכל היה הוה והיה

אַחַר שֶׁסִּיֵּם, זוֹקְפִים הַכְּרוּבִים כְּמוֹ מִקֹּדֶם אֶת כַּנְפֵיהֶם וּמְזַמְּרִים. אָז יוֹדֵעַ הַכֹּהֵן שֶׁהָיָה רָצוֹן, וְעֵת שִׂמְחָה לַכֹּל, וְהָעָם יוֹדְעִים שֶׁתְּפִלָּתוֹ הִתְקַבְּלָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה א) אִם יִהְיֶה חֲטָאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ. וְהוּא שָׁב לַאֲחוֹרָיו וּמִתְפַּלֵּל תְּפִלָּתוֹ. אַשְׁרֵי חֶלְקוֹ שֶׁל הַכֹּהֵן, שֶׁהֲרֵי עַל יָדוֹ שִׂמְחָה עַל שִׂמְחָה נִמְצֵאת בְּאוֹתוֹ יוֹם לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. עַל אוֹתָהּ שָׁעָה כָּתוּב, (תהלים קמד) אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁה' אֱלֹהָיו.

ההזאות על הכפרת

חלק ג דף ק"ב ע"א

תָּאנָא, בְּשַׁעֲתָא דְּעָאל בְּדָמָא דְּפָר, מְכַוֵּין בְּרֵישָׁא דְּמְהֵימְנוּתָא, וְאָדֵי בְּאֶצְבְּעֵיהּ, כְּמָה דִּכְתִיב, וְהִזָּה אוֹתוֹ עַל הַכַּפֹּרֶת וְלִפְנֵי הַכַּפֹּרֶת וְהֵיךְ עָבִיד. בָּסִים בְּקִפְטָא (ס"א בְּקִטְפָּא) דְּאֶצְבְּעָא, וְאָדֵי כְּמַצְלִיף, בְּטִיפִין דְּאֶצְבְּעָא, לְסִטְרֵי קַפְּתוּרָא (ס"א קַטְפּוּרָא) (ס"א כַּפּוֹרְתָא), אָדֵי וְאִתְכְּוַון, וְשָׁאֲרֵי לְמִמְנֵי אַחַת, אַחַת וְאַחַת. אַחַת בִּלְחוֹדָהָא, אַחַת דְּכָלִיל כֹּלָּא, אַחַת שְׁבָחָא דְכֹלָּא, אַחַת דְּכֹלָּא אֲהַדְּרָן לַקֻּבְלֵהּ, אַחַת רֵישָׁא דְכֹלָּא. לְבָתָר אַחַת וְאַחַת, דְּאִינוּן שַׁרְיָין כַּחֲדָא, **לָמַדְנוּ,** בְּשָׁעָה שֶׁנִּכְנָס עִם דַּם הַפַּר, מְכַוֵּן בְּרֹאשׁ הָאֱמוּנָה, וּמַזֶּה בְּאֶצְבָּעוֹ, כַּכָּתוּב וְהִזָּה אֹתוֹ עַל הַכַּפֹּרֶת וְלִפְנֵי הַכַּפֹּרֶת. וְאֵיךְ עוֹשֶׂה? טוֹבֵל בְּרָאשֵׁי (בְּדִבּוּק) הָאֶצְבָּעוֹת, וּמַזֶּה כְּמַצְלִיף בְּטִפּוֹת הָאֶצְבַּע לְצִדֵּי הַטַּבּוּר (הַשִּׁפּוּעַ) (הַכַּפֹּרֶת), מַזֶּה וּמִתְכַּוֵּן, וּמַתְחִיל לִמְנוֹת: אַחַת, אַחַת וְאַחַת. אַחַת לְבַדָּהּ, וְאַחַת שֶׁכּוֹלֶלֶת הַכֹּל. אַחַת הַשֶּׁבַח שֶׁל הַכֹּל, הָאַחַת שֶׁהַכֹּל חוֹזְרִים כְּנֶגְדָּהּ, אַחַת הָרֹאשׁ שֶׁל הַכֹּל. אַחַר כָּךְ אַחַת וְאַחַת, שֶׁהֵם שׁוֹרִים

בִּרְעוּתָא בְּאַחֲוָתָא, וְלָא מִתְפָּרְשָׁן לְעָלְמִין.

בָּתַר דְּמָטָא לְהַאי וְאַחַת, דְּהִיא אִימָּא דְכֹלָּא. מִכָּאן שָׁאֲרֵי לְמִמְנֵי בְּזִווּגָא, וּמָנֵי וְאָמַר, אַחַת וּשְׁתַּיִם. אַחַת וְשָׁלֹשׁ. אַחַת וְאַרְבַּע. אַחַת וְחָמֵשׁ. אַחַת וְשֵׁשׁ. אַחַת וְשֶׁבַע. בְּגִין לְאַמְשָׁכָא וּלְנַגְדָּא לְהַאי אַחַת, דְּהִיא אִימָּא (יַמָּא) עִלָּאָה, בְּדַרְגִּין יְדִיעָן, לְכִתְרָא (ס"א לְנַהֲרָא לְאִימָּא) דְּאִימָּא תַתָּאָה. וּלְאַמְשָׁכָא נַהֲרִין עֲמִיקִין מֵאַתְרֵיהוּ לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא, יוֹמָא דָא תְּרֵין נְהוֹרִין נַהֲרִין כַּחֲדָא, אִימָּא עִלָּאָה נַהֲרָא לְאִימָּא תַתָּאָה. וְעַל דָּא כְּתִיב יוֹם הַכִּפּוּרִים, כְּמָה דְּאִתְּמַר.

כְּאֶחָד, בְּרָצוֹן וּבְאַהֲבָה, וְלֹא נִפְרָדִים לְעוֹלָמִים.

אַחַר שֶׁמַּגִּיעַ לַזְּאַחַת הַזּוֹ, שֶׁהִיא אֵם הַכֹּל, מִכָּאן מַתְחִיל לִמְנוֹת בְּזִווּג, וּמוֹנֶה וְאוֹמֵר: אַחַת וּשְׁתַּיִם, אַחַת וְשָׁלֹשׁ, אַחַת וְאַרְבַּע, אַחַת וְחָמֵשׁ, אַחַת וְשֵׁשׁ, אַחַת וְשֶׁבַע. כְּדֵי לִמְשֹׁךְ וּלְהַשְׁפִּיעַ לָאַחַת הַזּוֹ, שֶׁהִיא הָאֵם (הַיָּם) הָעֶלְיוֹנָה, בִּדְרָגוֹת יְדוּעוֹת, לַכֶּתֶר (לַנַּהַר לָאִמָּא) שֶׁל אִמָּא הַתַּחְתּוֹנָה, וּלְהַמְשִׁיךְ נְהָרוֹת עֲמֻקִּים מִמְּקוֹמָם לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְעַל כֵּן בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי שְׁנֵי אוֹרוֹת מְאִירִים כְּאֶחָד, הָאֵם הָעֶלְיוֹנָה מְאִירָה לָאֵם הַתַּחְתּוֹנָה, וְעַל כֵּן כָּתוּב יוֹם הַכִּפּוּרִים, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר.

במה יודעים אם נתקבלה התפלה

חלק ג דף ק"ב ע"א

אָמַר רַבִּי יִצְחָק קִפְּטְרָא חָדָא קְשִׁירָא בְּרַגְלוֹי דְּכַהֲנָא, בְּשַׁעְתָּא דְּהָוָה עָאל, דְּאִי יָמוּת הָתָם, יַפְּקוּהוּ מִלְּבַר. וּבְמַה יַדְעִי. בְּהַהוּא זְהוֹרִיתָא אִתְיְדַע וְאִשְׁתְּמוֹדַע, כַּד לָא יְהָפֵךְ גַּוְונוֹי. בְּהַהִיא שַׁעְתָּא אִשְׁתְּמוֹדַע, דְּכַהֲנָא אִשְׁתְּכַח לְגוֹ בַּחֲטָאָה. וְאִי יִפּוּק בִּשְׁלָם, בִּזְהוֹרִיתָא אִתְיְדַע וְאִשְׁתְּמוֹדַע, דְּיֵהָפֵךְ גַּוְונוֹי לְחִוָּור. כְּדֵין חֲדָוָתָא הִיא בְּעִלָּאֵי וְתַתָּאֵי. וְאִי לָאו כֻּלְּהוּ אִשְׁתְּכָחוּ בְּצַעֲרָא, וַהֲווּ יַדְעֵי כֹּלָּא, דְּלָא אִתְקְבָּלוּ צְלוֹתְהוֹן.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, שַׁרְשֶׁרֶת אַחַת קְשׁוּרָה לְרַגְלֵי הַכֹּהֵן בְּשָׁעָה שֶׁהָיָה נִכְנָס, שֶׁאִם יָמוּת שָׁם, יוֹצִיאוּהוּ מִבַּחוּץ. וּבַמֶּה יוֹדְעִים? בְּאוֹתָהּ זְהוֹרִית נוֹדַע וְהָכֵר, כְּשֶׁלֹּא נֶהְפַּךְ צִבְעוֹ. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה נוֹדַע שֶׁהַכֹּהֵן נִמְצָא בִּפְנִים בְּחֵטְא. וְאִם יֵצֵא בְּשָׁלוֹם, בַּזְּהוֹרִית יְוָדַע וְיָכֵר, שֶׁיֵּהָפֵךְ צִבְעוֹ לְלָבָן, אֲזַי שִׂמְחָה הִיא בָּעֶלְיוֹנִים וּבַתַּחְתּוֹנִים. וְאִם לֹא, כֻּלָּם נִמְצְאוּ בְּצַעַר, וְהָיוּ כֻּלָּם יוֹדְעִים שֶׁלֹּא הִתְקַבְּלוּ תְּפִלּוֹתֵיהֶם.

אם שגורה תפילתו בפיו

חלק ג דף ק"ב ע"א

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כֵּיוָן דְּהַוָה עָאל, וְטִמְטֵם עֵינוֹי דְלָא לְאִסְתַּכְּלָא בְּמָה דְלָא אִצְטְרִיךְ, וַהֲוָה שָׁמַע קָל גַּדְפֵּי כְרוּבְיָיא מְזַמְּרֵי וּמְשַׁבְּחֵי. הָוָה יָדַע כַּהֲנָא, דְּכֹלָּא הָוָה בְּחֶדְוָה, וְיָפוּק בְּשְׁלָם. וְעִם כָּל דָּא בִּצְלוֹתֵיהּ הָוָה יָדַע, דְּמִלִּין נָפְקִין בְּחֶדְוָותָא, וּמִתְקַבְּלָן וּמִתְבָּרְכָן (דף ק"ב ע"ב) כְּדְקָא יָאוּת, וּכְדֵין חֶדְוָותָא הִיא בְּעֵלָּאֵי וְתַתָּאֵי.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כֵּיוָן שֶׁהָיָה נִכְנָס, וְטִמְטֵם אֶת עֵינָיו שֶׁלֹּא לְהִסְתַּכֵּל בְּמַה שֶׁלֹּא צָרִיךְ, וְהָיָה שׁוֹמֵעַ קוֹל כַּנְפֵי הַכְּרוּבִים מְזַמְּרִים וּמְשַׁבְּחִים, הָיָה יוֹדֵעַ הַכֹּהֵן שֶׁהַכֹּל הָיָה בְשִׂמְחָה, וְיֵצֵא בְשָׁלוֹם. וְעִם כָּל זֶה, בִּתְפִלָּתוֹ הָיָה יוֹדֵעַ, שֶׁהַמִּלִּים יוֹצְאִים בְּשִׂמְחָה וּמִתְקַבְּלִים וּמִתְבָּרְכִים כָּרָאוּי, וְאָז הִיא שִׂמְחָה בָּעֶלְיוֹנִים וּבַתַּחְתּוֹנִים.